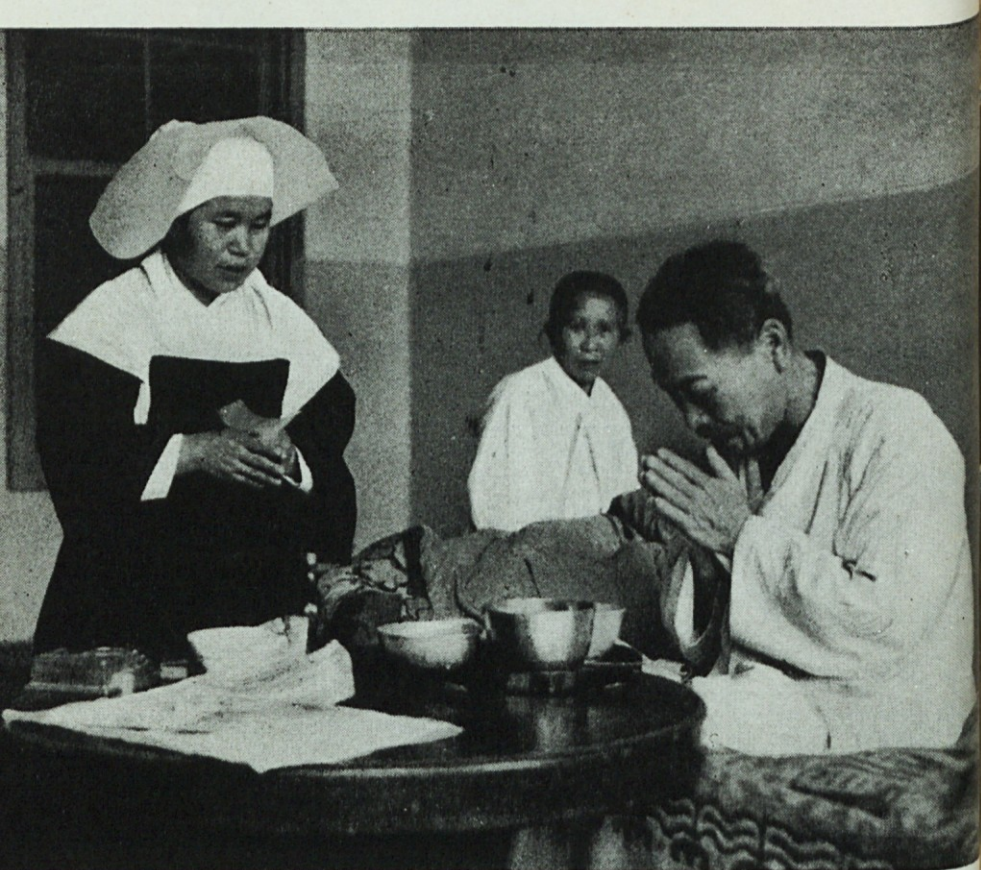




Katoliski misijoni

XXVI. Las Misiones Católicas 3-4



KRISTUSA SVETU - SVET KRISTUSU!

Kako lep prizor nam nudi gornja slika: krščanska ljubezen in molitev na Koreji. Redovnica-domačinka je z močjo Kristusove ljubezni premagala trdoto poganstva v duši bolnika, ki sedaj, sladko zmagan, v molitvi zahvaljuje Boga za naravne in nadnaravne, od Njega po misijonarjih prejete dobrote.

Čudeže bi lahko delala po svetu krščanska ljubezen, če bi je bilo vsaj malo več med katoličani. Čudež osvajanja sveta za Kristusa moremo delati tudi mi, katoliški Slovenci. Vsak čar, vsaka žrtev, vsaka molitev je kakor skrivnostni vzvod, ki sproži milost spreobrnjenja v to ali ono pogansko dušo. Zlasti molitev! Lahko se zgodi, da denarja nimaš, da ti je s trpljenjem prihranjeno in tudi žrtvovati nimaš mnogo — toda molitev ti je vedno možna. Samo ljubiti je treba bolj, ljubiti svet, ljubiti Kristusa, in hrepeneti po uresničitvi ideala: Kristusa svetu, svet Kristusu!

QUIERE CONVERTIR SUS PESOS EN DOLARES?

¡Todavía es mucho más lo que yo le propongo! Vamos a convertir su dinero en algo mejor que dólares, en algo más duradero...

Dicen, y tienen mucha razón, tratándose de los avaros y egoístas, que no nos llevamos al otro mundo ni un centavo. Pero yo le digo que esto es solamente para los tontos; pues Ud. se puede llevar al cielo todo lo que quiera, y que desde ya puede comenzar a enviar allá dinero, billetes, alhajas, etc.

“Presta a Dios” quien se compadece del pobre, y El se lo pagará con creces. No perderá ni un centavo, antes al contrario, lo encontrará allá multiplicado — y no al 8 por ciento de interés, sino a más del 100 por 100 —. Si tuviera Ud. sentido comercial, no dudo de que lo aprovecharía. La limosna es una Letra que gira para la otra vida.

Ahora bien: el Padre Santo nos enseña: “Vuestra caridad en ninguna obra puede ejercitarse más fructuosamente que en la obra misional,” y nos exhorta: “Que todos los fieles cristianos perseveren en la empresa comenzada de ayudar a las Misiones, que multipliquen sus iniciativas en bien de las mismas... se alistén en las mencionadas Obras Pontificias y las promuevan lo más posible...” (Pío XII, Encíclica “Evangelii Praecones”).

Quien poco siembra poco recoge — y quien siembra mucho cosechará frutos abundantes—. El Sembrador parece que derramara y desperdiciara el trigo, pero no lo echa mal, antes lo multiplica; así el que gasta su dinero en obras de caridad no lo destruye ni lo despilfarra, aunque lo parezca, sino que gana en tanta abundancia que le dan el ciento por uno y después la Vida Eterna.

Ud. me dice: Con lo que tengo no me alcanza ni para la sal de la sopa y todavía me voy endeudando. ¿Qué sería si todavía le quitase a lo poco que tengo?

Le respondo que le sobraría. Por eso le falta, porque no da. ¡No dijo el Señor: “Dad y se os dará”? ¿O será acaso que la palabra del Señor resulta engañosa? Entonces, ¿por qué no abrimos la bolsa? No para dar diez o vein-

te centavos, que eso no vale la pena, sino: “Dad abundantemente, con generosidad, y se os echará en el seno una buena medida, colmada hasta que se derrame.”

Siembra en la tierra, hombre desconfiado, que tantas veces falla; fiáte de una “fija” que si hoy es buena, mañana puede ser mala; encomienda tu hacienda a una frágil tabla, combatida por los vientos y las olas del mar, siendo el peligro cierto y la ganancia dudosa. ¿Y no querrás fiarte de Dios dando para las obras de apostolado?

Si; tendría Ud. que darle las gracias al celador de las Obras Misionales que acepta el donativo y mirarlo como a su bienhechor... ¿Por qué? Porque ese dinero se lo transporta él al cielo, donde ladrones no lo roban, y donde lo encontrará enterito, junto con sus intereses.

¿Ve Ud. ahora cómo puede convertir sus pesos en algo mejor que en dólares?

“Anales”, Marzo-Abril de 1952

ŽELIŠ NAMESTO PESOV DOLARJE?

Tako nekako bi se slovensko glasilo gornji naslov v kasteljanščini. Ker naš list izhaja v eni izmed dežel tega jezika, je po določbah treba objaviti uvodnik v kasteljanščini. Za to številko smo ga vzeli iz argentinskega glasila DŠV. Pisec pravi, da se more za uboge pese dobiti še veliko več kot petindvajsetkratno dolarsko vrednost: z darovanjem za misijone. Kdor daruje za misijone, „bo prejel stokratno“, kakor je obljubil sam Gospod Jezus Kristus.

Ni dano vsem razumeti to vrednost žrtve za bližnjega, za Cerkev. Zlasti sodobni materializem že tako prevladuje v mišljenju in razpoloženju ljudi, da celo katoličani že pozabljajo na veliko resnico blagoslova dejavne ljubezni. Slovenici imamo krščanskega altruizma vsaj toliko še, kolikor je v nas katolicizma. Zato pa pozivi k misijonskemu sodelovanju med nami niso glas „vpijočega v puščavi“. Baragovo reklo: „Kar daš bližnjemu, boš sam imel, česar pa ne daš, bodo imeli drugi“, je mnogim življenjsko geslo. Blagor vsem tem!

USTANOVITEV SLOV.

Pozdravljam Slovensko misijonsko zvezo v tujini in rad prevzemam pokroviteljstvo nad njo. Znak zdravega verskega življenja je, da tudi v begunstvu živi zanimanje za misijone, da novonaseljenci iz svojih prvih skromnih zaslužkov nekaj Bogu „odrajtajo“ v zahvalo za dar prave vere in za mnogotere dokaze božje previdnosti, ki jih je vsak izmed nas doživel.

Glavni namen Zveze je, da poveže vse misijonske edinice, ki že obstoje, in po potrebi še nove ustanavlja in tako smotreno in urejeno pomoč nudi slovenskim misijonarjem po svetu, ker domovina za nje ne more nič storiti. In ker je bil Baraga eden prvih in najbolj gorečih slovenskih misijonarjev, se hoče Zveza tudi za zadevo njegovega svetniškega procesa zanimati in jo propagirati. Naj te lepe in plemenite namene Gospod Jezus blagoslavlja!

ŠKOF GREGORIJ ROŽMAN

Pod pokroviteljstvom ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana je bila 15. januarja 1952 v Buenos Airesu ustanovljena Slovenska misijonska zveza, z namenom, da poveže vse misijonske edinice med Slovenci v svobodnem svetu v kolikor mogoče enotno misijonsko akcijo.

Poslanstvo Slovenske misijonske zveze bi bilo: Med rojaki v svobodi pospeševati širjenje zdrave misijonske miselnosti, včlanjanje v papeške misijonske družbe, duhovna in gmotna pomoč slovenskim misijonarjem, novi misijonski poklici in delo za Baragovo beatifikacijo.

Centrala novoustanovljene Slovenske misijonske zveze je v Buenos Airesu. Njen predsednik je Lenček Ladislav CM, urednik in izdajatelj slovenskih „Katoliških misijonov“ in bivši vodja škofijske misijonske pisarne ter tajnik škofijskega misijonskega sveta v Ljubljani. Tajnik Zveze pa je Marjan Loboda, dosedanji predsednik Slovenskega misijonskega odseka v Buenos Airesu.

Slovenska misijonska zveza ni kaka nova organizacija v pravem pomenu besede, ampak le povezanost misijonskih odsekov, krožkov in posameznikov. Vse misijonsko delujoče edinice, povezane v Zvezo, ohranijo popolno samostojnost, na drugi strani pa uživajo oporo od strani centrale Slovenske misijonske zveze. Seveda bo v interesu celotne slovenske misijonske akcije kakor posameznih misijonsko delujočih edinic, če bodo le-te vzdrževale s centralo čim tesnejše stike, kajti to bo omogočalo smotrenejše in učinkovitejše misijonsko delovanje. Centrala bo od časa do časa organizirala večje misijonske akcije in bo včlanjene edinice povabila k sodelovanju pri njih.

Glasilo Slovenske misijonske zveze so „Katoliški misijoni“, katere naj bi v Zvezo včlanjene misijonske edinice kot misijonsko izobraževalno in propagandno sredstvo skušale med rojaki čim bolj razširiti.

Z geslom „Svet Kristusu“ začenja Slovenska misijonska zveza

MISIJONSKE ZVEZE

svoje poslanstvo med rojaki v svobodi in vabi k sodelovanju vse, ki razumejo današnjo odločilno uro za osvojitve sveta za Kristusa.

Slovenska misijonska zveza

Centrala: Cočhabamba 1467, Buenos Aires, Argentina

ZAKAJ SLOVENSKA MISIJONSKA ZVEZA

Sveti oče Pij XII. je gotovo izdal svojo veliko misijonsko okrožnico v teh časih prav zato, da bi opozoril vse katoličane na ogromno nalogo, osvojiti svet Kristusu, ter nas pozval k izdatnejšemu misijonskemu delovanju.

V koliko se bo katoliški svet temu pozivu odzval, nismo poklicani tehtati in ugibati. A eno lahko rečemo: Če bo vsak narod storil svoje, to se pravi, kar v danih razmerah more, bo napredek misijonov velik in hiter.

Med tistimi katoliškimi narodi, ki jim razmere skoro onemogočajo izdatnejše misijonsko sodelovanje, je pač naš slovenski narod, saj ga večina živi v suženjstvu brezbožne diktature, ki narodu versko komaj dihati da, kaj šele delovati.

Vendar tudi za nas velja: Storit moramo svoje: to, kar moremo.

In nekaj le moremo.

Na misijonskem polju imamo še vedno vsaj kakih 70 misijonarjev in misijonark, ki lahko veliko za rast Cerkve božje storijo in dejansko tudi mnogo store.

Kot misijonsko zaledje pa moremo Cerkvi in slovenskim misijonarjem priskočiti na pomoč prav vsi, tudi oni v domovini, vsaj z molitvijo in žrtvami, kar je najpotrebnejša in najizdatnejša, pa tudi najbolj možna pomoč, zlasti v naših razmerah, ko je posebno žrtev iz trpljenja več kot kdaj poprej.

A tisti, ki uživamo svobodo verskega življenja in udejstvovanja, moremo storiti vsaj kaj malega tudi v kritje še drugih, bolj „zemskih“ potreb svetovne misijonske akcije Cerkve in še posebej naših misijonarjev.

Kot po vsem katoliškem svetu, so tudi za misijonsko delo med rojaki v svobodi tu in tam ustanovljeni misijonski odseki in krožki, ki lepo delujejo; mnogo misijonskih apostolov posameznikov je med nami, ki od duše do duše vrše misijonski apostolat.

Gotovo je, da bo povezanost teh odsekov in posameznikov v eno zvezo rodovitnost njih misijonske akcije še pospešila in pomnožila. Taka skupnost, ki bo imela svoje središče, centralo, bo imela tudi vpliva in možnosti dovolj, ustvarjati še nova žarišča misijonske akcije med rojaki, kjer te akcije še ni.

To je naloga novoustanovljene Slovenske misijonske zveze, naloga, ki upravičuje njen obstoj. Bog ji daj čim večji razmah!

OČETOVA BESEDA

MISIJONSKA OKROŽNICA PIJA XII. „EVANGELII PRAECONES“

Prevedel in razlago napisal Karel Wolbang C. M. — Nadaljevanje.

II. NAČELA MISIJSKE AKCIJE

1. POTREBA TEMELJITE MISIJONARJEVE PRIPRAVE

Da bi delovanje misijonarjev bilo vedno uspešnejše in da bi niti ena kapljica njihovega znoja in njihove krvi ne šla v izgubo, želimo tu pa kratko povzeti načela in vodilne smernice, ki morajo voditi misijonsko dejavnost.

Najprej je treba omeniti, da je oni, ki je po nekem božjem navdihu klican učiti med oddaljenimi poganškimi narodi evangelijsko resnico in gojiti krščansko krepost, določen za zelo veliko in vzvišeno nalogo. Kajti on daruje svoje življenje Bogu, da bi se njegovo Kraljestvo razširilo do skrajnih meja sveta. Ne išče svoje, marveč, kar je Jezusa Kristusa.¹⁹ On sme končno naobrtni na poseben način nase one prekrasne misli apostola narodov: „Za Kristusa smo torej poslani“;²⁰ „V mesu sicer živimo, pa se po mesu ne vojskujemo“;²¹ „Slabotnim sem postal slaboten, da bi slabotne pridobil“.²² Smatrati mora torej ono pokrajino, v katero je prišel, da ji prinese dar evanželija, kot svojo drugo domovino in jo ljubiti z dolžno ljubeznijo; in zato naj ne išče zemeljskega dobička, ne tega, kar je v zvezi z njegovim narodom ali redovno družbo, ampak predvsem kar zadeva zveličanje duš. Gotovo mora močno ljubiti svojo deželo in svojo družbo, toda s še večjo ljubeznijo sveto Cerkev. In zaveda naj se, da nič, kar nasprotuje dobremu Cerkve, ne more koristiti njegovi družbi.

Potrebno je nadalje, da se oni, ki so poklicani k te vrste apostolatatu, dokler so še v domovini, formirajo ne samo v vseh kreditosih in vseh cerkvenih vedah, marveč da si osvojijo tudi ono posebno znanje v tehniki in kulturi, ki jim bo nekoč, ko bodo med tujimi narodi oznanjali evangelij, v največjo korist. Tako morajo poznati in biti večji jezikov, zlasti onih, ki jim bodo nekoč potrebni; izsolani pa morajo biti tudi teoretično in praktično v zadevah, ki se tičejo medicine, poljedelstva, etnografije, zgodovine, zemljepisa in sorodnih ved.

19 Pr. Flp 2, 21. — 20 2 Kor 5, 20. — 21 2 Kor 10, 3. — 22 1 Kor 9, 22.

Sveti oče nam priporoča uporabljati najuspešnejše metode misijonske akcije, to je najprimernejšo pot, ki vodi do visokega cilja: ponesti kraljestvo božje v sleherno dušo na svetu. Ko je cerkev po vsem svetu načrtno preganjana, ne moremo upati na njeno zmago, če bomo zanemarjali izbiro najboljših metod in sredstev za zmago nad zlim. Žal se v tej točki tudi v misijonih veliko zagreši in pomanjkanje metodike pri apostolatatu često bolj ovira zmago resnice kot pomanjkanje materialnih pripomočkov, ki so gotovo za uspešen razvoj misijonske akcije neobhodno potrebni. Reči hočemo, da bi ob poznavanju in aplikaciji najbolj preizkušenih in sodobnih metod pri delu,

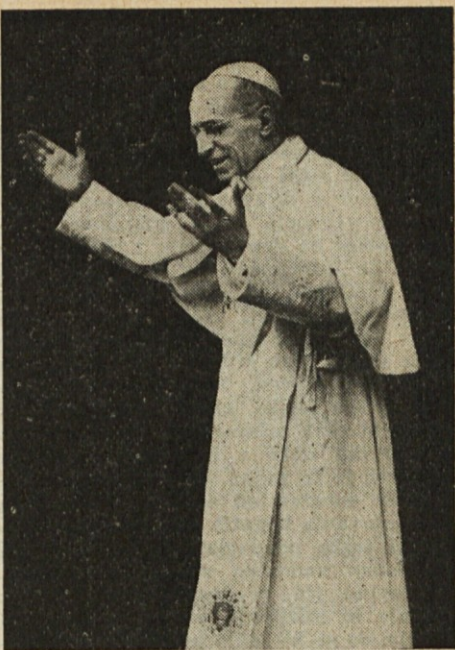
uspehi bili mnogo večji in trajnejši, tako pa gre, kar želi sv. oče omejiti, veliko kapelj misijonarjevega znoja in krvi v izgubo. Do tega stanja privede misijonarja v prvi vrsti pomanjkanje zadostne priprave v domovini, pa tudi izolacija dela sredi poganškega okolja, ki mu ne dopušča, da bi se od koga naučil še drugačnega uspešnejšega delovanja.

Sv. oče trdi, da je misijonski poklic zelo vzvišeno poslanstvo: Popolno darovanje samega sebe Kristusu za odhod v prvi frontne vrste vojskujoče se Cerkve, kjer mora biti vedno pripravljen na žrtve vseh vrst, tudi na smrt. Misijonar je Kristonosec, za Kristusa poslan, da ga

z osebnim zgledom in vsem svojim apostolskim prizadevanjem oznanja in da popularizira vse, kar Kristusu lahko olajša zmago nad čim več poganskimi dušami. Misijonar, ki je res klican po božjem navdihu, mora pozabiti nase in živeti le za zaupane mu duše. Biti mora duša — žrtev v najbolj svojskem pomenu besede. Če za to žrtvovanje ni pripravljen, naj se ne odpravlja na misijonsko pot.

Misijonar mora ljubiti deželo in ljudstvo, med katerim oznanja Kristusa. Čeprav ostane vedno veren sin lastnega naroda, se mora paziti, da izkazuje dolžno spoštovanje in ljubezen narodu, ki zanj v misijonih živi. Preziranje in norčevanje iz mis. naroda in njegovih navad, je onemogočilo ali vsaj zelo zavrlo delo posameznih misijonarjev. Ustvarja pa se tudi s tem med prebivalci duh nasprotovanja, ki lahko spravi v nevarnost vse misijonarje določene naroda, zlasti v današnji dobi naraščajočega nacionalizma v misijonskih deželah. Tako komunisti umetno širijo nezadovoljstvo zoper „imperialistične misijonarje“ in so dolgo to ime vzdevali bolj ameriškim misijonarjem. Znano je težko vzdušje v nekatrkih kitajskih škofijah v odnosu do francoskih misijonarjev in to zlasti med katoličani domačini. Misijonar mora torej imeti vedno pred očmi dobro duš in nikdar misliti, da je v misijonih predvsem predstavnik svojega naroda, kot se je to dogajalo često v dobi kolonialne politike evropskih narodov.

Ker je prišel misijonar v misijonsko deželo zasajat Cerkev, tudi ne sme nemirno iskati povsod koristi svoje družbe ali njenega prestiža. Ljubiti svojo družbo je njegova sveta dolžnost, a nikoli ne sme pozabiti, da je tudi ona v službi Cerkev, ki ima edina, zagotovilo nepremagljivosti in nezmotljivosti in da vsaka družba koristi v Cerkvi le, v kolikor je vedno nared sprejeti in izvršiti v zaupanem sektorju vse, kar Cerkev zahteva, želi, ali tudi sama priporoči. Sentire cum Ecclesia velja tudi za družbe, ki morajo napraviti prostor drugim, če pešajo in hirajo, kot mora tudi najbolj zaslužen duhovnik v Cerkvi odstopiti svoj mesto novi moči, kadar stavljenim nalogam ni več kos. Rivaliteta in zavist sta v misijonih, kjer je misijonarjev vpliv



že itak šibak, za rast katolicizma nad vse usodna negativna faktorja.

Formacija misijonarjeva se mora dovršiti v glavnem že v domovini. Velja to za misijonarja duhovnika, laika brata, sestre misijonarke in vse laične misijonarje. Dograjena katoliška osebnost mis. pionirja mora že ob prihodu na teren povsod izžarevati Kristusa, ki ga je prišel oznanjat. Nevarnosti za krepostno življenje v misijonih v poganskem okolju je mnogo mnogo več kot jih je bilo doma, zato bo vzdržal le, kdor je utrjen v krepostnem življenju prišel v bojno linijo osvajajoče Cerkev. Tuji teološko znanje mora biti solidno, ker pri misijonskem apostolatu, ko je v polnem razvoju, misijonar le s trudom najde čas, da ponavlja že osvojen snov za sprotno uporabo pri širjenju verskih resnic in razlaganju zapovedi.

Za študij jezika, ki se v delovni misijonski pokrajini govori, zahteva Cerkev celi dve leti in obstojajo n. pr. na Kitajskem po večjih mestih za to posebne šole. Izkušnja kaže, da je najboljšee eno leto samo študirati, nato pa polagoma pričeti z apostolatom in sproti dnevno posvetiti nekaj ur poglobljanju

jezikovnega študija. Idealno bi bilo, da bi vsak misijonar tudi znal pisati in brati časopise, da si lahko sam v težavah pomaga, kot smo čutili n. pr. v primeru delovanja pod rdečimi, ko si je moral misijonar povsod v glavnem pomagati sam, če ni hotel pahniti svojih sodelavcev domačinov v nesrečo in izpostaviti največji nevarnosti, če bi misijonarju dali pomoč za dopisovanje z oblastmi in potrebne informacije iz časopisov. Tudi ima misijonar, ki dobro obvlada jezik domačinov, mnogo večji ugled in lažji vpliv na izobražence ter lahko mnogo bolje izrabi vsak stik, ker je v izražanju jasen ter gibčen. Tudi znanje kakega svetovnega jezika, zlasti angleškega, bi si moral vsak prisvojiti že doma. Ze vse misijonske stike v misijonskih deželah in izven je to nujno, če noče postati misijonar odrezan od sorcev in oropan zamenjavanja bogatih skušenj in navodil.

Ni treba poudarjati, da mora imeti misijonar zadostno znanje zemljepisa, zgodovine, itd. Študirati mora kulturo, običaje in mišljenje naroda, v katerem deluje, da se bo lažje približal vsem slojem. Medicina, arhitektura, itd. so silno koristni. Kot načelo lahko pribijemo: Vse, kar znaš, ti bo v misijonih zelo služilo. Približalo ti bo duše in ti zgradilo most do njih, kar ni vedno lahko.

Vzporedno z naraščanjem potrebe po specializiranju med dušnopastirskim klerom v starem katoliškem svetu, se čuti tudi v misijonih vedno bolj potreba po specializiranju. Potreba je ogromno in vsakdo ne more biti za vse. Delo bo treba vedno bolj deliti in omogočiti posameznikom graditev v sektorju, ki ga obvlada: zlasti KA, vzgoja katehistov, šolstvo, zdravstvo in karitas s socialno akcijo bodo terjali veliko naporev in nesebičnega žrtvovanja številnejših misijonarjev enotnega duha in hrpe-

nenja: pripeljati čim številnejše v stajo Gospodovo.

Ne bo odveč še ena misel. Duhovniki imajo z oznanjevanjem resnice prepolne roke. Koliko ur in naporov terja ena sama skrbna priprava pogana na sv. krst. Apostoli so izbrali Štefana in diakone za pomoč pri karitativnem delu. Krvava je v misijonih potreba po dobrih bratih, sestrah in laičnih sodelavcih iz naših katoliških dežel. Zvestih sodelavcev tudi v misijonih ni mogoče pobirati kar na cesti. Treba jih je sčasoma vzgojiti. A misijonar ne more živeti ves za oznanjanje resnice, če mora sam skrbeti za oskrbovanje in red v cerkvi ter misijonu, se ubijati z nakupovanjem vsega potrebnega za življenje in delo, biti sam sebi krojač in kuhar, ko mu želodec ne prenese več slabo in nehigienično pripravljene hrane; čevljar in mehanik, zidar in kmet, pisar in slikar, učitelj in zdravnik. Le s pametno razdelitvijo dela med za to usposobljene sodelavce brate in laične moči, došle iz istega naroda, bo možno koordinirati delo zares uspešno in dosežati zaželjeno uspehe čim hitreje. Res je, da ima misijonar-duhovnik, ki je usposobljen za kak „produktiven poklic“, kot n. pr. danes na Kitajskem pod komunisti, mnogo lažji vpliv na vse okolje, a to ga ne opravičuje, da bi posnemal številne protestantske pastore, ki so predvsem zdravniki ali šolniki in le površno oblikujejo svoje ovčice, čeprav tudi med njimi ne manjka gorečih misijonskih delavcev. Resnici na ljubo moramo priznati, da protestantje zlasti v šolstvu in zdravstvu v misijonih marsikje prednačijo in čas je, da se zganemo ter pritegnemo dragoceno pomoč bratov, sester in laikov, in omogočimo duhovnikom predvsem — iskati in pridobivati duše.

2. NAMEN MISIJONOV: PONESTI KRALJESTVO KRISTUSOVO V SLEHERNO DUŠO NA SVETU

Kot vsakdo ve, je prvenstveni namen vseh misijonskih ekspedicij, ponesti obilnejšo luč krščanske resnice v razsvetljenje novim rodovom in osvojiti nove kristjane. V stremljenju za dosego onega vrhovnega cilja pa je nujno — kar je treba imeti vedno pred duhovnimi očmi —, da se Cerkev pri drugih narodih trdno zasedra in da se jim podeli lastna, iz domačinov sestavljena hierarhija.

V pismu, ki smo ga v preteklem letu (1950) 9. avgusta, naslovili na svojega ljubega sina prezbitera kardinala Fumasoni Blondija, prefekta Svete kongregacije za širjenje vere, smo med drugim zapisali to-le: „Cerkev gotovo nima nobenega na-

na vladati narode, ali se polastiti oblasti v zgolj časnih zadevah, medtem ko gori od edine skrbi, da bi ponesla vsem rodovom najvišjo luč vere, in pospeševala človeško civilizacijo in bratovsko slogo med narodi.²³

V Apostolskem pismu „Maximum illud“²⁴ Našega prednika nesmrtnega spomina Benedikta XV iz leta 1919, in enako v okrožnici „Rerum Ecclesiae“²⁵ Pija XI, neposredno našega prednika blaženega spomina, pa je bilo izjavljeno, kako bi morali misijoni zasledovati nekako končni cilj, da se namreč v novih pokrajinah ustanovi Cerkev. In Mi sami smo v letu 1944, ob omenjenem sprejemu voditeljev misijskega dela, dejali: „Akcija, ki jo pogumni in velikodušni misijonarji razumejo, teži za tem, da bi se Cerkev v nove dežele tako razširila, da bi tam pognala vedno globlje korenine in mogla zaradi doseženega razvoja čimprej živeti in se razcvitati brez nadaljnje misijske pomoči. Ta misijska akcija ni sama sebi namen, marveč mora dejavno in prizadevno stremeti za dosego vzvišenega cilja, ki smo ga zgoraj omenili; ko ga bodo misijonarji dosegli, se bodo radovoljno lotili drugih podjetij.“²⁶ Zato sejanci in propagandisti božje besede ne rezidirajo v že obdelanih apostolskih področjih kot v svojih domicilih, ker jim pripada bolj dolžnost razsvetliti ves svet z evangelijsko resnico in posvetiti ga s krščansko svetostjo. Namen misijskega dela je namreč ta: Ponesti iz ene dežele v drugo z vsak dan hitrejšim tempom, vse do zadnjega nepoznanega bivališča, do zadnjega nepoznanega človeka.²⁷ Kraljstvo bežjega Zveličarja, ki je zmoglavno vstal od mrtvih in kateremu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji.“²⁸

²³ Pismo Perlibenti equidem; A. A. S. 1950, str. 727. — ²⁴ A. A. S. 1919, str. 440 sl. — ²⁵ A. A. S. 1926, str. 65 sl. — ²⁶ A. A. S. 1944, str. 210. — ²⁷ Pr. Mt 28, 18. — ²⁸ A. A. S. 1944, str. 208.

Namen misijskega dela je v veri temeljito poučiti in s sredstvi milosti posvetiti slehernega človeka na obširnem svetu. Jezus je svojim apostolom ta cilj jasno postavil pred oči, ko jih je razposlal med poganе rekoč: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščajte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“²⁹ Cerkev ta cilj že stoletja zasleduje in ga storila vse, da Jezusovo naročilo izvrši. Odstranjevanje in premagovanje bo treba še ogromne težave na strani poganov, ki kaj radi podtikajo Cerkvi in misijonarjem napačne namene, jih ozmerjajo z „imperialisti“ in „reakcionarji“ ter „zatiralci ljudstva“. Danes odrekajo misijonarjem že pravico bivanja v rd čih podjarmljenih misijskih deželah, češ da širjenje vere ni zadosten razlog za njihovo bivanje in delovanje v njihovi deželi. In celo oni misijonarji, ki imajo kak „produktivn poklic“, kot n. pr. zdravniki, so praktično onemogočeni pri svojem misijskem apostolatu in smejo izvrševati le svoj „pridobitveni poklic“, ki koristi bližnjemu, njega samega pa spravlja v vedno nevarnost, da bo ob glavo, ker je pri svojem delu — vsaj po mnunju „strokovnjakov“ — kaj zakrivil,

n. pr. koga neuspešno zdravil, ko je bila dejansko pomoč prepoznana.

Težave pa bodo vedno tudi v katoliških deželah samih zaradi pomanjkanja nesebičnega katoliškega duha in čuta med katoličani, ki jim verska indiferentnost in mlačnost, številni problemi v lastni domovini, včasih pa tudi pomanjkanje smisla za bolj socialno porazdelitev duhovnih dobrin med ves človeški rod,

Misijonar Majcen v Macao s svojimi kandidati za duhovstvo — vsi begunci.



ovira sočustvovati z najbolj bednimi, ki so često ob najskrajnejši telesni bedi še brez največje tolažbe — svete vere. Morda bo vsaj trpljenje teh dni razširilo katoliška srca in jih nagnilo k večji veličožnosti.

Morda bodo tudi slovenski starši v domovini in po svetu v trpljenju bolj razumeli veliko poslanstvo, ki so ga od Boga prejeli in zaradi katerega je papež Pij XII. v nagovoru duhovščini naročal: „Vsi krščanski očetje in matere, katerega koli družabnega položaja so že, morajo goreče prositi Boga, naj jih stori vredne, da bi bil vsaj eden njihovih otrok poklican v njegovo službo.“ („Menti nostrae“)

Ödločilna zgodovinska ura nas sili k vedno večji osvajalnosti. Z osvajanjem najvarnejše zavarujemo žo osvobjene postojanke. Hiteti moramo pomagat Kristusu formirati številne duše, ki čakajo na slovenske misijonarje in misijonarke. Čakajo že dolgo, mar morda zaman? Ne bojmo se, da bomo narod oškodovali, če jih nekaj v misijonih gara. Holandci imajo po svetu cvetoče mi-

sijone. Videl sem enega v Karachiju (Pakistan), polnega mladih misijonskih moči, in množice vernih so klečale med blagoslovom na trgu, ker je obširna katedrala bila premajhna za vse. In ves svet pozna holandske misijonarje. Pa mi trdijo holandski sobratje, da bi radi še več misijonov, ker imajo poklicev dovolj. Kristus blagoslavlja ta majhni narod, da je po svoji katoliški dejavnosti doma in v svetu lahko vsem vzor. In svet ga spoštuj, ne le zaradi njegove trgovine, marveč često vse bolj zaradi njegove življenjske usposobljenosti in uspešne aktivnosti, ki jo zajema le iz Njega, ki je tudi edini zdravi vir narodnega življenja in edini, večni plačnik narodnih žrtev, doprinešenih za reševanje bratov v neizmernem morju človeških duš, povezanih med številnimi ljudstvi v ogromno družino narodov: „JEZUS KRISTUS včeraj in danes, isti tudi na veke.“³⁰

29 Mt 28, 18—20. — 30 Hebr 13, 8.

Že pod vlado rdečih je ta kitajski škof-lazarist v Kashingu posvetil novomašnike



OB PIRČEVI STOLETNICI

„STO LET ŽIVLJENJA S KRISTUSOM“

(1852—1952)

Pod tem geslom obhaja šentklavdska škofija v Minnesoti (Združene države Amerike) stoletnico prihoda slovenskega misijonarja Franca Pirca (Pierza), ki je na ozemlju sedanje škofije ustanavljal prve župnije, zgradil prve cerkve, v katerih je pričel bivati Jezus v presv. Rešnjem Telesu. Za Baragom še ni bil noben Slovenec v Sev. Ameriki toliko počaščen.

Morda so tedaj, ko je 49 letni Pirc odhajal v misijone, bili v Sloveniji ljudje, ki so trdili, da pomeni Pirčev odhod škodo za Slovence v domovini, češ, koliko bi mogel krepki in podjetni duhovnik še storiti za svoje ljudstvo, tako pa gre njegova delavnost narodu v zgubo. Nemara so trdili, da je denar, ki ga bo domovina njemu pošiljala v misijone, zgubljen, ker je gospodarsko neplodno naložen. Tako in podobno so morda govorili. Če pa zadevo čisto stvarno pregledamo, najdemo povsem nekaj drugega. Izredna življenjska sila petdesetletnega Pirca, ki je v domovini na raznih poljih mnogo naredila, se še v več kot tridesetih letih ni izčrpala. Doma je zasajal sadovnjake in učil kmete umnega sadjarstva, v Ameriki je med Indijanci in priseljenci sejal božjo besedo, ki še danes rodi sadove, zasajil drevesce benediktinskega reda, ki se je danes razrastlo v mogočno drevo verskega življenja in krščanske kulture. Ne brezplodno, temveč izredno plodovito je bil naložen denar, ki še danes obresti nosi, ne v novcu, pač pa v krščanskem mišljenju in življenju. Danes je šentklaudska škofija cvetoč vinograd Gospodov: sto let s Kristusom! In slovensko ime je znano in slavno po misijonarju Francu Pircu, po katerem so imenovana mesta in vasi in okraji. Povrh pa še nadnaravni sadovi, ki jih statistično ne moremo zajeti, ki jih je bila deležna tudi slovenska domovina, katere sin je bil Franc Pirc. Kar za misijone damo ali storimo, je dano in storjeno tudi lastnemu narodu, ker smo vsi udje istega duhovnega telesa Kristusovega: katoliške Cerkve.

ŠKOF GREGORIJ ROŽMAN

M I S I J O N A R F R A N C P I R C

Pirc je poleg Barage in Knobleharja najbolj znan slovenski misijonar. Mesto, ki se je preje imenovalo Rich Prairie (Rič Prėjri) in ki leži zahodno od gorenjega Misisipija v zvezni državi Minnesota, nosi njegovo ime („Pierz“). Zgodovinar dr. Režek pravi (I. 344):

„Njegove zasluge za spreobrnjenje in civilizacijo rdečega plemena so izredno velike.“ Bog ga je poklical v misijone, ko je imel že skoraj 50 let, pa je celih 38 let delal v njih, še nekaj mesecev več kakor Baraga.

Prav je, da poznamo tega moža.

I. V DOMOVINI

Franc Pirc se je rodil 20. novembra leta 1785 od kmetiških staršev v hribovski vasi Godič nad Kamnikom, župnija Mekinje. Bil je torej 12 let starejši od Barage. V ljudsko šolo je hodil k frančiškonom v Kamniku, in gimnazijo pa v Ljubljani in jo je dovršil z odliko, čeprav je bila nemška in zelo stroga. Ko je študiral v bogoslovju, je bila pri nas francoska Ilirija, ki je pospeševala tudi znanje slovenščine. Naučil se je precej francoščine, zasebno tudi nekaj italijanščine in angleščine. Škof Kavčič ga je posvetil v mašnika, ko je imel že 28 let. Bilo je to leta 1813, ko so združene evropske armade usodno porazile Napoleona pri Lipskem in je pri nas prenehalo ilirsko kraljestvo. — Tudi Pirčev brat Simon je bil duhovnik.

Sedem let je bil kaplan v Kranjski gori, deset let pa župnik v Pečah pri Moravčah. Leta 1830, ko je Baraga odhajal proti Ameriki, se je Pirc kot župnik preselil v Podbrezje nad Kranjem. Od otroških let je imel veliko veselje do zemlje, do poljedelstva, zlasti pa do sadjarstva. Zaradi Napoleonovih vojsk in slabih letin so bile tudi slovenske dežele hudo obubožane. Pirc je ljudstvu prigovarjal, naj goji dobro sadje in si tako odpre nov vir dohodkov. Zasadil je vzoren sadovnjak in drevesnico, pregledoval kmetov vrtove, dajal navodila in imel predavanja. Leta 1830 je izdal pri ljubljanski Kmetijski družbi knjigo „Kranjski vrtnar“. Z njo in s svojimi drugimi spisi je pomagal dvigati sadjarstvo na Slovenskem. Ljudi je pa rotil, naj zlahotnega sadja ne prekuhavajo v žganje, ki jim je samo v škodo.

Bil je pobožen, goreč, urejen in preudaren duhovnik. Z veseljem je zasledoval novi razmah misijonov, ki so bili trpeli zaradi francoske revolucije in Napoleonovih vojsk veliko škodo. Pazljivo je prebiral Baragova poročila o njegovih misijonih med Indijanci. Rad bi bil šel za njim. Pomišljal se je zaradi svojih devetinštiridesetih let, vendar mu je pisal spomladi leta 1834 k Veliki reki. Baraga mu je ljubezno odpisal: „Vaše pismo, v katerem mi sporočate svojo željo, priti v naše misijone, me je re- izrečeno razveselilo, ker pričā o veliki vnemi, ki jo čutite v svojem sreju za

spreobračanje naših sobratov. Pisal sem glede tega našemu škofu, preč. g. Frideriku Reséju, in upam, da Vas bo brez pomišljanja sprejel.“ Daje mu navodila, kako naj potuje. Naj ne jemlje mnogo osebne prtljage s seboj, ker se lahko vse tam kupi. Prinese naj pa mašnih potrebin, klešče za peko hostij, mnogo podobic, rožnih vencev, križčkov itd. — To pismo je Baraga oddal v Detroitu, kamor je šel od Vélike reke Pircā osebno priporočit na škofijstvo. Škof Resé je pripisal po latinsko: „Častitega g. Pircā bom rad sprejel v svojo škofijo.“ To pismo se hrani na ljubljanskem škofijstvu.

Odpovedal se je Podbrezjam, razprodal pohištvo in orodje, poslovil se od župljanecv, prijateljev in domovine in se 16. junija leta 1835 odpeljal z Antonom Merlakom, prihodnjim Baragovim misijonskim služabnikom, proti Dunaju. Tam mu je Leopoldinina misijonska ustanova dala podporo v denarju in blagu. Prav tako tudi Misijonsko društvo v Parizu. V Havru se je vkrcal na počasno ladjo na jadra. Ko se je pripeljal v New York, je tam izbruhnil požar in v pristanišču mu je zgorela vsa obleka, knjige, in cerkvene potrebine in druga prtljaga. Dne 18. septembra je prispel v Detroit. Svoje potovanje je opisal v daljši pesnitvi, kakor je tudi pozneje cpeval nekaj dogodkov. Pesnik pa ni bil.

II. ZAČETNO DELO V MISIJONIH

Detroitiski škof Resé je napotil Pircā k Baragi, ki je bil takrat že na svoji tretji postojanki, v La Pointu ob Gorenjem jezeru, da bi si pri njem izpopnil znanje angleščine in se začel učiti težke indijansčine. Gorenje jezero je že začelo zamrzovati, zato je ladja šla samo do pristanišča Sault Sainte Marie (Su Sent Méri) v njegovem vzhodnem kotu. Pirc je ponujal sto dolarjev, da ga kdo s čolnom pelje v daljni La Pointe, ali ga na peš spremlja do tja skozi pragozde in preko planjav in močvirij. Pa si ni nikdo upal. Zato se je čez zimo neljal po Michiganskem (Mišigenskem) jezeru do prve Baragove misijonske postaje Krivo drevo, potem pa potoval neš 40 km proti jugu. do podružnice Križna vas (Cross Village, izg. Kros Viledž). Baraga in njegov prednik De-

jean (Dežán) sta bila tukaj spreobrnila kakšnih 200 Indijancev-Otavanov. Pet dni je Pirc v dežju in mrazu potoval s štirimi Indijanci in prenočeval ob ognju pod mogočnimi, našim borovcem podobnimi cedrami. Iz daljave so se oglašali volkovi, v viharju je bučalo jezero. Neko noč se mu je vzbudilo silno domotožje in ga vabilo domov. Pa se je skušnjava odločno uprl. V Križni vasi so ga kristjani in pogani z veseljem sprejeli. Vaški poglavar mu je odstopil del svoje hišice. Sam mu je kuril in kuhal in mu bil za tolmača pri spovedovanju in pri pridigah. Pirc je pridigal po francosko, poglavar je pa njegove stavke sproti prevajal na indijansko. Pirc se je čutil srečnega, kakor so se vsi naši misijonarji. V Podbrezje je pisal: „Pri teh dobrih rdečkožcih živim brezmejno zadovoljen. Pogostokrat užijem en dan več duhovnega veselja in tolažbe kakor vseh 20 let dušnega pastirstva v domovini. Zato vsak dan hvalim božjo previdnost in se zahvaljujem ljubemu Bogu, da me je pripeljal v to daljno deželo.“

Skraja je mislil ostati v Križni vasi samo čez zimo. Škof pa je bil z njegovim delovanjem tako zadovoljen, da ga je za stalno nastavil in podružnico poudignil v samostojen misijon.

Pirc je predelal prvotno zasilno cerkvico. Število vernikov je hitro rastlo. Indijanci so se pred krstom zaradi lova večinoma potikali po gozdovih, po krstu so si pa postavili ob jezeru hišice in živeli od ribištva in od malih njivic, ki so jim dajale nekaj krompirja, koruze in žita. K sv. maši in zakramentom so zelo radi hodili. Pirc je v pismih v Evropo hvalil tudi njihovo pošteno, nedolžno življenje. Prej se bili vdani žganju in razuzdanosti, po krsti jih je pa večina ostala v krstni nedolžnosti.

Da so v Ameriki njegovo ime pravilno izgovarjali, se je Pirc podpisoval „Pierz“. Indijanci so mu rekli Ganino dee, to je Dobro srce.

Naslednje leto 1836 je bila letina zelo slaba. Prebivalci Križne vasi so se preselili v okolico Saulta Ste. Marie, kjer je bil dober lov in ribolov. Pirc je šel za njimi. Tam je dobil nekaj kanadskih Francozov, Ircev, na pol Indijancev in Indijancev, ki so pa vsi skupaj bili katoličani le bolj po imenu. Tudi



Misijonar Franc Pirc v svoji starosti

protestantovski pàstor, ki je imel v Saultu cerkvico in hišico, ni imel uspehov. Pirc je začel z otroki. Pri njem so se učili verouka in molitvic, pa tudi branja, pisanja, računstva, poljedelstva in drugega potrebnega. Po otrocih je dobival tudi odrastle katoličane za versko življenje. Leta 1837 je postavil novo, lično, precej prostorno leseno cerkev in stanovanje za duhovnika. Ko je bil Baraga leta 1853 posvèčen za misijonskega škofa, je ta Pirčeva cerkva postala njegova „stolnica“, ta Pirčeva hišica pa njegov škofovski „dvorec“.

V Saultu se je Pirc pridno učil tudi angleščine, ker se je mnogo govorilo angleško.

Vozil se je, kakor drugi misijonarji, v čolnu iz ljubja, pozimi pa na nizkih saneh s pasjo vprego, v poganska indijanska selišča, ali je pa hodil peš, pozimi na krpilah. Ustanovil je štiri misijonske podružnice. V domovino je pisal: „Večkrat mi stopijo solze v oči, ko moram maševati v na pol izdelani

lešeni cerkvi ali pa v kapelici iz brezovega lubja. Za oltar porabim navadno mizo, pogrnjeno s platnenim prtom. Težko mi dene, ko pristopim v slabi, raztrgani, pa še izposojeni mašni obleki in zaužijem sveto Rešnjo Kri iz cina-stega keliha, ali pa ko nesem sveto popotnico bolnim gozdnim prebivalcem v burzi iz brezovega lubja. Pa nepopis-ljiva gorečnost novospreobrnjenecv in pobožnost Indijancev, ki so nam vdani iz vse duše, nam osladi vsako grenkobo z dušno tolažbo, ki bi je ne zamenjal za vse prijetnosti Evrope.“

Drugače je moral pridigati Franco-zom, drugače Indijancem. „Zelo občut-ljive Francoze pridobiš samo z ljubez-nijo, z ganljivim poukom in dobro ute-meljenimi govori. Z ostro pridigo bi pokvaril vse. Jako krotkim in pohlevnim malikovalskim Indijancem pa vsadiš blagodejno seme svete vere s tihim, milim glasom. v kratkih stavkih, kakor v pogovoru. Glasan govor je zoprn nji-hovemu zelo tenkemu sluhu, dolga pri-diga pa ni za njihove slabe zmožnosti.“

Baraga je bil ves nadnaraven in se je menil samo za to, kar naravnost pelje proti nebesom. Pirc pa je računal s človekom, kakršen je, iz duše in iz telesa. Zato je imel čut za lastno in tuje gospodarstvo in blagostanje. Kamor je prišel, si je obdelal kos zemlje. Hotel je pomagati sebi, ker je bil živež drag in se je povrtnina težko dobila. S pri-delki je pa hotel postreči tudi Indijan-cem in jih učiti, kako naj obdelujejo zemljo. Začel je s krompirjem, ki so ga poznali tudi oni in ki obrodi tudi na slabši in na površno obdelani zemlji. Potem je nasejal zelenjave in posadil pečke za drevesnico. Prijateljem v Slo-veniji je pisaril, da so mu pošiljali se-men in orodja. Večkrat mu je obojega poslala tudi ljubljanska Kmetijska druž-ba, ki je bil do smrti njen ud in dopis-nik. Pošiljal ji je nasvete, kako naj to in ono izboljšajo po ameriškem načinu. Za njegove zašuge mu je Kmetijska družba leta 1842 poslala srebrno me-daljo. — Opazoval je živali, drevesa, rastline, kamne in jih primerjal z do-mačimi.

S prijatelji si je stalno dopisoval, n. pr. z župnikom Matevžem Kristanom na Vačah. Rad je vedel, kako je v do-movini, ki ji je bil še vedno iz srca

vdan. O svojih misijonih je večkrat pi-sal za Poročila Leopoldinine ustanove. Slave zase ni iskal; hotel je slaviti božje usmiljenje z Indijanci in se zahvaljevati božji previdnosti, da ga je pripeljala v poganške misijone. Kakor je bil oče-tovsko resen, ljubezniv in uglajen v nastopu, tako so tudi njegova pisma stvarna, a zelo vljudna in ljubezniva.

Indijance in sebe je zdravil s poseb-nim načinom zdravljenja, ki se imenuje homeopatija.

Od svojega prvega potovanja v Ev-ropo leta 1836/37 je bil Baraga gene-ralni vikar ali škofov namestnik za ves indijanski del detroitske škofije. Spom-ladi leta 1838 je pisal Pircu v Sault, naj prevzame očipvejsko-indijanski misijon Vélíko prekladališče (Grand Portage, izg. Pórtedž) na severozahodni obali Gorenjega jezera, ki ga je bil pravkar ustanovil. Tja gredoč se je Pirc poleti oglasil v La Póintu pri Baragi in pri njegovi sestri Antoniji. Pri njima je dobil tudi misijonskega služabnika An-tona Merlaka in Andreja Češirka. Dne 20. julija je opisal Baragovi starejši sestri Amaliji, ki je bivala na gradu v Trebnjem, svoje vtise: Spreobrnjenecv je zelo mnogo in pridno hodijo v cerkev; Baraga pridiga vsako nedeljo angleško, francosko in indijansko. Zdaj jim pre-delava cerkev. Z denarjem ne zna po-sebno dobro gospodariti, nekateri ga grdo izrabljajo. Antonija je splošno spoštovana in se zna dobro živeti v ameriške navade, a se ne počuti posebno dobro. Gospodinji bratu in se s služab-nikoma ubija z njivo, dvema voloma in dvema kravama, a nima dosti uspeha, ker Baraga nima za gospodarstvo nič smisla. Odklonil je vse Pirčevo prigo-varjanje, naj zasadi sadni in zelenjadni vrt. Iz Saulta mu je bil Pirc dvakrat poslal mnogo jabolčnih sadik, da bi jih gojil za Indijance; zdaj jih je pa dobil samo še kakšnih 10, ki jih je imela Antonija zaradi prevelikega mraza vsa-jene v lončce. Pismo Pirc zaključuje: „Ko sem g. Baragi razložil več načrtov, kako bi se naj misijonar preživljal in dvignil blagostanje ubožne cerkvene ob-čine; ko sva v več nagajivih prepirih skušala omiliti razlike med njegovimi preveč duhovnimi in mojimi še preveč posvetnimi nazori; ko sva se skupno po-svetovala o nadaljnem misijonskem

delu in še drug drugega podkrepila, — so me danes obvestili, da ladja proti Vélikemu prekladališču odide jutri.“

Baragova sestra Antonija, ki je imela za presojo duhovnikov zelo ostro oko, je pisala sestri Amaliji o Pircu: „Tudi tukaj je poznan in cenjen kot svet in delaven mož.“

III. NA VELIKEM PREKLADALIŠČU IN V KRIVEM DREVESU

Na Vélikemu prekladališču je Pirc misijonaril od leta 1838 do 1840. Tudi tukaj je začel s šolo, v katero je hodilo vse do 50. leta. Štirikrat na dan so se menjali njegovu „šolarji“. Brati jih je učil po Baragovem očipvejskem molitveniku Anamie-Masinaigan, ki je bil mnogokrat ponatisnjen. V dveh mesecih jih je že tretjina znala brati.

Ustanovil je misijon Fort Williams, proti vzhodu, tudi na obali. Dandanes že spada h Kanadi. Protestantovski pridigar se je tam dalj časa trudil, a brez uspeha.

Leta 1838 je pisal Leopoldinini ustanovi: „Ta tri leta, ki sem jih preživel med Indijanci, sem imel na raznih krajih mnogo priložnosti, da sem opazoval vedenje in нравno stopnjo krščenih in poganskih Indijancev. Reči moram, da so dobrodušni, ponižni in dovzetni za lepe nauke. Dobrim in zveličavnim vplivom zmerom radi odpro srce. Tudi v svojem divjem stanju živijo nedolžno in čisto, če jih belokožci ne pokvarijo. Ako pride misijonar k njim, ga zelo pazljivo poslušajo in postanejo dobri katoličani. Teže pa je spreobrniti take, ki so jih pokvarili belokožci. Prodajajo jim žganje in jih spravljajo v propast. — Med nobenim narodom na zemlji ne boste našli tako malo tatvin, nepoštenja ali nezvestobe kakor med Indijanci. Morilci so zelo redki.“

Indijanec ima že v krvi silno nag-njenje do alkohola, zlasti do žganja. Če so Indijanci, dokler so bili še pogani, začeli piti, so pili tako dolgo, dokler je bilo kaj v sodčku ali steklenicah, ali dokler niso popolnoma omagali. V pijanosti so se pretepali in morili, ženske so se zagrizle druga v drugo in druga drugi misijonarji, tako je tudi Pirc rokah. — Zato se je moral vsak Indi-

janec pri krstu odpovedati svojim dvema najhujšima sovražnikoma: hudiču in žganju. Kakor so jo Baraga in drugi odgrizle nos, del lica ali prste na med Indijanci vpeljeval bratovščino popolne odpovedi alkoholu.

Silna nesreča za Indijance so bili potujoči beli žganjetržci, ki so jim za dragocene kože pobite divjačine dajali zlasti žganje, tudi kar cele sodčke. Zato so Baraga, Pirc in drugi misijonarji z vso strogostjo nastopali zoper te brezvestne pijavke.

Kakor Baraga, tako je tudi Pirc naročil slike za svoje cerkve pri slovenskem slikarju Mateju Langusu. Leta 1838 mu je Langus poslal tri slike: Kristus izroča Petru ključe, sveti Frančišek Ksaverij pridiga Indijcem in Kristusov krst pri Jordanu. Ta, zadnja slika je bila posebno lepa. Od teh treh slik se pa nobena ni ohranila.

Ker v Saultu po njegovem odhodu niso imeli duhovnika, se je on včasih peljal tja in na podružnice. Nekoč se mu je primerilo, kakor sam piše: „Po tridnevni vožnji je vstal na jezeru tak vihar, da smo morali s čolnom zaviti v zasilen pristan. Iz pasjega laježa smo sklepali, da morajo biti blizu ljudje. Ko smo preudarjali, kaj naj storimo, je prišla mlada ženska. Med nepričakovanimi gosti je zagledala tudi „črno suk-njo“, to je duhovnika, in je tistim, ki so bili v koči, vsa vesela zavpila: „Črna suknja je tu!“ Kakšnih deset divjakov je prišlo k obali in so nam prijazno migali, naj pridemo k njim. V mladi ženski sem prepoznal kristjano Katarino, ki sem jo bil jeseni krstil v Fort Williamsu in jo poročil s krščanskim fantom njenega rodu. Lansko zimo je zmrznil na ledu, nato se je vrnila k očetu. Svoje starše, brate in sestre je poučila v krščanski veri, kolikor je vedela in znala. Radi bi se bili dali krstiti, a so imeli do duhovnika več ko dvesto milj. Iz tega razloga so me zdaj tako vabili k sebi. Njihova kočja je bila majhna, zato sem dal razpeti svoj šotor in sem povabil vanj vse, ki so hoteli poslušati pouk o Bogu. Vsi so prišli, razen enega, ki je izjavil, da ne more sprejeti moje vere, ker prepoveduje imeti več ko eno ženo. Imel je tri žene, ki so si bile sestre. O njem je bilo

znano, da je ubil štiri ljudi. — Ta njegova izjava me je potrla; pogled na skupino divjakov, ki so me prosili za krst, mi je pa spet dvignil duha. Katarinin oče je pripeljal v moj šotor svoje štiri otroke; pokleknil so pred križ in izmolili molitvice, kar so jih znali. Učil sem jih še dva dni in krstil vse, ki so se naučili molitev. Nekaterim sem pa obljubil, da jih bom krstil nazaj grede.“ (Režek I. 349/50)

Tudi spomladi leta 1840 se je Pirc peljal v Sault, da bi verniki lahko opravili velikonočno dolžnost. Od tam ga je pa Baraga napotil v **Krivo drevo**, kjer so tudi bili po odhodu redemptoristov brez duhovnika. Kakor so devet let poprej Barago, tako so tudi Pirca zdaj zelo prisrčno sprejeli. Cerkvice, ki jo je bil postavil Dejean in posvetil sv. Petru, se je držala stanovanjska soba za misijonarja; zraven sobe sta bili dve šolski učilnici. Vse je bilo leseno in zelo preprosto. Tukaj je stanoval dve leti in pol Baraga; tukaj se je zdaj nastanil Pirc in ostal dolgih 12 let. Tudi tu se je izkazal s svojo gorečnostjo, modrostjo in požrtvovalnostjo. Oskrboval je tudi deset misijonskih podru/nic, ki so, kakor Krivo drevo, skoraj vse ležale na zahodnem bregu Michiganskega jezera.

Vrnikov je bilo že skoraj dva tisoč. Bili so že precej civilizirani. Pirc je tudi nje učil umnega poljedelstva in sadjarstva. Iz Evrope jim je dobival orodja in semen, od države pa dobre pasme domačih živali in perutnine. Država jim je tudi postavila mlin in žago. — Obdelovanje zemlje pa Indijanca na splošno ne veseli; bolj pa ga veselijo obrti: tesarstvo, mizarstvo, kovaštvo in ključavničarstvo. Zato je pošiljal Pirc, kakor n'koč Baraga, indijanske fante na razne kraje, da so se učili teh obrti. V naselju je bilo že več spretnih tesarjev, ki so gradili trdne in lične hiše in čelne, nekaj mizarjev in nekaj kovačev.

Poganski Otavani so se iz gozdov še vedno preseljevali v vas, zato je imel Pirc še vedno tudi krste odrastlih.

V Harbor Springsu, ki leži kakšnih 30 km od Baragovega in Pirčevega Krivega drevesa, še zdaj hranijo šest z roko izdelanih srebrnih svečnikov, ki jih

je bil leta 1842 Pirc poslal Pavel Zupančič, trgovec z železnino v Trstu, velik prijatelj slovenskih indijanskih misijonarjev. Na njih je vdelano ime ljubljanskega pasarja Matije Schreinerja (Šrajnerja) in letnica 1842. Pred nekaj leti so jih prenovili in spet postavili na oltar.

V Krivem drevesu je Pirc spisal te otavske knjige: Jezusovo življenje, katekizem z obširno razlago, 70 pridig za vse nedelje in praznike cerkvenega leta, molitvenik in križev pot.

Včasih se je v čolnu peljal v Sault in še naprej na Véliko prekladališče, kjer so bili verniki brez duhovnika.

Leta 1845 je škof Lefèvre poslal k njemu Ignacija Mraka, ki se je rodil leta 1810 v Hotavljah v Poljanski dolini in bil leta 1837 posvečen za mašnika. Nazadnje je bil kaplan v Slávinu. V Ameriko se je pripeljal s Pirčevim prijateljem in dopisnikom Andrejem Skopcem, kuratom v Lomu pri Trziču, ki je pa ostal med Nemci v zvezni državi Ohio. Pirc mu je po prihodu napisal kratko otavsko pridigo, ki si jo je naučil iz glave in jo čez deset dni v cerkvi gladko povedal. — Dve leti sta delovala v prijateljski slogi. Pirc je bil sploh do vseh svojih mladih sodelavcev po očetovsko dober in po tovariško ustrezljiv.

Leta 1846 so se v Krivo drevo in v štiri bližnje vasi zanesle koze, ki so včasih strašno morale med Indijanci. Zdravnik iz Mackinaca (Mákinaka) ni hotel priti cepit zoper nje. Je pa Pirc šel k njemu po cepivo in ljudi cepil po hišah.

Na svojem misijonskem ozemlju je dal postaviti več novih cerkvic. Pod njegovim vodstvom so si pa tudi v Krivem drevesu postavili novo cerkev. Dne 25. maja leta 1851 jo je blagoslovil, a ne več v čast sv. Petru, kakor mu je bila prejšnja, ampak v čast Jezusa, sedečega v templju. Iz Ljubljane so poslali zanj sliko Jezusa, sedečega v templju med učeniški postave. Nekaj je visela v ljubljanski gimnazijski kapeli. Zdaj jo hranijo v župnišču v Harbor Springsu. — Pozneje je Baraga kot škof zapisal v krstno knjigo: „Ta misijon se naj torej imenuje Misijon presvete Jezusove mladosti.“

IV. ODIDE V MINNESOTO

Leta 1851 je sveta stolica ustanovila novo škofijo Šent Pavel v zvezni državi Minnesota ob Misisipiju, ki so jo bile Združene države malo prej kupile od Indijancev. Škofija je bila velikanska po obsegu — zdaj je nadškofija —; imela je pa samo 2.500 katoličanov, 7 cerkev in 10 duhovnikov. V njej je živelo poleg in belih priselencev še kakšnih 30.000 Indijancev, Očipvejcev in Sjujev, ki so bili skoraj še vsi pogani in so se neusmiljeno sovražili in pobijali. Večina od njih ni imela stalnih bivališč, ker so od njih preživljali samo z lovom in z ribarjenjem in so se morali seliti iz lovišča v lovišče, od ene reke ali jezera do drugega. Živeli so zelo siromašno in jih je večkrat trla lakota. — Je pa Minnesota zelo lepa in zdrava dežela, večinoma ravna, s položnimi griči. Na polovico so jo pa takrat pokrivali gozdi, pol je je pa bilo porastle s travo, po kateri so se podile velike črede divjih bivčlov, da je bobnela zemlja. Ima mnogo rek, potokov in jezer z bistro vodo.

Novi škof Cretin (Krétin) je iskal duhovnikov za med Indijance. Zvedel je tudi o Pircu, ki je dobro znal očipvejsko, in ga je povabil. Pirc se je čutil v Krievem drevesu bolj za župnika urejene župnije kakr za misijonarja med pogani. Želel si je spreobračati Indijance in je povabilo sprejel. Bil je po duhu svež po telesu krepak, čeprav je imel že 67 let. Poleti leta 1852, torej ravno pred sto leti, je prišel v šentpavelsko škofijo. Za sedež misijona med Očipvejci si je izbral kraj Crow (Kro) Wing ali Vranja perut in na široko razpredel misijonske mreže.

Ko je prišel v Crow Wing, je našel Indijance pri poganskem plesu. Prav na tistem mestu je čez nekaj tednov stala cerkva iz lesenih brun. Zraven je kmalu postavil tudi šolo. Odrastle je učil v cerkvi, mladino pa v šoli. Kmalu je krstil vaškega poglavarja in nekaj vaščanov. Tudi po drugih indijanskih naseljih je gradil lesene cerkvice in zbiral v njih pogane k pouku in molitvi. Po sprebrnjenju so si postavili okoli cerkve lesene hišice in se začeli oprijemati poljedelstva in obrti. Otroke in odrastle je učil tudi branja, pisanja,

računstva, umnega kmetijstva, vrtnarstva in sadjarstva.

Zvezna država je vabila bele priseljence. Vsak je dobil 160 oralov zemlje, če se je zavezal, da jo bo obdeloval. V trumah so prihajali v deželo, sekali gozde, trebili zemljo korenin in grmovja, orali, sejali in sadili. Prišli so tudi beli obrtniki in trgovci, učitelji in uradniki.

Pirc je želel imeti na svojem misijonskem ozemlju čim več katoličanov. Zato je vabil Slovence, naj pridejo in se naselijo. Nekaj jih je prišlo, med njimi tudi njegova sestra Polona z možem in otroki. Ni se ji slabo godilo; Pirc je pisal bratu Simonu duhovniku: „Sestra Polona, ki tukaj v državi Minnesoti živi s svojo družino, je prav zdrava in vesela. Dobil sem ji prav dobro posestvo, 160 oralov zemlje, in sem ji do zdaj preskrbel dobro stanovanje, živino in orodje, semena in živež.“ Privabil je tudi precej katoliških Nemcev. Pridno so obdelali zemljo; ko so si opomogli, so začeli s trgovino in industrijo in mnogo pripomogli k bogastvu Minnesote.

Nekateri so mislili, da Pirc ponuja priseljencem zemljo iz želje po lastnem dobičku. Celo dr. Janez Bleiweis, tajnik Kmetijske družbe in urednik Novic, se je dal premctiti in je zapisal: „Oče Pirc imajo veliko zemljišča v Ameriki in precej dobre dohodke.“ V resnici pa Pirc takrat niti svojih uslužbencev ni mogel tako plačevati, kakor so jih drugi. Ženin njegove nečakinje, starejše Polonine hčere, neki Pogačnik, je nekaj časa služil pri njem. Kmalu je pa rekel: „Na ta način ne bom prišel naprej, ker gospod nimajo nič denarja.“ In si je poiskal drugo službo. — Pirc je hotel samo to, da pride v lepo in rodovitno Minnesoto kar največ katoličanov, Slovencev, pa tudi drugih narodnosti. Hotil jih je obvarovati raznih prekupčevalcev, ki so tudi slabo zemljo prodajali za drag denar. „Pirc zasluži, da bi mu minnesotski Nemci in Slovenci kot nesebičnemu kolonizatorju postavili spomenik, ki bi naj bil ameriškim špekulantom z zemljišči trajen izpraševalec vesti, kaj se pravi, delati za ljudstvo in ne za lastne žepe. Ta spomenik bi naj bil pošten Ameriki še pozna priča, da so bili med graditelji

njenega sedanjega časnega blagostanja tudi Slovenci.“ (Dr.p. Hugo Bren).

15. januarja leta 1854 je Pirc mogel zapisati: „V devetnajstih letih sem postavil in sam blagoslovil 13 cerkev. Vse sem okrasil z lepimi oltarnimi podobami s Kranjskega.“ Podobe je naročal, tudi za svoje minnesotske misijone, zlasti pri Langusu. Ko je prišel šentpavelski škof Tomaž Grace (Grejs) pregledat Pirčev misijon Little Falls, ga je lepota tamkajšnje Langusove slike prijeto presenetila. Ni pričakoval take mojstrovine v deželi, v kateri so se beli šele začeli naseljevati. Pirc mu jo je pozneje podaril. Zdaj visi v šentpavelski nadškofijski palači. Druge slike, ki jih je bil izdelal Langus za Pirca v Minnesoti, se pa niso ohranile.

20. novembra tistega leta 1855 je Pirc obhajal 70-letnico rojstva. Dobila ga je v čilem zdravju, svežini duha in nezmanjšani misijonski gorečnosti. Zapisal je: „Trdno sem sklenil, ostale svoje dni, osmo desetko življenja, porabiti za spreobračanje poganov.“

Tisto leto je izšla v Saint Louisu (Sen Lújsu) njegova nemška knjiga o Indijancih. Že Baraga jih je bil odlično opisal v knjigi „Zgodovina, značaj, šege in navade severnoameriških Indijancev“, ki je leta 1837 izšla v Ljubljani v nemščini in v slovenščini, v Parizu pa v francoščini. Pa je Pirčeva knjiga o Indijancih morda še boljša kakor Baragova, kajti Baraga je svojo napisal pet let po svojem prihodu med Indijance, Pirc pa po dvajsetih letih.

Ko je vlada Združenih držav pokupila deželo za deželo od Indijancev, bi se jih bila najrajši čimprej znebila, ker se ji je zdelo, da jo s svojo zaostalostjo in lenobo samo ovirajo pri poseljevanju in pri delu za napredek teh dežel. Njeni uradniki in njeni vojaki v utrdbah, ki jih je bila zgradila na njihovem ozemlju, niso preveč lepo ravnali z njimi. Vlada jim je le neredno izplačevala letni prispevek, za katerega se je bila pri prodaji zavezala, ali jim ga je pa sploh utrgovala. Beli trgovci so hodili okoli njih in jim v zameno za kože pobitih živali vsiljevali žganje, ki jih je ugonabljal na duši in telesu. Indijanci so se dobro zavedali, kaj jim je žganje, a kar je bilo poganskih, se

mu niso vedeli in znali upreti. Zato so iz dna duše sovražili „bledo polt“, ki jim je vzela svobodo in prinesla samo nesrečo in ubožstvo. Začeli so napadati in moriti bele priseljence in jim pleniti in požigati hiše. Od vseh Indijancev so bili Sjudi najbolj ponosni in svobodoljubni, zato so se največkrat in najbolj kruto znesli nad belimi. Potem jih je pa vojaštvo trumoma polovilo, voditelje pobesilo, rod pa preselilo.

Tudi poganski Očipvejci s Pirčevega misijonskega ozemlja so začeli kovati zaroto. Pa jih je z lepo besedo in z darovi pomiril in jih obvaroval hudih kazni in nasilne preselitve na divji Zapad.

V. NADALJNJE DELO Z NOVIMI SODELAVCI

Poleti leta 1854 se je bil z Barago, ki je po svojem škofovskem posvečenju prišel v Evropo po duhovnike in po denarno podporo, pripeljal v Ameriko tudi Lovrenc Lavtizar, rojen leta 1820 v Srednjem vrhu pri Kranjski gori. Bil je zelo pobožen in nadarjen, ponižen, potrpežljiv in ljubezniv duhovnik. Svojo mater je prisrčno ljubil; pa se je kot kaplan na Dobrovi pri Ljubljani poslovil od nje, od prijateljev in domovine in šel spreobračat Indijance. Baraga ga je nastavil v Križni vasi pri Mraku, kjer se je začel učiti indijansčine. Kmalu ga je pa prestavil v Krivo drevo. Imel ga je zelo rad; tudi Lavtizar je bil njemu iz srca vdan. — Pa bi bil tudi Lavtizar, kakor Pirc, rajši spreobračal poganske Indijance, kakor pa pastiroval spreobrnjene. Pirc ga je povabil k sebi v šentpavelsko škofijo in Lavtizar je šel 14. junija leta 1857, čeprav ga je Baraga zelo nerad pustil iz škofije. „Zna že dobro indijansko in mi bo v tolažbo na moje stare dni,“ je Pirc zapisal. Med njima je bilo takoj kakor med očetom in sinom.

Pirc mu je dal več postojank na izbiro. Lavtizar se je odločil za pogansko naselje Red Lake ((Lek, Rdeče jezero) ob jezeru enakega imena, zelo daleč proti severu. Pirc ga je spremil prav do tja; na dan pred velikim šmarnom sta prišla. Prebivalci so bili pagani, le kakšnih deset pol indijanskih družin je bilo katoliških; krstil jih je bil Baraga

v La Póintu, a so še prav malo vedeli o krščanstvu, ker so že dve desetletji živeli med pogani. Lavtižar je v zasilni cerkvi takoj začel zbirati nje in pogane. — Konec novembra je šel po zamrzlem jezeru k Indijancem, ki so živeli na oni strani. Ko se je vračal, ga je pa na jezeru zalotil silen snežni vihar. Slepil mu je oči, da že ni več vedel, v katero smer gre. Tudi je bil zavoljo ubožstva prelahko oblečen in zavoljo nezadostne hrane močno oslavljen. Hodil in taval je v temi po ledu, dokler mu niso noge popolnoma opešale. Pctem se je po rokah plazil naprej. Končno je omagal. Drugo jutro so ga našli zmrzjenega samo četrť ure od obale. Indijancem je bilo zelo hudo po njem.

Ko je stari Pirc zvedel o nesreči, se ni mogel potolažiti. Pozneje je pisal v domovino: „Njegova smrt me je potopila v najglobljo žalost in prelil sem mnogo solz. Mojo bridkost je tolažila samo misel, da njegova blaga duša prosi pred božjim prestolom za nas slabotne misijonarje in za spreobrnjenje divjakov. Mnogo sem si obetal od njegove velike apostolske gorečnosti; Gospodu se je pa zdel zadosti zrel in zaslužen za veliko plačilo v nebesih, saj je po najlepših delih ljubezni kakor dober pastir dal življenje za svoje ovčice.“ Truplo je dal Pirc na pasjih sanneh prepeljati k sebi v Crow Wing. Ko ga je 26. decembra pokopaval, je spet bridko jokal. Na grob mu je postavil bel križ, „ki je sicer lesen, pa lepo izrezan, blagoslovljen in z mojimi solzami oškropljen“. Tako je pisal prijatelju. Pozneje so Lavtižarjeve zemске ostanke prepeljali v Duluth v zahodnem kotu Gorenjega jezera. Govor je imel slovenski misijonar Jakob Trobec, poznejši škof v Saint Cloudu (Sen Klavdu) ob Misisipiju, severno od šent Pavla.

Leta 1863 je Pirc, še ves čil in čvrst, dočakal zlato mašo. V svoji veliki skromnosti jo je hotel obhajati popolnoma na tihem. Šel je na duhovne vaje v šent Pavel, kamor je škof povabil duhovnike. Po končanih duhovnih vajah je pa moral na škofovo naročilo imeti v stolnici slovesno zlato mašo. Pri kosilu je imel latinski govor.

Imel je zmerom več misijonskih podružnic in zmerom več dela. Zdaj je stanoval tukaj, zdaj tam. Želel si je

mladih misijonskih sodelavcev. Zelo je bil potreben tudi denarne podpore. Da dobi oboje, se je leta 1864 kljub svojim oseminsedemdesetim letim vzdignil na dolgo pot proti Evropi.

V domovini so ga povsod zelo spoštljivo in veselo sprejeli in obilno obdarovali. Pridigal je na raznih krajih o misijonih med Indijanci, tudi po trikrat na dan. Za šentpavelsko škofijo je dobil 16 duhovnikov oziroma bogoslovcev in študentov. Iz ljubljanske škofije so se mu priglasili: 1. duhovnik Jože Buh iz Lúčin v Poljanski dolini, ki je bil vzor misijonarja in nekaj časa tudi generalni vikar duluthske škofije; slovenskim priseljencem in slovenskim duhovnikom je bil iskren prijatelj, moder svetovalec in požrtvovalen dobrotnik; 2. bogoslovec Janez Žuček iz Vélikih Lašč; 3. bogoslovec Ignacij Tomazin iz Ljubljane; 4. bogoslovec Jakob Trobec z Loga pri Polhovem Gradcu, poznejši škof v Saint Cloudu. Iz goriške škofije je Pirc dobil štiri: Alojzija Pluta, Janeza Tomaževiča, Jakoba Erlaha in Janeza Velikánjeta, ki je pa pozneje izstopil iz semenišča in postal učitelj. Drugih osem je bilo Nemcev iz graške in lúžske škofije; eden izmed njih je bil Friderik Katzer (Kácer), poznejši nadškof v Milwaukeeju (Miluókiju). — Po teh svojih sodelavcih je Pirc pomladil in podeseteril svoje delo kot pionir krščanstva in krščanske omike med Indijanci in belimi priseljenci. Z njim došle bogoslovce je šentpavelski škof poslal v semenišče v Milwaukee.

VI. ZADNJIH DVANAJST LET

Koncem januarja leta 1868 je Pirc zvedel, da je 19. januarja umrl v Marquette škof Baraga. Pirc je Barago zmerom zelo spoštoval zaradi njegove svetosti in apostolske gorečnosti; hvalil in slavil ga je tudi v pismih, ki jih je pošiljal v domovino in na Dunaj. Nikoli ni pozabil, da bi brez Barage nikdar ne bil postal indijanski misijonar.

Visoka leta, neprestano naporno delo in hude skrbi so polagoma začela slabiti tudi njegovo železno zdravje. Opešal mu je vid in je le s težavo čital. Nekolikokrat ga je napadla pljučnica. Škof mu je poslal v pomoč Tomazina, potem pa še Buha in Žučka. Z njimi je

pridno nadaljeval delo v svojem obširnem misijonu in na vozu in sanah obiskoval misijonske podružnice. Iz bolezní si je pomagal s homeopatijo.

Leta 1869 se je kot 84-leten starček peljal na visokem vozu in na njem zadremal. Voz je zadel ob kamen in se tako stresel, da je Pirc zdrknil na tla. Dolgo je ležal v nezavesti. Vendar si je opomogel. — Naslednje leto ga vidimo v kraju Otter Tail (Vidrin rep), ki si ga je izbral za novo središče misijona.

Nato ga je mrtvoud dvakrat lahko zadel. Začel mu je pešati spomin. Sprevidel je, da ne bo več za delo. Prihrankov ni imel. Šentpavelski škof ga ne bi mogel podpirati, saj je komaj imel za nujne tekoče potrebe škofije. Od vernikov, ki so bili po večini ubožni Indijanci, tudi ni mogel pričakovati, da bi ga vzdrževali. Njegovo edino upanje so bila dobra sreča rojakov. Zato se je odločil, da se vrne v domovino.

Rad bi se bil pridružil misijonarju Čebulju, ki se je koncem leta 1872 odpravil proti Sloveniji, da si popravi zdravje. Pa ni šel z njim, ker še ni dokončal svoje očipvejske knjige o trznosti, ki jo je pripravljaval za tisk.

Poleti leta 1873 se je pa s solzami poslovil od svojih tako dragih mu misijonskih sodelavcev, od svojih indijanskih spreobrnenjencev in od belih priseljencev. Dne 3. septembra se je po svoji tihi biserni maši odpravil proti Evropi. Škof je naprosil Tomazina, da ga je spremljal. Mesec dni sta potovala. Na ladji je Pirc zložil pesem o Baragi.

Pravijo, da je Baraga krstil 25.000 odrastlih in otrok. Koliko jih je Pirc, ne vemo. Gotovo zelo mnogo. Baraga zadnjih 15 let kot škof ni dosti krščeval, Pirc je pa spreobračal in krščeval Indijance, dokler ni zapustil Amerike.

V domovini se je nastanil najprej blizu svojega rojstnega kraja v frančiškanskem samostanu v Kamniku, kamor je nekoč hodil v ljudsko šolo. Kot bivši župnik je dobival od države pokojnino. — Čez eno leto se je pa iz Kamnika preselil v Ljubljano v stolno župnišče, kjer je živel še šest let. O njegovih misijonih ga je hodil izpraševati zlasti frančiškan p. Florentin Hrovat, ki je leta 1887 pri Mchorjevi družbi izdal knjigo o njem.

Umrl je 22. januarja leta 1880, v svojem 95. letu.

Pogreb je imel zelo slovesen. Prišlo je mnogo duhovnikov in ljudstva, da se poslovijo od tako slovečega rojaka misijonarja. Spreved je vodil škof Pogučar. Pirca so pokopali pri Sv. Krištofu, na levi strani od vhoda.

Leta 1885 so katoličani v Stearns County (Káunte) v Minnesoti praznovali stoletnico njegovega rojstva in tridesetletnico njegove prve maše v tistem kraju. Misijonar Buh je pisal: „V njegovem času se tukaj ni videlo drugega kakor roparske tolpe Indijancev, ki so se selile iz kraja v kraj brez stalnega bivališča. Zdaj pa vidimo na vseh krajih, kjer je Pirc prvi zasajal križ, krasne cerkve in veličastne stavbe.“ Minnesota in vse Združene države Amerike imajo torej dovolj povoda, da letos slavijo stoletnico, odkar je Pirc začel s svojim blagoslovljenim misijonskim in kulturnim delom v Minnesoti.

Za spis sem imel na uporabo samo to slovstvo:

Verwyst, Life and labors of Rt. Rev. Frederic Baraga. Milwaukee 1900, str. 379—393;

Režek, History of the Diocese of Sault Ste. Marie and Marquette. Houghton Michigan 1906. 1. knjiga str. 344—359;

Dr. p. Hugo Bren OFM, Baraga in Pirc-Ave Maria koledar 1931, str. 63—75;

Joseph Gregorich, Contributions of the Slovenes to the Chippewa and Ottawa Indian Missions. Chicago 1941;

Svojo knjigo o Baragi, 2. izdaja, Buenos Aires 1951, in pa Slovenski misijonarji. Baragovi nasledniki v Ameriki, str. 12—20, Celje 1931.

DR. FRANC JAKLIČ

SLOVESNOSTI V ŠENTKLAUDSKI ŠKOFIJI

Po naklonjenosti prevzvišenega škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je našemu uredništvu odstopil v objavo gradivo, poslano mu od rev. Jožeta Vogrta iz USA, moremo podati tu nekaj izpisov iz cerkvenega lista Šentklaudske škofije, ki letos slavi Pirčevo stoletnico v izredno velikem obsegu, kakor razberemo iz naslednjega:

„St. Cloud Register“ je v svoji številki z dne 2. XI. 1951 objavil na prvi strani sliko Franca Pirca (ki jo vobče rajdete po župniščih te škofije) in članek z naslovom: „Škofija bo slavila sto-

letnico očeta Pierza". — V članku opovedo med drugim tudi sledeče:

„V letu 1952 bomo v vseh delih škofije obhajali stoletnico prihoda očeta Franca Pirca na ozemlje, ki sedaj sestavlja našo škofijo. Oče Pirc, imenovan „Oče Cerkve“ v tem delu Minnesote, je tu neumorno deloval od leta 1852 do 1874. Tega leta se je vrnil v svojo rodno Slovenijo, v Evropo.“

„Oče Pirc je leta 1852 ustanovil župnijo v Belle Prairie in potem zaporedoma v župnije v Saux Rapids, St. Claud, St. Joseph, Jakobs Prairie in druge. Njemu gre hvala za prihod benediktincev v Minnesoto.“

„Leto 1952 bo zato potekalo vse v luči te stoletnice prihoda Franca Pirca, „očeta Cerkve“ v Šentklaudski škofiji. Enajst duhovnikov s škofom Jožefom Buschem in pomožnim škofom Petrom W. Bartholomejem, se je zbralo, da se pogovore o programu stoletnice.“

„Vsaka župnija, vsaka ustanova, vsak duhovnik in vsaka redovnica, vsak moški, vsaka ženska in vsak otrok bo udeležen na tej proslavi. Višek v proslavi bo uradna otvoritev škofijskega semenišča, maja ali septembra 1952. Rev. Viljem Furlan pripravlja celoten življenjepis očeta Pirca, ki bo izšel verjetno spomladi 1952. Rev. Furlan je več let posvetil zbiranju in preučevanju življenjskih podatkov o očetu Pircu.“

Isti cerkveni tednik dne 7. XII. 1951 objavlja seznam naslovov nalog, ki naj bi jih pisali dijaki škofijskih gimnazij (High School) in ki bodo najboljše nagrajene, n. pr.: Prva maša očeta Pirca v Šentklaudski škofiji; Misijonske postaje očeta Pirca; Misijon v Crow Wing; Misijon v Belle Prairie; Prihod benediktincev; Jaz sem poznal očeta Pirca; Sto let po letu 1852; Kdo bo nadaljeval od Pirca začeto delo, itd.

Spet druga številka prinaša fotografijo enega od številnih propagandnih veleplakatov, velikih po kakih 30 do 50 m², ki so nastavljeni po najvažnejših krajih v škofiji. Plakati izražajo geslo „Sto let življenja s Kristusom“. Kažejo kelih in sveto Hostijo na eni strani, na drugi strani pa sliko očeta Pirca, ko blagoslavlja Indijanca in tolaži belega naseljenca. Pri strani je narisana zemljevid Minnesote s Šentklaudsko škofijo.

Te velike plakate ste zamislili čč. ss. Arlynn in Marold iz šole sv. Avguština v Šentklaud. Velika trgovska družba je dala na razpolago svoje propagandne naprave po deželi za kar najučinkovitejšo namestitvev teh plakatov, prav tako tudi mnogo drugih trgovskih podjetij.

V BUENOS AIRESU

Slovenska misijonska zveza, opozorjena po Prezvzišenem na to stoletnico, pač ni hotela in smela izgubiti dragocene prilike, da organizira proslavo misijonarja Pirca v Buenos Airesu še v času bivanja škofa dr. Rožmana med Slovenci v Argentini.

2. marca, nedelja, se je zbralo na „Belgrano“, kjer imajo buenosaireški Slovenci središčno službo božjo in mnoge prireditve, ob 17 izredno mnogo ljudstva najprej pri molitveni uri za slovenske misijonarje, ki jo je vodil dr. Franc Jaklič. Po končani pobožnosti je točno ob 18 prišel Prezvzišeni in v dvorani se je začela proslava. Pred okusno okrašeni oder s podobama Barage in Pirca (risal Stane Snoj) je stopil predsednik Slovenske misijonske zveze Ladislav Lenček CM, pozdravil navzočega škofa in vse ostale ter obrazložil pomen proslave. Nato je umetniški naš pevski zbor „Gallus“ zapel M. Tomca skladbo: Dana mi je vsa oblast... Sledil je nagovor Prezvzišenega, ki nam je pokazal kraje Pirčevega delovanja v USA in nas opozoril na globoko misel slavljenja: Sto let življenja s Kristusom. Nato je gdč. Vanda Majcen v narodni noši recitirala „Pismo v večnost“, s katerim neimenovani autor v svojem in našem imenu roti misijonarja Pirca, naj tam pri Bogu pripomre k temu, da bi bil njemu in nam tako dragi Baraga postavljen na oltarje. Sledila je druga pesem „Gallusa“: „Gospod, ki si nam v Baragi podaril...“, M. Tomca skladba na besedilo Marije Brenčič-Jelen, ki ni nič drugega kot pesniško razširjena molitev za Baragovo beatifikacijo. Končno je nastopil prof. dr. Franc Jaklič, najboljši poznavalec velikih slovenskih misijonarjev preteklosti, ter nam v kratkih, živahnih in jedrnatih besedah podal pestro sliko dolgega življenja in dela velikega misijonarja Pirca. Z zahvalno pesmijo, ki jo je pela cela dvorana, je bila proslava zaključena.

P I S M O V V E Č N O S T

ROJAKU, MISIJONARJU PIRCU, APOSTOLU MED INDIJANI POLNOČNE AMERIKE, KI JE SLEDIL BRAZDAM ŠKOFA IRENEJA FRIDERIKA IN SAM NOVE ORAL KOT PIONIR KRALJESTVA KRISTUSOVEGA OB KANADSKIH JEZERIH — TOLE PISANJE V VEČNOST!

Častiti misijonar!

Nikar zle misli nad to drznostjo pisanja, ki nenavadno res zveni. Ni ga rodila ničvredna želja, da bi ti z njim slavo peli, (saj to si svoj živ sovražil, kot gre neznanemu in skriteму apostolu!), ne misijonar naš, nočem te slaviti; hočem te prositi, česar te še nikdar nihče prosil ni.

Takole nam gredo misli v tej uri tvojega spomina: Kaj nisi slovenske matere sin? Res, to si, in mi tudi otroci iste matere! Te ni dvignila vroča želja, služiti Bogu, da si pustil svet in se Ljubezni božji ves predal kot svečenik, apostol neumrjochih duš? Res, tudi nas je, ni še daleč proč, taista misel vžgala, da smo Bogu hoteli žrtvovati in smo resnično žrtvovali vse. Ti ni prišlo od zgoraj, da za ves svet trpel je Kristus in s svojim križem klical odrešenje vsem ljudem? Glej, tudi nam bilo je v krvi in solzah poslano takšno znamenje!

Si mar okleval le trenutek, ko si spoznal, da so še mnogi, ki ječe v temi in stezajo roke

po vseodrešujoči Cerкви Jezusovi, pa da ga ni, ki bi jo mednje zasejal? Dvignil si se čez noč, še jutra nisi čakal, in si šel, da bi preganjal zmoto in resnico pričeval. Tako, veš, — (ne čisto tako, a podobno precej) — smo se tudi mi dvignili čez noč in šii, ne da bi zore čakali, v neznani svet preganjat laž in za lastnim zgledom za resnico pričevat.

Vidiš tedaj, da smo enaki si precej? Zato zaupnost naša, apostol Pirc, zato ta prošnja, ki je ne presliši, marveč usliši, zato ta tihi klic naš — tebi v večnost, kjer si živ, kjer več ne umrješ:

Saj se spominjaš škofa Friderika, misijonar, kajne? Kako sta vkup sejala in sejala, in žela tudi, kaj bi ne! Zares, prav on je bil, ki te je vžgal, da si se — mož že v letih, — iztrgal rodni grudi in se kot mladec ognjevit na delo vrgel, zgrabil za trdo, hrapavo ročico pri apostolskem plugu, ki ga je bil do tistih dob ves sam ravnal naš Friderik med Otavani, med Očipvejci, med tisoči in tisoči, ki danes pred obličjem Božjega Sejalca pričajo, kot je nekoč sam sanjal, za svojega očeta in pastirja.

Ti dobro veš, apostol Pirc —
(zdaj si že v večnosti in prav gotovo dobro veš za naše skrite misli,
res, tudi za vroče tihe želje veš!) —
da si ničesar bolj v teh časih ne želimo, kot da bi Baraga, škof Friderik,
bil med svetnike božje štet...

Res, kakšna drzna želja: takle narodič kot smo, pa si svetnika hoče!
Pa ti, častiti oče Pirc, to veš, da je iskrena misel v nas,
ti čutiš z nami, saj bi si sam, če bi v teh časih z nami bil, kar isto
želel, kot si želimo mi.

In tudi veš, da niti drzna ni ta želja:
Bog ti je milost dal, da si od blizu gledal,
kako je Baraga s trpljenjem, žrtvijo, grenkostjo, ki se razlivala je
daleč čez robove življenjske kupe, svetništvo svoje v vsem potrjeval.

Tako tedaj — se ne huduješ, kaj — v tej uri tvojega spomina, glej,
tebe prosimo tja v večnost:
daj, prosi nam pri Bogu, kot rojak, ki svojemu rojaku prošnje ne odreče,
izprosi nam, da bo naklonil skoraj dan, ko bomo smeli klicati,
ne več samo: služabnik božji, škof Friderik...
marveč vse več: apostol božji, SVETI FRIDERIK!

Kaj se ti zdi zares predrzno to pisanje? Ne, ne, vem, da smehljaš se nam
dobrotno, kot je dobroten zmeraj bil vsak tvoj nasmeh,
ko si še živ sprejemal trud in lakoto in siromaštvo — ob misli na Boga.
Vem tudi, da umiš prav vse, kaj bi povedati hoteli in prositi še,
pa smo prebedni, preubogi, prav zares.

Umeš to našo zdajno stisko — (kako je blizu stiski tvojih dni!) — in veš:
če si želimo v Baragi svetnika,
to ni oholost, ne!

Ta naša prošnja je krik vernih, ki hočejo v teh dneh preskušnje od Boga
— svetnika svojega rodu!

Kdo naj tam zgoraj,
kjer najvišji Gospodar neba in zemlje odloča, komu življenje, kómu smrt,
izprosi, da narodu, ki za njegovo znamenje rešenja krvavi, življenje voli,
če ne svetnik,
ki ga kot nas je dala ista mati?

Še čisto tiho prošnjo, res, prav na uho:
mi prosimo in prosimo, a kot da smo prešibki...
Ti si močnejši, ker si Bogu bliže:
poprosi ga za nas — saj veš, kako prav tega čakamo! —
da s ČUDEŽEM potrdi Barago!

Naj naša misel v tem trenutku ponese na nevidnih krilih ljubezni,
ki seže še tja čez, kamor oko ne seže več,
to pisemce.

Preberi ga skrbno in odgovori brž, takó, saj veš po kom: po BARAGI!

IZGNANI MISIJONARJI

Mala, pa dragocena slika spodaj v kotu veliko pove: začetek Baragovega misijona na Kitajskem.

Pred kakimi štirimi leti se je zbralo 6 slovenskih lazaristov na središču obsežnega kančovskega misijona v provinci sredi Kitajske, Kiangsi. Nekateri, gg. Jereb France, Pokoren Drago, Časl Joze in Kopač Janez so prišli iz Severne Kitajske, kjer so v precej drugačnih okoliščinah že 15, 10 ali manj let delovali, ostala dva, gg. Prebil in Wolbang, pa sta bila šele prav pred kratkim dospela iz Rima na Kitajsko. K tej skupini bi lahko štelj še dva, ki sta z istim namenom, delovati v Baragovem misijonu, skoraj prav takrat kot gg. Wolbang in Prebil prišla na Kitajsko, namreč č. g. Jerman Andrej in č. br. Verdnik Ciril; prvi je odšel končavat svoje teološke študije v Kashing pri Shanghaiju, drugi pa je bil začasno postavljen za oskrbnika velike lazaristovske prokure na Kitajskem.

Z veliko energijo so se vsi vrgli na delo in lahko rečemo, da bi Baragov misijon v normalnih razmerah doživel izredno velik in lep razvoj, kot se spodobi za misijon, posvečen velikemu in svetniškemu misijonarju Baragi; tako pa je radi prodora rdečih še na Južno Kitajsko zaenkrat domala zamrl.

Prvi, ki je moral zapustiti Kitajsko, je bil g. Časl. Ta še ni bil izgnan, vendar je radi svojega slabega zdravstvenega

stanja brž spoznal, da ne bo mogel vzdržati pod komunisti, in je odpotoval v USA ozir. Kanado, kjer sedaj pomaga pri slovenskem dušnopastirstvu med naseeljenci. Drugi se je moral, skupaj z ostalimi bogoslovci semenišča v Kashingu, umakniti s Kitajske na varno bogoslovec Andrej Jerman, ki je lani na Filipinih že pel svojo novo mašo in sedaj tamkaj kot profesor malega semenišča čaka, da se mu odpre pot v misijone.

Od onih petih, ki so ostali na ozemlju Baragovega misijona in oskrbovali cel distrikt, sta bila najprej pregnana gg. Kopač in Wolbang, kajti njuno delo v misijonu je bilo za rdeče naravnost neznosno, saj sta že pod njih nadvlado dobila v šolo nad 100 otrok, brž ko sta jo ustanovila. Kako sta se tamkaj za pravice misijona borila, je popisoval na široko g. Kopač v lanskih „Katoliških misijonih“, kako sta pa morala oditi in kako sta potovala nazaj v Evropo, je pa tudi obširno opisal g. Wolbang v spisu, ki ga je kak mesec dni v decembru in januarju 1951/52 objavljala „Ameriška domovina“. Oba sta srečno pripotovala v Rim, odkoder sta naredila vsak svojo misijonsko propagandno ekskurzijo v Slovensko Primorje, nato pa obiskala še rojake v Franciji in od tam odpotovala v USA, najprej g. Wolbang, sedaj pa še g. Kopač. Tamkaj se nameravata še temeljiteje pripraviti na nov „naskok“ na Kitajsko.

Brez kakega večjega hrupa so izgnali komunisti še naslednja dva misijonarja gg. Pokorna Draga in Prebila Andreja, ki sta šla skoraj isto pot nazaj v Evropo kot oba zgoraj navedena. Kako se je njima godilo, nam sama pripovedujeta v tej številki tu spodaj. Ta dva smo imeli srečo imeti dobrih 14 dni v svoji sredi v Buenos Airesu, kajti tu sta se pomudila na svojem potu iz Pariza v Santiago de Chile, kjer bosta čakala ponovnega odhoda v ljubljeno Kitajsko. Na sliki desno ju vidimo sredi članov in sotrudnikov Slovenskega misijonskega odseka v Buenos Airesu.

Pred 4 leti je bilo zrno Baragovega misijona vrženo v obetajočo kitajsko zemljo. Sedaj je to zrno kot umrlo — toda ob svojem času požene in obrodi stoteren sad.





KAKO SVA PRISLA IN KAKO SVA ODSLA

GOSPOD POKOREN DRAGO

Gospod urednik, zelo ste radovedni in vprašujete me o najintimnejših skrivnostih srca ter ne dosti drugače kot só nas kitajski komunisti zasliševali na policiji. Pa vendar Vam bom vsaj deloma razodel, kako sem prišel na Kitajsko, ker morda bo le komu v korist, kakor je bilo tudi meni, kar so pred leti odlični in zaslužni misijonarji napisali o misijonskem poklicu in misijonskem delu.

Moj misijonski poklic je vzcvetel, če smem tako reči, prve dni misijonske pomladi v Sloveniji, nekako v tistem času, ko so zagledali beli dan slovenski „Katoliški misijoni“. Dozoreval je počasi skozi dolgo vrsto let ob „Misijonskem koledarju“, „Katoliških misijonih“ in raznih misijonskih prireditvah. Da ni bilo „Misijonskega koledarja“ in „Katoliških misijonov“, bi najbrže tudi ne bilo mojega misijonskega poklica, kot najbrže tudi ne drugih številnih slovenskih misijonarjev in misijonark. Zato se sedaj ob tej priliki zahvaljujem vsem onim, ki so sodelovali, da se je pri nas

tako lepo razvila misijonska misel, posebno misijonarjem, ki so kljub napornemu delu marsikaj lepoga napisali v vzpodbudo bralcem „Katoliških misijonov“. Seveda prva hvala gre pa Bogu, ki so mu bili „Katoliški misijoni“ le orodje.

Ko so predstojniki smatrali, da je poklic dozorel, so me poslali preko Pariza na Kitajsko. Bilo je to prav po 2 letih dela v katoliški diaspori v Beogradu in Šumadiji. Nekaj dni pred mojim odhodom se je pričel kitajsko-japonski incident v Lu-ko-čiao pri Pekingju 7. julija 1937, ki je trajal dolgih 8 let. Prav radi tega se je moj odhod iz Pariza zakasnil za skoro 3 mesece; enemu mojih sobratov Francozu za 2 leti; tretji, ki naj bi bil šel tedaj skupno z nami, je sploh za vedno obtičal doma.

Tako sem dospel v Shanghai, prav nekaj dni potem, ko so ga že zasedli Japonci in je Shanghai tedaj še na marsikaterem delu gorel.

Za Miklavževo sem prišel na cilj v našo provincialno hišo v Tientsin.

Že po treh dneh sem pričel s študi-

jem težkega in zanimivega jezika. Po več mesecih, ko mi je bila kitajščina že bolj domača, me je dal provincialni predstojnik na razpolago pekingškemu škofu, to se pravi apostolskemu vikarju pekingškega vikariata, kajti tedaj na Kitajskem še ni bilo redne hierarhije in tudi Peking še ni bil škofija oziroma nadškofija.

Ko so bile razmere ugodne za potovanje, me je škof poslal na teren, t. j. na zelo obsežen misijon (ca. 100 km severovzhodno od Pekinga), kjer so bili že trije duhovniki, en Evropejec in dva Kitajca, da bi se tam spoznal s podrobnim misijonskim delom.

Po cnem letu sem moral zopet nazaj v Peking poučevat v malo semenišče, naslednje počitnice sem hotel izrabiti za poglobitev v kitajščini v posebnem kurzu ali šoli za novodošle misijonarje. Pa je bilo škofu to tako všeč, da me je razrešil poučevanja v malem semenišču in mi dal na razpolago celo leto za študij kitajščine.

Ob začetku novega delovnega leta so bile spremembe v misijonskem osebju. G. Lojze Rupar je bil imenovan za direktorja enega številnih distriktov pekingškega vikariata.* Jaz sem ga spremljal kot njegov kaplan. A naslednje leto sem moral sprejeti samostojno upravljanje sosednje misijonske postojanke. Tu sem ostal skoro 6 let; skoro do zadnjega kot sosed g. Ruparja. V teh letih sva marsikaj videla: brutalnost Japoncev, konfinacijo številnih misijonarjev (ameriških, belgijskih, holandskih in drugih), sušo in potem lakoto, pozneje večkratno povodenj, infiltriranje rdečih za časa okupacije, astronomsko dviganje cen oziroma padanje vrednosti denarja, usih evropske misijonske podpore radi vojne v Evropi; brez zadostnih misijon-

* Ta distrikt se je imenoval po osrednji misijonski postojanki Su-kiao, ki je bila južno od Pekinga in zapadno od Tientsina ter vzhodno od Paotinga, več ali manj v enaki oddaljenosti od vseh teh treh velikih mest. Ta trikotnik Peking—Tientsin—Paoting, mi je nekoč razlagal neki mlad rdeči oficir, je strateško zelo važen. Kdor obvlada ta trikotnik, je gospodar v provinci Ho-pe. Zato so se tu vršili hudi boji za posest tega ozemlja.

skih sredstev, brez miru, brez varnosti, med roparji, misijonsko delo ni bilo možno načrtno, ampak le, kakor je dala vsakokratna prilika. Po končani japonsko-kitajski vojni še zdaleka ni bilo miru. Rdeči so postali bolj močni, njihovo delo bolj očitno, kraji so večkrat menjavali svoje gospodarje, življenje je postajalo vedno manj vzdržno; marsikatera sosedna misijonska postojanka se je izpraznila in škof mi je naložil večje breme, upravljati po možnosti še sosednje postojanke. Enkrat sem tako zašel še v sosednji vikariat Paoting.

Najhujše je bilo leta 1947. Kljub nesigurnemu položaju in dasi so nacionalisti večkrat napravili večje in globlje vpade v rdeče območje, so rdeči vztrajno organizirali in uresničevali svoje komunistične zamisli po vaseh in trgih. Komaj so se nacionalisti umaknili, takoj so bili rdeči nazaj in nadaljevali s svojim prekinjenim delom: teou-tcheng (ljudska sodba), razlaščevanje, iskanje izdajalcev, itd. Začelo se je govoriti o kristjanih sami, ki so bili na zborovanjih, so mi prišli povedat, da hujskajo odločilne faktorje v vasi, naj konfiscirajo misijon in misijonsko zemljišče oziroma da naj se razdeli vse to med ljudi. Češ: če bom pohleven, mi bodo pustili eno sobo in nekaj njive za preživljanje; če bi pa ne bil zadovoljen, bi mi pobrali vse in me nagnali. Kristjani so me svarili, naj se pripravim, naj poskrijem dragocenejše stvari, ker ne morejo nič garantirati. Res sem že dalj časa pričakoval kaj podobnega in sem hotel spraviti nekaj cerkvenih paramentov in župnijskih knjig na varno v Tientsin ali v Peking. Pa ni bilo mogoče iti brez dovoljenja in preveč bi bilo riskirano. Vdano sem pričakoval, naj pride karkoli že, ko se je pričel tri dni pred kitajskim novim letom 1947 večji vpad nacionalistov v ozemlje, zasedeno po rdečih, in so jih potisnili daleč nazaj. Vsi smo vedeli, da je to le začasno in se bo položaj zopet obrnil. Sklenil sem porabiti to priliko, ko so bila pota očiščena rdečih, in odnesti nekaj važnejših stvari v Tientsin. Ko sem srečno dospel v Tientsin, me je veselo sprejel g. Jereb, češ, sem li prejel pismo provincialnega predstojnika, ki mi ga je v treh izvodih prepisanega poslal v različnih razdobjih in v katerem mi je naročal, naj se umaknem iz nevarnega

kraja, dokler je mogoče, da mi ne bo pozneje pot v Tientsin ali Peking blokirana. Seveda je bilo tiste dni nemogoče, da mi dospe pismo. Preje sem nameraval vrniti se čimprej nazaj na farno; sedaj sem pa ostal v Tientsinu nekaj dni.

Medtem so se že dalj časa vodila pogajanja, naj bi mi slovenski lazaristi šli na jug, kjer je manj misijonarjev, kjer je misijonsko delo manj razvito in je več možnosti za ustanovitev slovenskega misijona; kajti pekingški vikariat je postal nadškofija, ki je bila izročena kitajskemu svetnemu kleru in ki jo je začel voditi prvi kitajski kardinal Tien.

Odšli smo na jug v provinco Kiangsi, kjer nas je sprejel v svojo škofijo ameriški lazarist, škof msgr. O' Shea. Prvi smo prišli koncem aprila 1948, drugi maja in potem še junija oziroma julija. Škof nam je oddelil vzhodni del škofije ob fukienski meji, kot posebno dekanijo, kateri del je bil preje radi japonsko-kitajske vojne in pomanjkanja osebja manj dobro obdelan.

Tu smo delovali eno leto, a po enem letu so rdeči zasedli tudi ta del Kitajske. Delo še ni bilo dobro v teku, ko smo prišli v nove razmere. Vse je čakalo, kaj bo in mnogi so bili pripravljani na najhujše. A rdeči so prihajali kot osvoboditelji, proglašali in obljubljali svobodo, tudi versko, in res je bil v marsičem in marsikje položaj kot preje. Brez vsake spremembe (a ne povsod) se je misijonsko delo vršilo mirno naprej. Čudili smo se, da imamo še toliko svobode, in marsikaj bi bili lahko še napravili, a mnogi pogani in tudi kristjani so že zavzeli bolj previdno stališče: ne se preveč izpostavljati. Drugod zopet smo čuli, da je versko življenje postalo živahnješe, da so kristjani čutili večjo potrebo okleniti se duhovne in verske tolažbe. Pričakovali smo, da to stanje ne bo dolgo trajalo. Kristjani in tudi pogani so nas večkrat spraševali o zadržanju rdečih do nas in religije in marsikdo je smatral za modrejše držati se bolj ob strani. Katoliška centralna pisarna v Shanghaiju je svoje delovno področje vedno bolj širila, dajala smernice za enotno misijonsko delo, budila iniciativnost, dajala pogum in pomagala reševati skupne misijonske probleme. Po

deželi, zlasti na severu, marsikje ni bilo svobode, na jugu v pravkar zasedenih pokrajinah je bilo več; v velikih mestih kot Peking, Shanghai, Kanton itd se je pa zdelo, da je lepa prilika za nemotno živahno misijonsko propagando. Katoliška centralna pisarna je začela izdajati knjige in brošure in slike, vse bolj ali bolj prilagojeno novim potrebam. Mnogo dobrega semena se je zasejalo v tem času.

A po nekaj mesecih oziroma pol leta po zmagi se je začutilo postopno omejevanje svobode. Pomladi 1950 nam je policija sporočila, da ne smemo nikamor bolj daleč ven, še posebno ne v sosednjo provinco, brez posebnega policijskega dovoljenja. Maja se je to še poostrolo in so marsikaterega misijonarja, celo bolnega, brez ozira poslali nazaj, od koder je prišel, če ni imel posebnega policijskega dovoljenja. To dovoljenje, posebno za v sosedno provinco, je bilo pa zelo težko ali celo nemogoče dobiti.

Z vojno na Koreji se je položaj le še poslabšal. Ne samo iz province v provinco, tudi iz enega okraja v drugega nam praktično niso več dovolili. Tako ni bilo mogoče svobodno obiskovati kristjanov.

Toda ko so proti koncu leta 1950 nastopili na Koreji še kitajski „prostovoljci“, se je začela nova doba. Silna propaganda: Domovina je v nevarnosti. Manifestacije ljubezni do domovine. Tudi katoličane silijo k temu. Zahtevajo ne samo lepih besed o ljubezni do domovine, ampak tudi dejanj, ki naj bodo: zbiranje denarne pomoči za Korejo, zbiranje prostovoljcev za Korejo, obsodba tujega imperializma, tj. vsega, kar ni komunistično, narod naj se združi okoli komunistične stranke in naj zavrže vse, kar je tujega. V vsem naj se osamosvoje, tudi v veri; tudi katoličani naj pokažejo, da so patriotični; zato naj pretrgajo vse vezi z inozemstvom: „Ne potrebujemo ne tujih misijonarjev, ne tujega denarja; Kitajci sami naj pokristjanijo Kitajce; ne potrebujemo misijonske podpore iz Amerike in Evrope; celo od papeža samesa naj se ločijo.“

Z novim letom 1951 je vlada dala nalogo, da je treba preiskati in popisati vse premoženje ameriških državljanov in tudi odkod prihajajo denarne pomoči misijonskim ustanovam; nič amerikan-

skega ne sme v deželo, nič ameriškanskega denarja. Konfiscirali so vse ustanove (šole, bolnišnice, univerze itd.), ki so se vzdrževale od ameriškega denarja. Mnogo je bilo tedaj zaseženega.

Pregledovati so nam začeli tudi potne liste in mislili smo, da nam bodo dali kakšno posebno izkaznico za bivanje v deželi. Popisali so nam večkrat vse premoženje, zapečatili shrambo za riž, lastni denar je bil pod kontrolo, zapečatili ali popisali so knjige itd. Sledile so večkratne preiskave, na katerih so odnašali sumljive jim knjige, zaplenili knjige s katoliškim naukom v nasprotju s komunizmom. Knjige, brošure, slike, ki smo jih razdelili med ljudstvo, je policija konfiscirala.

Ljudem, ki bi še prišli v misijon ali cerkev, so grozili s črno piko, češ da drže s tujimi imperialisti, s protikomunisti, itd.

Klicali so nas 40 km daleč v mesto na policijo; drugič je prišla policija sama poizvedovat in preiskovat na misijon. Delitev zemlje in premoženja bogatih v vsi se je bližalo. Kapitalisti so bili nadzorovani ali pozaprti, da ne bi ovrnili razdelitve. Ljudje so govorili, da se bo isto zgodilo tudi z misijonom. Pripravljalna zborovanja so se že pojavljala. Vse je v napetosti pričakovalo, kdaj, kateri dan se bo delitev pričela.

V tem pričakovanju pride nekega dne okrajna policija in pravi, da ima nalog preiskati ves naš misijon, popisati vse premičnine in nepremičnine, čeprav je bilo to že enkrat storjeno; po tem opravljenem delu da morava z njimi na policijo v okrajno mesto. S seboj da smeva vzeti vse, kar potrebujeva za prenočevanje in drugo, ker se ne bova takoj vrnila, ampak je možno, da bova več dni, morda celo mesec dni, ostala tam. Takoj je bilo jasno, da se ne bova vrnila. Sumila sva, da greva v konfinacijo ali v izgnanstvo, ali da se je pričela vojna, ali kaj drugega nevarnega; že dalj časa namreč nismo imeli nobenih novic in nismo vedeli, kaj se po svetu godi ter smo zato računali z najrazličnejšimi možnostmi.

Policija je priskala vsako sobo po vrsti in vsako takoj zapečatila. Ko je bilo vse končano, je bila ura poldne in šli so kosit, nama pa kuhar ni mogel nič pripraviti, ker so bili vse zapečatili.

Krščanska žena nama je dala par svežih jajec, ki sva jih izpila, in šli smo 40 km daleč v okrajno mesto. Dovolili so nama stanovati v misijonski hiši, kar nama je bilo v veliko uteho, ker sva mogla vsak dan nemoteno maševati. A bila sva prava ujetnika, nadzorovana od policistov; bila nama je dana stroga prepoved, oddaljiti se brez dovoljenja iz hiše; niti kdo drugi ni smel priti k nama v sobo. Tu so naju držali 4 dni, ne da bi naju kdo zaslíšal ali povedal, zakaj so naju prignali sem. Šele po 4 dneh nas je poklical policijski načelnik in nama razglasil obsodbo, da morava zapustiti Kitajsko, češ da sva prekršila kitajske zakone. „Kaj sva zakrivila,“ vprašam. „Širila sta govornice proti režimu“ (a ni povedal nobene priče, nobenega dokaza). „Rabila sta prepovedan kovinski denar.“ (Našli so dva bakrena novca in jih odnesli kot corpus delicti). „Več kot po enem letu, kar je proglašena nova republika, nimata še nikakega dovoljenja za bivanje v deželi od nove vlade.“ Odrvnem, da sva se javila policiji, pa da naju je zavrnila, češ da bodo to že pozneje uredili. — Dalje je dejal, da sva širila katoliške brošure, ki nasprotujejo komunističnemu nauku; da so našli neko revijo v angleškem jeziku, v kateri se popisuje, kako je neki komunist zapustil komunizem, in da je ta članek žaljiv zanje.

Vsi moji ugovori so bili odveč, kajti sodba je bila izrečena že na višjem mestu, in sicer brez obtožnice, brez kakršnega koli zaslišanja, brez preiskave o resničnosti dolžitev. Treba je le izpolniti formalnosti in čez tri dni morava v spremstvu dveh oboroženih policistov radi najinega „varstva“ zapustiti okrajno mesto.

Spremljali so naju do hongkongške meje, kjer sva zopet zadihala svobodni zrak. Potovanje je trajalo 14 dni bodisi peš bodisi na tovornih avtomobilih, bodisi na vlaku. Po posebni naklonjenosti pa sva se smela posloviti od edinega slov. misijonarja g. Jereba, ki je še tam ostal, in tudi od škofa, a govoriti je bilo dovoljeno le kitajsko. Dovolili so nama vzeti s seboj le en kovček, ki ni smel presegati 20 kg teže; t. j. nič knjig razen brevirja in le najnujnejša obleka.

Na drugi strani meje so naju sobratje prisrčno sprejeli in poskrbeli za naju, da nama nič potrebnega ni manjkalo.

GOSPOD PREBIL ANDREJ

Kako sem prišel do misijonskega poklica in kako na Kitajsko? Prvi del tega vprašanja je skrivnost božje Previdnosti in še bolj skrivnost božje dobrote. V petem razredu gimnazije smo se nekateri dijaki Dijaškega doma na Taboru dogovorili, da bomo vsak po svojih močeh kupovali razne knjige, ki jih v zavodovi knjižnici ni bilo dobiti, in si jih bomo med seboj posojevali. Kupovali smo Nietzscheja in druge nemške filozofe, indijsko hinduistično in budistovsko literaturo, med reklamkami v Jugoslovanski knjigarni pa smo staknili tudi marsikakšen spis o Japonski, Kitajski itd. Tako mi je prišla v roke tudi „reklamka“, ki je lepo prikazala življenje, delo in pomen Menceja, za Konfucejem najvažnejšega zastopnika in teoretika konfuceizma. Ta mala knjižica me je tako zanimala, da sem jo skušal malo globlje doumeti in sem napravil pri prof. Žitniku celo nemško predavanje o Menceju. Od tedaj sem se vse bolj zanimal za Kitajsko. „Katoliški misijoni“, „Tuji svet“ in razne misijonske revije v tujih jezikih so moje zanimanje za kitajske misijone le netile in pospeševale. Vendar se je sklep, da postanem misijonar, porodil drugje: na nekem nedeljskem sestanku v Dijaškem domu, ki je na njem ena sama prefektova beseda obtičala tako globoko v mojem srcu, da sem od tedaj svoje življenske korake usmerjal več ali manj pod njenim vplivom. Kaj in kako je to bilo, ve le Bog in nekoliko tudi moja malenkost.

O tem, kako sem prišel na Kitajsko, bi se dalo veliko govoriti. Kajti moral bi vam razložiti, kako sem hodil na Kitajsko skoro deset let in sem vendar prispel tjakaj v pičlem tednu. Ko je g. Časl odhajal v misijone, bi šel najrajši kar z njim. Bilo je tedaj že dobro leto po mojem mašniškem posvečenju, odslužil sem že tudi vojake; torej ni bilo s te strani nikakega zadržka. Pa je bil na žalost tedaj g. vizitator mnenja, da razen mene nima nikogar, ki bi nadomestil g. Časla v Kosovski Mitrovici za delo v diaspori. Kmalu zatem, ko sem prišel v Kosovsko Mitrovico, je Hitler začel šariti po Evropi, svet se je začel pripravljati na vojno, svoboda gibanja je bila vse bolj omejena. Nemci so za-

sedli Jugoslavijo. Rednim potom ni bilo več mogoče na Kitajsko. Še težje se je kam prišlo, ko je zasijala nova „svoboda“. Deloval sem po raznih krajih Srbije in Črne gore kot kaplan, ekspozit in končno župni upravitelj, dokler me ni premagala želja mojih mladih let, da postanem misijonar.

Pred odhodom nisem poljubil svoje matere, nisem stisnil roke svojemu očetu, bratje, sestre in njihovi malčki mi niso mahali v poslednji pozdrav. Hotel sem namreč svojim dragim prizanesti s trpljenjem, sebi pa ohraniti svobodo. Hodil sem po izrednih potih, ki pa so postala v zadnjem desetletju najbolj redna. Po teh potih je hodilo in še hodi veliko slovenskih sinov in hčera.

Ko sem stopil na široko cesto svobode, sem se hitro razgledal in usmeril svoje korake proti zaželjenemu cilju. Po tolikih letih čakanja se mi je tako mudilo, da mi je bilo vsako vozilo prepočasno. Zato sem izbral najhitrejše in preko nebesnih višin poletel med ljubljene Kitajčke. Seveda bi sam tega ne zmožgel, ker nisem imel dovolj denarja za pot. Zato bom vedno hvaležen tedanjemu vicevizitatorju L. Lenčku, ki je s tako spretnostjo preskrbel tako meni kakor vsem odhajajočim misijonarjem potne stroške. Na kitajska tla sem prvič stopil 25. novembra 1947 na letališču pri Kunmingu.

Prišel sem na Kitajsko z namenom, da ostanem tamkaj vse življenje, pa mi je bil čas na misijonskem polju zelo kratko odmerjen. Prvi mesec svojega bivanja na Kitajskem sem skupno z g. Wolbankom, ki je prispel nekaj dni pred menoj tjakaj, stanoval v salezijanskem zavodu v Kunmingu, kjer je bil direktor poznani slovenski misijonar Andrej Majcen. Ko se mi je posrečilo dobiti prvo vozilo, sem se odpeljal približno 550 km severno od Kunminga v Čaotung, kjer je škofoval naš preizkušeni misijonar msgr. Joško Kerec. Tu sem prebil dobre štiri mesece. V glavnem sem se učil kitajščine, obenem pa sem bil duhovni vodnik slovenjebistriških sester, ki so tamkaj že tedaj uspešno delovale. Tudi sicer sem tuintam kakšno malenkostno stvar pomagal. Glavni namen mojega bivanja tamkaj pa je bil, da si na licu mesta ogledam teren in možnosti za delovanje slovenskih lazaristov v tem misijonu.

Ko je vrhovno predstojništvo družbe odločilo, da gremo slovenski lazaristi v pomoč ameriškanskim sobratom v kančovski škofiji, sem se takoj vrnil v Kunming, odkoder sva z g. Wolbankom skupaj potovala na prvo službeno mesto na misijonskem polju. Približno dva meseca sem bil pri nekem ameriškanskem sobratu skupaj z g. Časlom. Ko smo koncem septembra 1948 slovenski lazaristi začeli tzv. „Baragov misijon“, sem eno leto kaplanoval našemu dekanu g. Jerebu. V začetku svva imela precej opraviti s popraviljanjem hiše in kapele. Ko so bila glavna popravila končana, sem imel več prostega časa za učenje kitajščine. Učenje kitajščine sem vedno združeval s prakso. Že koncem prvega leta sem začel pridigati, v začetku poredko, nato pa vse pogosteje. Ko je pred prihodom komunistov junija meseca 1949 g. Časl zapustil Kitajsko, sem bil nastavljen na novo službeno mesto v Lotangu kot kaplan pri g. Pokornu. Tu sem se nekoliko bavil s padarstvom; poučeval sem v župnijski šoli veronauk in petje, dokler nam novi oblastniki niso onemogočili pouk itd. „Osvooboditelji“ so

nama vse bolj omejevali svobodo, dokler naju niso končno izgnali, o čemer obširneje poroča g. Pokorn.

V najino sramoto naj le pripomnim, da so naju naši policajci smatrali za bolj nevarna kot pa ningtuški gg. Kopača in Wolbanka. Kajti onadva sta se s škofom v Kančovu mogla pogovarjati v poljubnem jeziku, midva pa le nekaj trenutkov in to le v kitajščini pod nadzorstvom policajev. Prav tako sva z g. Jerebom mogla govoriti le v kitajščini. Zahtevala sta policajca od naju celo, da se med seboj pogovarjava le po kitajsko, pa sva se uprla. Ko sva prvo noč preždelo na policiji, sta po dva stražarja vsaj vsake pol ure prišla pogledat v najin brlog, če še nisva pobegnila skozi kakšno stensko odprtino ali skozi zamreženo okno. Po vsakdanjih debatah o Bogu in večnih načelih sta se policajca precej omehčala. Eden je na štiri oči celo priznal, da veruje v Boga, četudi je še pogan, in da je njegova žena prilično dobra katoličanka. Vendar sta nama slej ko prej branila govoriti po potu z ljudstvom, da ne bi kaj več zvedela, kako ljudstvo težko prenaša rdeče breme.

DESET VPRAŠANJ IN ODGOVOROV O KITAJSKI

1. Katere so značilnosti kitajskega naroda?

G. Prebil: Zunanje telesne značilnosti (rumena polt, oči —) so splošno znane. Morda je manj splošno znana barva las, ki je pri Kitajcih izključno črna. Prav zaradi črnih las se prideva Kitajcem posebno ime: le miu, kar pomeni črno ljudstvo. Upam, da se naša dekleta in žene ne bodo prevzele, če jim povem, da je mnogo Kitajk plešastih, v nekaterih krajih več kakor moških. Menda se naše kmetice ne bodo pohujševale, če zvedo, da kitajske kmetice in sploh žene in dekleta revnejših slojev nosijo hlače in razmeroma kratko kamizolo, dočim boš vsaj za praznike videl tudi na kmetih mnogo fantov in mož z dolgo obleko do pete; pod dolgo obleko seveda tudi strgane hlače! — Kadar Kitajec žaluje za umrlimi (pogreb), se obleče v belo itd. — Kitajec ne pije mleka. Krave so le za delo. V okolici Pekinga in nekaterih severnih krajih so se nekateri že sprijaznili z mlekom in mlečnimi izdelki, drugače pa Kitajcu mleko

nekaj velja le za otroke, ki so še odvisni od maminih prsi. Kruh v našem smislu na Kitajskem malokje jedo. Kitajec ni neumen, da bi se useknil v robe in nosil to grdobjivo v žepu, marveč vrže odvisne sokove iz nosu proč od sebe, prste pa si obriše ob copate ali pa ob ogel hiše. Takih in podobnih značilnosti bi še lahko naštevali. Tudi značaj kitajskega človeka se zdi, da se nekoliko razlikuje od evropskega. Pri moških prevladujejo poteze ženskega značaja. Dojema bolj s čustvom kot razumom, bolj intimno kot z logičnim razmišljanjem. Abstraktnost ga utruja, zelo ga pa zanimajo konkretna vprašanja. Kitajec je praktičen človek, rojen trgovec, človek današnjega dne, ki ne misli mnogo na jutri. Težko je najti nervoznega Kitajca. Učitelju ne gre nič na živce, če otroci v sobi skačejo sem in tja in se med poukom o vsem mogočem razgovarjajo itd. — Kitajec je po naravi bolj nestalen kot dosleden. Volja je prej šibka kot močna. Zato je pogosto najuspešnejša preventivna in dolgotrajna

vzgoja. Je pa Kitajec izredno radoveden. Prav njegova radovednost ga pogosto približa misijonarju. Revnejšim slojem pa poleg radovednosti zlasti želja, da se bodo pri tujem misijonarju finančno opomogli, pogosto pomaga preko praga misijonske hiše. Razn nekaterih so omenjene značilnosti kitajskega značaja bolj v oviro kot pa v pomoč za sprejem katoliške vere. — Če se da krstiti, je nevarno, da bo postal kristjan le na zunaj, po svojem notranjem mišljenju in po svojem praktičnem življenju pa še naprej kot pogan. Na te nevarnosti je pri formaciji katehumenov treba zelo paziti. Boljše pol leta prepozno krstiti kot en mesec prehitro.

2. Ali je bilo pred nadvlado rdečih veliko upanja za lep napredek Cerkve na Kitajskem?

Gospod Pokorn: Tik pred japonsko-kitajsko vojno je bilo na Kitajskem do 100.000 spreobrnjenj letno, kar je bilo višek. A vojna je zavrla ta tempo, dasi so bile radi vojne ponekod izredne prilike za spreobrnjenja v masah. To je razumljivo, ker so bili na obeh straneh številni misijonarji internirani in radi bojov delo ni bilo mogoče ali je bilo vsaj otežkočeno. A po vojni smo upali, da bo mogoče v miru delati in boljše organizirati mis. delo, ki bi prineslo vse lepše sadove. A sedaj so skoro vse katoliške ustanove (univerze, šole, bolnišnice, sirotišča) uničene. Cilj misijonstva gotovo niso take ustanove, ampak katoliški duh, katoliška Cerkev. Ta pa obstoji, kljub uničenju vseh ustanov, kar priča odpor katoličanov, ki ga komunisti še niso uspeli popolnoma zlomiti. Za dejstvo, da je Cerkev na Kitajskem živa, pričajo tudi najnovejši kitajski mučenci. Mnogi pogani, ki preje niso poznali Cerkve, slišajo in čitajo sedaj vsak dan o njej v časopisih, kjer jo komunisti napadajo; Cerkev tako vzbuja zanimanje mnogih, ker se zavedajo, da mora Cerkev biti nekaj posebnega, ko nudi tolik odpor, med tem ko je drugo že skoro vse klonilo.

G. Prebil: Kljub temu, da vlada delo Cerkve ni direktno podpirala, marveč tu in tam s svojimi zakoni celo ovirala (ni priznala juridične osebnosti Cerkve in njenih ustanov, zato tuji misijonarji niso mogli kupiti zemljišča za zidanje cerkve, stom in je senca padla na vso kuomin-

šole, itd.; tuji misijonar ni mogel biti direktor šole, šef bolnišnice itd.), se je vendar misijonsko delo lepo razvijalo. V zadnjih tridesetih letih se je število katoličanov podvojilo. Cerkev si je zlasti v zadnjem desetletju začela vse bolj pridobivati tla tudi v večjih mestih med inteligenco, zlasti pa med dijaštvom. Z novimi metodami, ki so polagale največjo važnost na solidno notranjo formacijo, načelno pa zavračale zgolj „rižne“ kristjane, je Cerkev vse bolj pridobivala na ugledu tudi med višjimi krogi. Poleg cerkvenih revij smo imeli tudi katoliške dnevnikarje itd. Cerkev je vse bolj vplivala na javno mnenje kitajskega ljudstva.

3. Kaj je po Vašem mnenju povzročilo, da je vsa Kitajska zapadla komunizmu?

G. Prebil: O tem vprašanju se danes veliko razmišlja in piše. Dnevno časopisje v raznih jezikih je prinašalo najrazličnejša mnenja. Izšle so o tem vprašanju že cele knjige. Kajti ves svet se čudi, da je Kitajska, ki je bila tako trdno prikovana na svoje tisočletne tradicije, hipoma prekinila s preteklostjo. Zdi se pa, da do zdaj še nobeden ni popolnoma objektivno odgovoril na to vprašanje. Težko je popolnoma objektivno odgovoriti prvič zato, ker vodilne osebnosti še večinoma žive, drugič pa tudi zato, ker nimamo še popolnoma jasnih pogledov v dogajanja zadnjih let.

Vsekakor je zelo vplivalo na razvoj dogodkov dejstvo, da se je Čangkajšek preveč naslanjal na višje in bogatejše sloje, premalo pa si je znal pridobiti kmečki in delavski sloj. Čeprav protestant, je v praktičnem ravnanju še zelo vezan na konfuceistična izročila, ki dajejo podrejenemu človeku premalo svobode za razmah osebnosti. Res je, da komunisti svobodo še bolj utesnjujejo, toda oni so mojstri v obetih in varanjih ljudstva, dokler ne pridejo do oblasti.

Komunisti so znali spretno izrabljati sovraštvo kitajskega ljudstva proti Japoncem in se vsaj navidezno borili proti njim, kadar je to javno mnenje zahtevalo. Čangkajšek pa se je prva leta sijajno boril proti Japoncem, proti koncu pa so se nekateri njegovi generali skupno z Japonci borili proti komun-

tanško partijo. Ta senca je bila še bolj poudarjena zaradi tega, ker tedaj kitajsko ljudstvo mnogokje še ni poznalo komunizma v pravi luči in prav tako ameriški in drugi časnikarji zaradi nepoznanja ali namernega potvarjanja niso položaja pravilno prikazali.

Precejšen vpliv na potek dogodkov je bila korupcija nekaterih vladnih članov in še bolj korupcija pri mnogih generalih in višjih oficirjih. Višji oficirji so po mestih sijajno živelj na račun vojaštva, pošiljali odvišni denar celo v inozemstvo, za vojaštvom pa so surovo postopali, ga slabo hranili itd. Dopusčali so, da so se premožnejše družine odkupile od vojaške službe s tem, da so plačale določeno vsoto kakšnemu revežu, ki je mesto sina bogate družine šel v vojsko. Med temi reveži jih je bilo premnogo, ki so kaj radi nasedali na komunistične limanice in se dali izva-bit v njihov tabor. Komunisti pa so s preprostimi vojaštvom demokratsko postopali, zlasti dokler so bili še slabotni, di bi jih tako čim več pridobili.

Zdi se mi, da moramo upoštevati tudi ta moment, da je bila komunistična vojska v glavnem formirana na severu, rekrutirana iz prebivalcev severnih provinc, ki so po postavi krepkejši in na splošno boljši vojaki. Čangkajšekova vojska je bila večinoma rekrutirana v južnih provincah. Poleg tega pa ne smemo pozabiti, da so komunistično vojsko pomagali formirati in voditi ruski oficirji!

Nad tragedijo Čangkajšekove vojske imajo vsekakor Amerikanci precej krivde. Zaradi zamere, da so Kitajci bolj sebi pripisovali zmago nad Japonci, in zaradi drugih nerazumevanj, Amerikanci niso pravočasno podprli Čangkajšeka.

Tudi delitev zemlje med reveže, ki so jo komunisti še za časa borbe začeli na severu praktično izvajati, je nekatere mase ljudstva potegnila v rdeči raj.

To so le nekateri momenti, za globlje razumevanje vprašanja bi bila potrebna točnejša analiza.

4. Kako so kitajski katoličani reagirali in kako reagirajo na komunizem?

G. Pokorn: Kitajski katoličani reagirajo na komunizem tako kot drugod. Slabi podležejo, dobri postanejo še bolj-ši. Marsikje je s prihodom komunizma

postalo versko življenje še bolj živo, ponekod so se mlačni prebudili iz spanja. — Iz moje prve fare na severu so mi enkrat odpisali: Gospod, nič se ne bojte za nas. Tisti, ki so preje držali, ko ste bili še pri nas, drže tudi sedaj. Zasegli so nam vašo kapelo, pa se zbiramo k molitvi v zasebno hišo. Oni, ki so na vzhodnem koncu vasi, v eno in oni, ki so iz zapadnega dela vasi, pa v drugo. Seveda oni, kj so oklevali že preje, so pa taki tudi sedaj.

Kako katoličani reagirajo na komunizem, pričajo mučenci.

G. Prebil: Na to vprašanje popolnoma točno odgovoriti je absolutno nemogoče. Kajti v komunističnem raju levica ne ve, kaj dela desnica, celo ne ve, kaj v mestu počenjajo, in celo v mestu samem so si sosedje tuji. Misijonarji pa se itak skoro leto dni nismo mogli več premakniti z mesta. Zadnje mesece pred izgonom je bil že vsak katoliški tisk zatrt.

Kolikor pa sem kljub temu mogel videti v naši župniji in po pismih zvedeti od drugod, se mi zdi, da se ne bom veliko zmotil, če takole sodim: kristjani, ki so že poprej slabo zahajali v cerkev, so mnogi komaj čakali prilike, da jim ne bo več treba prakticirati verskega življenja; dobri kristjani so prvi dve leti večinoma vztrajali, namernih odpadov med njimi ni bilo veliko, pač pa so se tu in tam dali prevarati. Že prvo leto je začelo sodelovati s komunisti nekaj svetnih duhovnikov. Na splošno pa se duhovščina, zlasti redovna, dobro drži. Saj je blizu dvesto kitajskih duhovnikov zaprtih, ker ne marajo nič popusti od katoliških načel. Zaradi zvestobe Cerkvi so zaprti mnogi katoličani. Več duhovnikov in še več katoličanov je bilo že obsojenih in ubitih pravzaprav zgolj zaradi svoje gorečnosti za širjenje in utrjevanje vere med ljudstvom. Seveda so komunisti vedno našli kakšne politične „zločine“. Dobri katoličani pa le mnogokje čutijo, da imajo v nebesih vse več priprošnjikov-mučencev. Od katoličanov so najbolj trdni tisti, ki so vzgojeni v Katoliški akciji, odnosno v Marijini legiji. Značilna je izjava nekega komunističnega uradnika v Nančanu, glavnem mestu province Kiangsi. Rekel je namreč: „Na Kitajskem imamo le tri in pol milijona katoličanov, pa ima-

mo toliko opraviti z njimi. Če bi bilo katoliške že polovico Kitajske, bi se komunizem ne mogel uveljaviti.“

5. Kaj je največja nevarnost za Cerkev na Kitajskem pod komunizmom?

G. Pokorn: Nevarnosti za Cerkev na Kitajskem pod komunizmom je več. Katera je največja, je težko reči. Ena je, da ni več katoliških šol; da se otroci v šolah ne navzamejo katoliškega duha, ampak komunističnega. Kaj bo, če starši in misijonarji ne bodo mogli poučiti otrok v krščanskem nauku?

Drugo, tujih misijonarjev in misijonark je vedno manj, ker jih izganjajo in zapirajo; tudi kitajskih duhovnikov je vedno manj, ker so jih nekaj že pobili, nekaj pozapri, in novomašnikov je vsako leto manj, ker so številna semenišča ali razpuščena ali zaprta.

Velika nevarnost za Cerkev brez dvoma je tudi, če se posreči komunistom ločiti kitajsko Cerkev od Rima.

G. Prebil: Zdi se, da ni največja nevarnost v dejstvu, da zasedajo cerkve, šole, bolnišnice, vsakovrstne cerkvene ustanove in cerkveno premoženje. Večja nevarnost je v tem, da izganjajo tuje misijonarje in nasilno jemljejo ljudstvu domače škofe, duhovnike, redovnike in redovnice. Kakor da bi jim bila znana svetopisemska beseda „udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce“. Največja nevarnost pa morda proti katoliški Cerkvi na Kitajskem, če se bo komunistom posrečilo ustanoviti v večjem obsegu kitajsko nacionalno cerkev, popolnoma nezavisno od Rima. Ta nevarnost je zlasti zato velika, ker komunisti znajo spretno izrabljati Kitajcu priloženi nacionalizem.

6. Katere so bile najvažnejše organizacije kitajskih katoličanov in kakšna je sedaj njih usoda ter njih odprta moč?

G. Prebil: Praktično so imeli na Kitajskem že vse razne cerkvene organizacije, ki obstojajo po evropskih katoliških deželah. Seveda so bile te organizacije po župnijah in škofijah, kjer je bilo misijonsko delo šele v prvih pogojih, še zelo maloštevilno. Zadnje dve leti se je najbolj izkazala Marijina legija, ki je zlasti med dijaštvom, pa tudi med različnimi sloji, delala prave čudeže. Prav

zato, ker je Marijina legija formirala najboljše katoličane, je danes najbolj preganjana. Pogosto je dovolj velik „zločin“, če je bil kdo član Marijine legije, da ga oblast zapre in obsodi.

7. Kaj je največje upanje za vstajenje katolicizma na Kitajskem?

G. Pokorn: Največje upanje za vstajenje katolicizma na Kitajskem so pač mučenci ter laični apostoli, ki jih je vzgojila Marijina legija in še češčenje Marijino, ki ga je ta Marijina legija še bolj poglobila. Čudovito hitro se je širila ta Marijina legija malo pred zasledbo po kitajskih komunistih in tudi še eno leto potem po vsej Kitajski. V večini škofij je ustanovljena in je prinašala že lepe sadove. Najhujši odpor proti komunizmu so pač nudili njeni člani, ne Katoliška akcija. Zato so tudi komunisti nastopili proti njej in jo lani na šestih krajih prepovedali.

G. Prebil: Če bo komunizem trajal deset let in več, bodo škofje in duhovniki ali pobiti ali pa popolnoma onemogočeni. Vplivati bodo mogli na vernike le dobro formirani katehisti in katehistinje, še bolj pa dobro formirani katoličani in katoličanke, ki komunističnim oblastem niso tako vidne. Leti bodo tajno mogli združevati posamezne katoličane in vzdrževati med njimi katoliške tradicije. Cerkev stavi zlasti veliko upanje na one, ki so vzgojeni v Katoliški akciji odnosno Marijini legiji. Veliko upanja nam vlivajo tudi številni kitajski bogoslovci in duhovniki, ki študirajo v Italiji, Franciji, Španiji in drugod.

8. Kaj moremo po Vašem mnenju katoličani v svobodi storiti danes za Kitajsko in misijone tamkaj?

G. Pokorn: Kaj moremo katoličani v svobodi storiti za Kitajsko in misijone tam? Najodličnejše sredstvo je gotovo molitev, da priporočamo Bogu zadeve kitajske Cerkve, posebno da z molitvijo podpiramo kitajski kler, ki mora v teh težkih razmerah vsak dan bolj prevzemati vodilno mesto v vodstvu kitajske Cerkve; prosimo, da bi res vodili Cerkev po pravi poti. Dalje: da pokažemo svojo solidarnost z njimi, da jim dajemo poguma, da bodo vztrajali v teh časih. Mnogo je kitajskih duhovnikov tudi zdaj v Evropi in Ameriki, kjer študirajo na

univerzah in v scemeniščih, da se pripravijo na duhovniški poklic in se bodo po končani nevihti vrnili v domovino. Če imamo priliko, pomagajmo jim, da se bodo ob svojem času vrnili čimbolj usposobljeni za obnovitveno delo v domovini.

G. Prebil: Predvsem so danes kitajski katoličani potrebni naših gorčih molitev, žrtev in trpljenja, ki ga voljno prenašamo. Z molitvijo, žrtvijo in trpljenjem jim bomo najbolj pomagali, da bodo vztrajali. Če bo dovolj te pomoči, katoliška Cerkev na Kitajskem ne bo popolnoma uničena, marveč bo iz podrtij zemskega raja vstala svetejša, jačja in slavnejša.

Ne bilo bi pa nespametno, po malem nabirati za kakšne misijonske fonde, da bo prva pomoč takoj pripravljena, ko se bo svetovni komunizem zrušil.

Podobno bi bilo pametno pridobivati in gojiti nove poklice za kitajske misijone, kajti ko se bo Kitajska zopet odprla, bo kot ena sama poljana, zrela za žetev.

9. Kaj sodite o bodočnosti „Baragovega misijona“?

G. Pokorn: Težko je govoriti o bodočnosti onemu, ki ni prerok. Toda mi upamo, da bo prišel čas, ko bo misijon zaživel lepše življenje. Na kaj opiramo svoje upanje? Baragov misijon ima mogočne zavetnike in priprošnjike pri Bogu. Prvi je naš Baraga sam. Ni mogoče misliti, da bi nas pustil na cedilu. Dalje misijonska patrona sv. Frančišek Ksav. in sv. Terezija Deteta Jezusa, in proku-

rator misijona je sv. Jožef. A najmočnejši zavetnik je Brzmadežno Srce Marijino, kateremu smo posvetili in v varstvo izročili ves naš misijon ob koncu duhovnih vaj prav pred odhodom v ta naš misijon.

G. Prebil: Težko je jasno gledati v bodočnost. Bolj čustvo kot razum mi govori, da ne bo dolgo, ko bo v tem misijonu spet vse oživel. Pridne slovenske roke bodo krepko poprijele za plug in zorale to ledino. Zdi se, da slovenski mučenci, žrtve brezbožnega komunizma, ne bodo poprej odnehali s svojimi prošnjami pri Bogu, dokler ne bodo slovenski fantje in dekleta, božji ženjci, ustanovili in utrdili Cerkev Kristusovo prav tam, kjer se je kitajski komunizem pred dvajsetimi leti prvič utrdil in organizirano nastopil.

10. Kam z g. Pokornom odhajata iz Argentine in kdaj se vrneta na Kitajsko?

G. Pokorn: Naši predstojniki so naju poslali v Chile, češ da sva trenutno tam najbolj potrebna, in kadar bo zopet vhod na Kitajsko odprt, se bova mogla takoj vrniti med ljubljene nama Kitajce.

G. Prebil: Odhajava v Čile, kamor naju pošilja vrhovno družbeno predstojništvo tamkajšnji provinci v pomoč. Na Kitaj ko se povrneva, kakor hitro bo mogoče. Upava, da se ne bova vračala sama, marveč z nama vsi bivši misijonarji, zlasti pa polno novih, mladih moči, moških in ženskih, ki se bodo v teh letih navideznega misijonskega zastojanja pripravili za delo na misijonski fronti.

Sedanji začasni naslovi izgnanih misijonarjev:

Č. g. Pokoren Drago in č. g. Prebil Andrej:

N. Alameda 1632, Santiago, Chile, Sud America

Č. g. Kopač Karel in č. g. Wolbang Karel:

500 East Cheltenham avenue, Germantown, Philadelphia 44

(Pennsylvania), U. S. A.



Lassa, versko, politično in kulturno središče Tibetancev

ODGRNJENI ZASTOR

Kar skozi dolga stoletja ni uspelo vrsti radovednih raziskovalcev in prenekaterih resnih znanstvenikov, je z eno samo potezo na svetovni šahovnici skoraj bi dejal — mojstrsko dosegel s svojim pekinškim tekačem kremeljski mogotec: dvigniti nikdar v zgodovini docela dvignjeni tibetanski zaštor in odgonetiti zagonetko, ki je iz časa v času kot mračna sfiga privlačila pozornost sveta. Mao Tse je pred letom dni s pogodbo, ki so se ji uklonili odposlanci Dalai Lame v Peipingu, dosegel, da so njegove rdeče horde vkorakale v Lasso, tibetansko prestolico — in tam ostale. Kako dolgo? To je nova zagonetka, ki ji menda ni Peiping ni Kremelj ne vesta odgovora.

Tibet se je tako, kar čez noč, na korak in dlje približal svetovni pozornosti. Ne več kot svojska zanimivost, prava redkost v zbirki kronistov, zgodovinarjev in brskačev za posebnostmi na-

šega sveta in človeške kulture in sploh, marveč vse bolj kot nov opomin treznim, ki govori iz dneva v dan vse jasnejše, da je komunizem v naletu, da ga tudi stoletne nepristopne trdnjave ne ustavijo več... Mao Tse je dvignil tibetanski zaštor: na njegovo mesto je spustil — železnega! Odtod preplah čez noč in pozornost sveta za Tibet kar čez noč. Tudi v tibetanskem primeru vedno isti, že oguljeni napev: usodnost prepoznega spoznanja.

Om maní padme hum — skrivnostni rek, ki ga noč in dan žebrajo tibetanske ustne in ki nam je bil resnično skrivnost. **Om maní padme hum** — **O dragulj v cvetu lotosovem**... Kaj pomenja? Ni ga, ki bi dal odgovor. Njega dni so Tibetanci, ki so tako vzklikali, prav gotovo mislili na nekšno nevidno božanstvo, ki je višje in silnejše od vidnega, vtelesenega Budhe, kot ga predstavlja sleherni lama, svojski menih, kralj in

svečenik hkrati... Danes vzklikajo lotosu in njegovemu cvetu, a kdo ve, če jim prej skrivnostni, nevidni dragulj, ne predstavlja zdaj mesnatge obraza do večeraj nepoznanega Mao Tse-ja ali celó morda brkatega „učitelja in voditelja narodov“?...

Skrivnost „vtelešenega Budhe“, posvečenega in od zgoraj navdihnjenega svečenika lame se je razpršila za vse čase. Rdeči komisarji rumenih lic, ki jih Peiping pošilja v Lasso, so silnejši od teh „božjih vladarjev“, pred katerimi se je tisoč in več let upogibalo tibetsko koleno. Prav nič čudnega, če se bo jutri ali pojutrišnjem namerilo, da bomo čuli po radiu te svečeniške glasove, kako bodo peli hvalnice Mao Tse-ju in do ohripelosti oznanjali zveličavnost Leninovih zmot...

Katoličanu se v tej babilonski zmešnavji, ki jo je v svet tako mojstrsko zasejal hudič, sama po sebi rodi misel na edino možno in edino resnično rešitev iz zla: Pojdite in učite vse narode... Gospodova blagovest, ki oznanja: Jaz sem Pot, Resnica in Življenje, je prav gotovo edini izhod iz zmede naših dni, je sila silnejša od atomskega ognja, je edino orožje, pred katerim se bo uklonil tudi komunizem. Kdor hoče rešitve Tibetu, kdor Kitajski, kdor Koreji — dá, tudi Koreji! — ve dobro: Kristusova Cerkev samo ima moč, da vse uredi, vse pomiri, da vse odreši!

* * *

Svet morda zdaj jadikuje češ, škoda da se nismo zganili prej in prehiteli Mao Tsea, naj v Kitajski planjavi, naj v „bivališču bogov“, kot Tibetanci radi kličejo svojo deželo. In vendar je Cerkev že pred dolgimi stoletji sanjala o duhovni osvojitvi Tibeta za kraljestvo Kristusovo!

Radovedni svet je ne enkrat usmerjal dolge karavane znanstvenikov in raziskovalcev proti Tho Bad — Visoki deželi (morda odtod ime Tibet), proti „strehi sveta“, kot tudi imenujejo to svojevrstno pokrajino, kakih štiri tisoč metrov visoko, na vse štiri vetrove obdano od nedostopnih gora, kjer živi svojsko ljudstvo z edinstveno vlado svečeništva, neodgonetni misterij, ki privlači spet in spet in ki ga do dna skoraj ni moči odgonetiti. Trdé, da je že Marko

Polo, ki naj bi bil po enih Dalmatinec, po drugih Benečan, v poznem srednjem veku šmaril tam okrog; da sta pozneje tudi zemljepisca Nordenskiöld in Prsewasky poskušala prodreti v skrivnost. Norvežan Sven Hedin — mož je svetovne knjižne police obogatil za nekaj zares lepih potopisov — je do zdaj menda najdlje prišel. A za kakšno ceno muk in nevarnosti in žrtev! Bil je prvi, ki je tamle okrog 1906 zarisal goré, reke in planjave in imena mest te dežele v svetovni zemljevid; popisal nam je na stotine samostanov, ki so pol svetišča, pol gradovi, med njimi najvišji in najlepši od vseh: samostan v Lassi, ki je bivališče Taki Lame, nekšnega budističnega papeža za ves Tibet, ki je hkrati tudi najvišji vladar, ker je najvišje vtelešenje Budhe na zemlji...

Zgodovina misijonskega apostolata katoliške Cerkve pa priča, da si že leta 1328 skuša odpreti vrata tibetske trdnjave frančiškan, Odorik de Pordenone. Niti tri stoletja ne minejo, ko se v vodstvu Cerkve zaznava že resno hotenje po misijonski osvojitvi Tibeta za Kristusov Evangelij. Jezuitje, ki so bili v tistih časih že v časteh na dvoru Velikega Mogola v Gangesovi Dolini, so po pripovedovanju nekšnega muslimanskega trgovčiča zaznali o neznanih kristjanih, ki da žive onstran Himalaje, v pokrajini Catai, odkoder je možakar prihajal. Te kristjane je tedaj šel iskat brat Bento de Goes S. J., v oblačila perzijskega mešetarja odet. 1602. leta jo je mahnil proti Afganistanu. Pet let pozneje pa so ujeli vest, da se je goreči misijonar zadržal v puščavi Gobi, ne da bi našel neznane kristjane, in da mu bolezen brani naprej. Neki Kitajec, ki so mu ga na vso naglico poslali v pomoč, ga je našel že napol mrtvega; zadržal si je njegov dnevnik, ki danes predstavlja veliko dragocenost za poznanje misijonskih poskusov v tej deželi.

Leta 1524 pa se oče Antonio de Andrade drzno loti Tibeta samega; prav do Staparang pride. Zadobi si vladarjevo naklonjenost, ki ga imenuje za „lama-glavarja“, in osnuje (tam prvo krščansko občino. Drugo, tej enako, osnujeta dva druga misijonarja v Cigatse, prav blizu Lasse. Ni čuda, če je bilo tamle okrog 1630. v Tibetu že okrog

400 kristjanov s petimi misijonarji, kar je za tiste skromne in težavne začeteke presenetljivo mnogo. Še manj čudno pa je, če so se domači lame uprli in misijonarje lepega dne 1641. izgnali. In misijona v Staparangu je bilo konec.

Pa apostolski duh teh prvih Kristusovih pionirjev v Srednji Aziji zato ni ugasnil. Nasprotno! Petdeset let pozneje sta se tibetskega misijona lotila kapucina Giovanni de Ascoli in François de Tours, ki sta se na dvoru predstavila kot zdravnika, poskrbela za bolnega vladarja in z njegovo naklonjenostjo spet obnovila misijon. Nesreče, ki je sledila — misijon je namreč kmalu zamrl — tokrat ni zakrivil Tibet, marveč Evropa, ki se v svoji nebržnosti (o kako jo je njega dni grajal že sveti Frančišek Ksaverij!) ni zganila, da bi mu pravočasno poslala pomoč! Tisti poslednji krščanski dediči tega misijona so leta 1711. kaj klavrnino in z žalostjo v srcu zapuščali Lasso, a še zmeraj v trdni veri, da je odhod samo začasen. Skoraj nato je pogumni italijanski misijonar oče Desideri naskočil 6700 metrov visoki Kailas v Himalaji; prav do izvira Inda in Bramaputre je uspel. Zadobil si je vladarja in po njem dovoljenje, da „sme razlagati svojo vero javno in zasebno, vladarju, dvoru in vsem vladarju podložnim“. Pet dolgih let je brskal po lamištičnih knjižnicah, študiral jezik, vero in šege teh ljudi. In ko bi utegnul z uspešnim misijonarjenjem po vseh izkustvih in znanju, ki si ga je bil nabral s takšnim študijem, uspešno kronati svoje neutrudno delo, so ga poklicali v Evropo. V Tibetu je zapustil le nekaj kapucinov, ki jih je vodil oče Horacio de Pennabilli. Trideset let so ti učenci asiškega ubožca oznanjali evangelij čudaškim Tibetancem. Pa tako uspešno, da so prenekateri domači lame prosili za vstop h kapucinom.

Tamle okrog leta 1727. se je Dalai Lama podal kitajskemu cesarju, ki mu je priznal gospodstvo nad Tibetom, a ga hkrati storil za nekšnega vazala, ko ga je primoral, da mu je plačeval davek. (Prav na tole staro zgodbo se je lani oprl Mao Tse, ko je poslal svojo soldatesko v Lasso!). Zraven pa je moral obljubiti cesarju, da bo branil in dal vse pravice spreobrnjenim, se pravi — kristjanom, ki so v tistih časih uživali že kar lep ugled prav na peipinskem dvoru. V tak-

šnem ugodnem vetru se je tibetski misijon kajpada hitro in lepo razraščal. Po stavim, da je na en sam dan, za binkošti l. 1741. prejelo očičujoči krst kar 60 katehumenov. A namerilo se je prav isto kot tisto leto po Kristusovi smrti v Jeruzalemu, ko je Peter prvič krščeval: takrat so planili judovski duhovniki in pismarji, zdaj pa tibetanski lame in pismoški. In so uspeli, da so bili misijonarji pognani, misijon razpuščen! Nesreča je oznanjevalce božje besede zatekla l. 1745.

Za celih sto let je zdaj evangelij v Tibetu utihnil. Leta 1846. pa sta prišla spet v Lasso dva francoska lazarista, očeta Huc in Gabet, ki sta se v Peipingu pridružila Dalai Lamovi karavani, ko so njegovi odposlanci prinesli kitajskemu cesarju letni davek. A do pravega misijonarjenja nista prišla, saj sta že leto dni pozneje zapustila tibetsko prestolico.

Propaganda Fide v Rimu pa je v tistih dneh že ustanovljala — prvič v zgodovini — Apostolski Vikariat v Lassi! Skrb zanj je prešla na Očete Zunanjih Misijonov v Parizu. Znova poskušajo misijonarji v Tibet. Dolga desetletja skoraj brez uspeha: ali ne morejo tja, če pa pridejo, jih brž naženó.

Šele v našem stoletju je menihom Velikega Svetega Bernarda iz Alp uspelo, da so se tam ustalili. Na gorskih prehodih blizu Lasse so postavili nekšno oskrbovališče za karavance in druge potnike, ki jih pot tam mimo zanes. Kazno je, da hočejo z zgledi krščanske karitas in požrtvovalnosti, ki sebe zapostavljajo, da drugemu dobro stori, v tibetanskih trdih glavah vzbuditi zanimanje za krščanstvo in z lastnimi zgledi potrditi njega zveličavnost. Skoraj kot je sto let prej nekaj podobnega začel med Arabci v Afriki veliki kardinal Lavigerie.

Bodo uspeli zdaj, navkljub „poljubu miru“ med Mao Tsejem in mladim šestnajstletnim Dalai Lamo, ki predstavlja „utelešenje dveh izmed petih po lamah priznanih Budhov“...?

Cerkev, ki noče zemskih osvajanj, marveč si osvaja duše za Kristusa in Njegovo božje kraljestvo, moli v teh časih vroče, da bi neuki Tibetanci svoj molilni mlinček zamenjali skoraj z rožnim vencem svetega Bernarda in da bi namesto Om maní padme hum vzkli-

MACA UMETNOST

PISE MARJAN MAROLT V MISIJONIH

UMETNOST DALJNEGA VZHODA

Umetnost Daljnega vzhoda od Indije do Japonske ima gotove skupne lastnosti, kakor tudi se narodi na tem ogromnem prostoru po svojih značajih medseboj razlikujejo. Saj se razlikujejo tudi v krščanski Evropi; Macedonci od Angležev morda ne manj kot Indijci od Japoncev. Skupne lastnosti vzhodnoazijske umetnosti nas upravičujejo, da govorimo tam o posebnem umetnostnem krogu, kot govorimo tudi o posebnem zapadnoevropskem, ali še boljše evropskem umetnostnem (in sploh kulturnem) krogu.

Kakor koli se azijska umetnost že razlikuje od evropske, je pa med njima tudi dosti podobnosti. Kot je evropsko umetnost z nastopom krščanstva zajel nov duh, tako je azijski umetnosti vtisnil svoj pečat budizem. Kot je bila starokrščanska umetnost spiritualistična, t. j. poduhovljena, ali kakor jo še označujemo, idealistična, tako tudi budistični umetnosti ni šlo za verno, naravno podajo človeškega telesa in narave sploh, ampak za oblikovanje nečesa onostranskega, kar je nevidno, a trajno, medtem ko je ta svet le minljiva prevara. Mogli bi potegniti še eno vzporednico: kot se je v srednjem veku v Evropi vkljub vsem sorodnostim razlikovalo likovno ustvarjanje severnjaka od južnjakovega in posebej od Bizantinčevega, tako imajo svoje posebnosti i Indijci i Kitajci i Japonci, pa tudi sosednji manjši narodi. Ni bilo pa pri Azijcih nikoli spontane volje prodreti v naravo, kot je po tem težila evropska umetnost od poznega srednjega veka dalje do najnovejših časov, razven deloma pri Kitajcih. V kolikor se azijska umetnost vedar „naturalizira“, se to godi največ pod vedno živahnijšim naslonom na evropske kulturne pridobitve.

Indijsko umetnost bi najlažje primerjali s srednjeveškim evropskim severom. Marsikomu se je zadržalo, da ima



Marija in sveti Jožef iščeta prenočišče

kali: O Roža skrivnostna, Devica brez madeža spočeta, ki si dala Boga, Odrešenika, vsem, tudi Tibetu! Moli pa tudi, da bi izobraženi tib tanski svet in njih lame skoraj spoznali pravo utelešenje božje, ne v Budhi z Dalai Lamo, še manj v kakih rdečih mogotcih, marveč v najvišjem vladarju vseh vladarjev — Jezusu Kristusu iz Nazareta.

ALADIN

indijska pagoda neko podobnost z gotško katedralo, kar ni gol slučaj. Naš učenjak dr. Stele označuje v neki svoji knjigi evropskega severnjaka, da je njegovo razpoloženje mistično, da ga muči uganka svetá, da strmi nad njo in čaka razodetja za njeno rešitev; posledica tega razpoloženja se kaže v umetnosti v bizarni igri domišljije — spomnimo se le na vse mogoče simbole, alegorije in pošasti v srednjeveškem kiparstvu, ki imajo vse svoj poseben pomen, v izdelavi pa izgledajo ko nekakšno igračkanje. Ne le v kiparstvu in kamnoseškem okrasu, tudi v slikarstvu kar vse mrgoli predmetov, ki pa so od vidnega, stvarnega sveta daleč odmaknjeni, a je zato v njih toliko več vsebine, ideje.

Tudi indijski umetnik se loti likovnega obravnavanja najvišjih metafizičnih snovi, upodobitev dogme je Indijcu hvaležen predmet. Indijski slikar rad kopicí množico ljudi, predmetov in po možnosti vse uokvirí z bogato ornamentiko.

Ker smo v postu in okrog praznika sv. Jožefa, smo izbrali tri času posebno primerne podobe. Peter zataji Kristusa je delo A Thomasa, ki ni rojen Indijec, a slika v indijskem duhu. Sestava slike je zelo enostavna, a zelo mnogo pove. Žena nosi vrč in je tako označena kot delavna ženska: dekla. Na steno pada senca Zveličarjeva in na to senco kaže dekla, da sprašuje Petra, če ni mar tudi on eden Njegovih. Peter si je položil roko na srce, da bi podkrepil svoj lažnjivi odgovor, zadaj pa že čaka petelin, da še enkrat zapoje. — Slika Franka Wesleya, ki pač tudi ni Indijec, prikazuje dogodek cvetne sobote, ko Marija Jezusa mazili. Gotovo slika domačinom tam zelo ugaja, kajti poleg čustvene vsebine jih posebno zadovoljuje dekorativno prepletanje Kristusovega oblčila in Marijinih las. — Smisel za dekorativno uokvirjenje se lepo kaže na slonokostenem kpicu sv. Jožefa z Detetom Jezuščkom. Take in še bolj bogate dekoracije rabi katoliški indijski umetnik rad, kadar upodablja posamezne svete osebe; včasih so te dekoracije nenavadno podobne onim iz srednjeveškega knjižnega slikarstva.

KITAJSKA

Staro kitajsko navdilo slikarjem je vsebovalo te nauke: **duh**, ki preveva umet-



nino, naj bo preprost in plemenit, neprisljen in prečiščen; **potez**: čopiča naj bodo sigurne; tuš naj bo čist in izdaten; **kompozicija** slike naj bo osebna; t. j. izvirna; menjava barv naj bo harmonična. Umetnik naj mnogo premišluje, naj išče navdihov pri opazovanju obla-



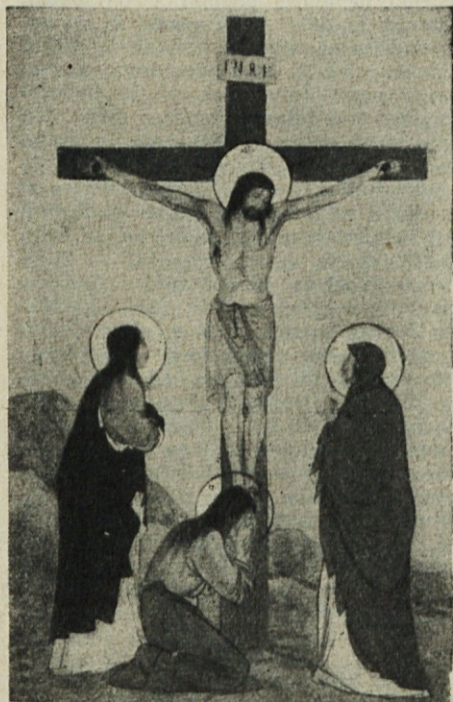


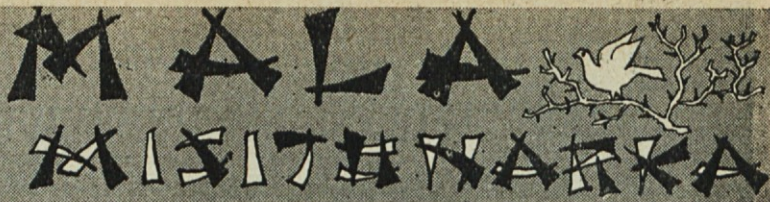
osebam pač kitajski obrazni tip, drugače pa slikali kot laški baročni slikarji in te slike so ugajale zelo celo drugovernikom.

Ovitek prve letošnje številke „Kato-liških misijonov“ je prinesel sliko *Mater božje z Detetom*, delo Luke Čenga, ki je — ali je vsaj do pred kratkim bil — vodja šole za umetnost na katoliški univerzi v Pekingju. Sveti osebi sta podani bolj v naravni, domači drži; Marija je z Jezuškom pač napravila kratak sprehod in se na pripravnem mestu v mični kitajski krajini vsedla, da otroka podoji. — Danes objavljamo istega slikarja delo *Križanje*. Podobno kot na prejšnji sliki je kompozicija zgrajena v neprisljenem trikotu, iz katerega izstopa nesimetrična pokrajina. — Zelo značilna za kitajsko umetnost je *Iskanje prenočišča v Betlehemu*, ki ga je naslikal Lu-Hung Ni-u. V snežni pokrajini stoji na levi ograjena in z drevjem obdana hiša, obcestno prenočišče, pri kateri vodi od prednje strani gaz. Marija, vsa prezebla, se je že nekaj desetih korakov pred hišno ograjo usta-

kov in hribov, cvetja in ptičev, jezer in rek; čopič naj ne začne slikati, dokler ne zna iz sebe iztisniti misli; tako bo potem slika živa in močna.

Ta pravila izdajajo za Kitajce nekoliko drugačno hotenje, kot pa smo ga srečali pri Indijcih. Prvič je tu večji poudarek na tehnični in oblikovni strani umetnine, drugič je označena narava, če že ne za učiteljico, pa vsaj za pomočnico umetnosti, in tretjič je rečeno, naj umetnik ustvarja iz sebe. Dcjangsko se je kitajsko slikarstvo dosti pečalo s krajinskimi motivi; te krajine imajo bolj značaj spretnih skic in so zato vzbudile pri evropskih impresionistih toliko pozornosti. Obstajale so številne šole, ki so imele svoje nove programe, tradicija ni bila trdovratna kot v Indiji in na Japonskem. Vendar je prevladoval tudi na Kitajskem idealistični element in če je bila krajina kolikor toliko sproščena, so bile figure dostojanstvene, oči žive, izraz obraza poglobljen, čustven. V primerjavi z Evropo bi tako Kitajce vzporedili z Južnjaki, najbolj Italijani, ki so hoteli, kot pravi Stele, uganko sveta sami razvozljati. Ko so v 17. in 18. stoletju italijanski misijonarji pripeljali s seboj svoje slikarje, so le-ti dali svetim





Prisrčni obiski ob Božjem Jetniku

Šolski pouk se je po zadnjem zvojnjenju končaval vedno v cerkvi. Vsi učenci in učitelji so z misijonarjema vred zmolili kleče pred tabernakljem očenaš in zdravomarijo, zapeli kratko nabožno kitajsko pesem in prejeli misijonarjev blagoslov. Tako je bil z Bogom vedno sklenjen vsak šolski pouk, čeprav je bilo zadnje mesece pred poukom v razredu od rdečih izrecno prepovedano moliti. Na splošno so se učenci že navadili na misijonarjevo vzpodbudo, da je najbolj prav, če ob prihodu v katoliški misijon pohitijo najprej pred tabernakelj počastit Jezusa, ki je daleko prvi v vsakem misijonu, in da šele potem prihajajo k misijonarjem ali odhajajo k svojim igram na misijonskem dvorišču in okrog šolskih prostorov.

Mala Yi Ying je kmalu vzljubila Jezusa z vsem srcem, kot znajo to samo nepokvarjena otroška srca. Ko je doma pokosila, se je takoj, oborožena s svojo platneno torbo preko ramen, ki je bila za njeno postavo odločno prevelika, vrni-

vila in se obrnila stran od hiše: prebride so že njene današnje izkušnje in ne bi rada spet gledala in poslušala, kako se negostoljubni Betlehemci otepajo tujcev. Sv. Jožef vendar še enkrat poskusi srečo, a že pri vratih ga obhaja pes. iz hiše daje gospodar znamerje enemu domačih, ki že teč von povedat, naj se nadležni tujec zgubi odod. Iz nam se nadležni tujec zgubi odod. Iz skopega stavka sv. pisma je Lu-Hung-Nien ustvaril čustveno zgodbo in to čustvo znatno poglobil še z mrzlo kralino, nad katero visijo pusti sivi oblaki. In če preberemo še enkrat uvodno staro pravilo in sliko natančno ogledujemo, se bomo prepričali, da veljajo stara kitajska estetska načela tudi za današnjo katoliško kitajsko umetnost v prav znatni meri še.

la v misijon in odšla naravnost pred tabernakelj. Najraje je že spotoma naložila nekaj sošolk in jih povabila s seboj: „Pojdimo počastit malega Jezusa, ki nas pričakuje!“ Ker je bila majhna, je navadno zlezla ob vzboklini velikega stebra do kropilnika in se pobožno pokrižala z blagoslovljeno vodo. Nato je odšla do svojega mesta v prvi klopi na ženski strani, pokleknila, se zbrano pokrižala in napol glasno izmolila očenaš, nato pa začela Jezusu dopovedovati v obliki globokih vzdihov: „Jezus, verujem v Te! Jezus, upam v Te! Jezus, ljubim Te nad vse!“ Končavala je redno s prvo kitico prelepe kitajske nabožne pesmice:

„O, dobri mali Jezus, prosim Te, pomagaj mi!
Ne znam moliti, ne znam se žrtvovati,
Ti si moj bratec, prosim Te, podpri me!“

Končno se je spet pokrižala, se še enkrat živo zazrla v tabernakeljska vrata in večno lučko, ki je plapelala na levi strani oltarja, in sama ali s tovarišicami počasi odšla, skrbno ogibajoč se tekanja in prehitre hoje, ki so si jo privoščili mnogi učenci, ki niso nikoli prav doumeli pomena Jezusove bližine v cerkvi.

Naša mala Yi Ying je imela čudovit smisel za apostolat. Mimogrede je popravila sošolki, ki je nemarno sklenila pri molitvi roke, držo ročice, jo poučila lepo in pravilno napraviti znamenje svetega križa, ji povedala kaj o Jezusu, Mariji in angelu varuhu.

Po obisku se je pričelo igranje, raznovrstne dekliške igrice so bile na dnevnem redu. Čim je prišla kaka nova tovarišica, se je često že v zboru pod njenim vodstvom zaslislalo vprašanje: „Si že počastila malega Jezusa?“ Če je bil odgovor nikalen, je brž potegnila tovarišico s seboj in odšli sta skupno, včasih pa kar več tovarišic znova obiskat



V Fatimi ob zaključku posebnega Svetega leta (13. X. 1951) — Na sliki se vidi, kako se pripravljajo na slovesno sveto mašo (ob 7 zjutraj), ki jo je daroval po vzhodnem obredu ruski škof Meletjev, kateri je načeloval skupini romarjev, študentov ruskega zavoda „Rusicum“, v katerem se več Slovencev pripravlja na delo za zedinjenje pravoslavne Rusije s katoliško Cerkvijo. Na sliki je videti č. g. Kralj (v črnem spodaj) in č. g. Grilca (najbolj desno spodaj)

božjega Jetnika. To jih je bil vesel! Ves dan je bil tako Jezus od svojih dragih oblegan in mnogi še nekrščeni so ga častili morda bolj goreče kot mnogi kristjani šibke vere. Potem je povabila tovarišice k pisanju črk v razred, da so pripravile zvezke učitelju za popravo, ki je bila izvršena navadno med popoldanskim poukom. Kajti pouk traja v kitajski šoli tri ure dopoldne in dve ali tri popoldne, tako da je ves dan zavzet in se večinoma učne snovi že v šoli naučijo, ker so Kitajčki za samostojno učenje manj dovzetni. Najraje kričijo učeč se snov vsevprek. Ko je bila skrb v kraju, je Yi Ying odhitela ob zvonjenju k angleškemu češčenuj v cerkev, nakar se je do pouka nadaljevalo igranje. Če je pri igri opazila, da pričena kaka tovarišica zdravo iz nevoščljivosti ali nepotrpežljivosti, se je Yi Ying hitro odmaknila. Nikoli se ni spuščala v medsebojno zmerjanje. Jezus, v čigar šolo je tako vneto hodila, ji tega ni dovolil.

Žrtve za Jezusa

Ob sobotah, ko je bila naša cerkev znova pometena, so naše učenke pridno pomivale cerkvene klopi, da pripravijo cerkev čim boljše za nedeljsko službo božjo. Klopi je bilo v štirih vrstah kar lepo število. Pobrisati je bilo treba tudi oltarje, spovednice, klečalnike, zakristijo, obhajilno mizo itd. Yi Ying je bila, čeprav majhna, da je le stežka stiskala mokro krpo v drobnih ročicah, vedno med prvimi pri delu. Najraje je brisala oltar in obhajilno mizo ter spovednice in kar žalostno je pogledovala, kadar je misijonar pridne delavke opomnil: „Prosim vas, da pred oltar nekrščene ne hodijo. Ni dovoljeno.“ Ker pa je bilo krščenih še zelo malo in še tiste niso redno prihajale pomagat, je bilo Yi Ying izjemno večkrat dovoljeno iti brisat podnožje oltarja, kar si je štela v posebno veselje. Potrudila se je, da je napravila čim boljše. Nekoč si je v nepredvidnosti zelo zmočila vso oblekico. Z zaskrbljenim vprašujočim pogledom se je zazrla v misijonarja in globoko vzdihnila: „Mama me bo hudo natepla.“ „Ne,“ jo je potolažil misijonar, „bom šel sam s teboj k tvoji mami in jo bom potolažil.“ Odšla sta skupro k Lojevim in smehtajo je misijonar dejal gospej: „Mala Yi Ying ima tako rada Jezusa,

da je pri delu pozabila paziti na svojo obleko in jo je zmočila. Jezus jo ima tako rad in bo tudi vas blagoslovil na njeno priprošnjo. Prosim, da je ne kaznujete.“ Mama jo je brez besede takoj preoblekla in Yi Ying je vsa nasmejana priskakljala nazaj v misijon, češ: „Mama me ni natepla, pa tudi kregana nisem bila.“

Včasih so sredi snaženja cerkve učenke iz višjih razredov prinesle šope natrganega cvetja za oltarje. Yi Ying je gledala b bolečino v srcu, ker je bila premajhna, da bi mogla z njimi tudi ona po sveže cvetje za Jezusa in Marijo.

Smem v sobo gledat knjige?

Medtem ko so se mnogi drugi otroci potikali po mestu, je mala Yi Ying najraje prihajala v misijon in k misijonarju s prošnjo: „Duhovni oče, ali smem v vašo sobo gledat knjige in nabožne slike?“ Mislila je na katekizme raznih izdaj s številnimi lepimi svetimi podobami. Privabila je kmalu še kako tovarišico in začelo se je pravo tekmovanje, kdo bo boljše razložil pomen kake slike. Največ je imela vedno pojasniti Yi Ying. Saj je s svojimi zvedavimi, otroško preprostimi, a bistrimi vprašanji še misijonarja silila k čim temeljitejšemu študiju posameznih slik, da ji je mogel dati vsa zaželeno pojasnila. Za vsako osebo in stvar na sliki je hotela biti na jasnem. V šoli je vsak dan bogatila svoje znanje, izven ga je znala dobro uporabiti med sovrstnicami. Seveda ji vprašanj in želj po raznih natančnejših pojasnilih zlepa ni zmanjkalo. Težko je prenašala vsako nejasnost. Zadnje mesece pred krstom je naravnost izvrstno obvladala večino katekizemskih snovi. Tudi jutranjo, večerno, mašne in druge molitve ter zahvalo po sv. obhajilu, kar vse se je morala učiti na pamet vsaka katehuma, je znala vedno boljše. Mnogo že na pamet, ne da bi gledala pri molitvah knjigo. Če se je pri branju v kakem znaku zmotila, je hitro spraševala, kako se pravilno izgovori. Kadar jo je kaka tovarišica pred vrati klicala k igri, jo je navadno Yi Ying premagala in jo zvabila k slikam, ter ji začela neprisliljeno širiti versko obzorje. Misijonarja je tako že s svojo prisotnostjo tudi v najtežjih urah bojev z rdečimi spravljala v dobro voljo.

Največje veselje pa je bilo za Yi Ying, kadar je zaslužila kako lepo podobico v živih barvah ali novo svetinjico. In ko je kot najboljša učenka v razredu ob polletju dobila v dar tudi debelejšo, popolnejšo mašno knjigo, ki so jo običajno mogli rabiti šele učenci višjih razredov, ki so poznali že veliko črk, je kar tekmovala, da bi se čim hitreje čim več naučila na pamet. Ker

je bil poleg verouka vsak dan še po eno uro učenja kitajskih molitev na pamet, je ob kitajski učiteljici izredno hitro napredovala in kmalu znala na pamet vse za sv. krst potrebne molitve. Ob misli na mnoge slovenske otroke, ki so še v gimnaziji pogosto celo pri molitvi apostolske vere bili negotovi, se je misijonar Bogu često zahvaljeval za to učenko. (Se bo nadaljevalo)

IZ DEŽELE CVETOCIH ČEŠENJ

Že tisočletja na Japonskem češnje posebno lepo cveto... Bili so časi, ko je tudi katoliška Cerkev tam bujno cvetela, pa jo je slana preganjanja za celih 200 let in več skoro docela zamorila. Pred dobrimi 80 leti je spet zasijalo sonce verske svobode za Japonsko, a dolgo, dolgo se zamrzla zemlja kar ni mogla odtažati, katoliška Cerkev se kar ni mogla razrasti. Po strašni preizkušnji zadnje svetovne vojne, v kateri je ena od dveh prvih atomskih bomb razušila najbolj cvetočo gredo Cerkve na Japonskem, Nagasaki, pa je napočila za Japonsko doba misijonske pomladi. Po vsej deželi se pod žarki toplega sonca svobode odpirajo misijoni — cvetovi v vinogradu Gospodovem, ki obetajo roditi stoteri sad...

SLOVENSKI MISIJONARJI NA JAPONSKEM

Na Japonskem smo imeli pred vojsko tele slovenske misijonarje in misijonarke: Č. g. Avguštin Antolin, salezijanski duhovnik, ki je že tedaj uspešno deloval med japonsko mladino in kot potujoči misijonar, in ki sedaj gotovo še bolj rodovitno deluje, pa žal še nismo uspeli navezati stikov z njim iz izseljenstva. (Kdo nam more dati njegov naslov? Prosimo lepo!) — Nekaj časa je bil tamkaj kot brat laik Stanko Pavlin, ki je potem odšel na Kitajsko, da bi študiral za duhovnika, in sedaj v Hong Kongu zaključuje svojo pripravo na posvečenje. — Lepe stike smo imeli z dvema slovenskima usmiljenkama, s. Cirenijo Jug, ki je delovala v Osaki, pa je bila kasneje poslana iz Japonske na Kitajsko, a se je sedaj ob

komunističnem preganjanju na Kitajskem spet vrnila na Japonsko, ne sama, ampak z dvema drugima slovenskima kitajskima misijonarkama-usmiljenkama, s. Benjamina Kardinar in s. Katarino Jančar. Ves čas pa je na Japonskem, to se pravi, gotovo že kakih 20 let, s. Jožefa Zupančič, ki je dolgo delala v Fukuoki, pred dvema letoma pe je bila poslana drugam, ustanavljat novo postojanko misijonark-usmiljenk, z novicijatom! — In še ena slovenska misijonarka je že dolgo časa na Japonskem. To je Frančiškanska Marijina misijonarka m. Maknisa Marija Luževič, s katero smo imeli tudi stike pred vojno, že pred več kot desetimi leti... Po vojni, ko so „Katoliški misijoni“ v begunstvu in v izseljenstvu skušali obnoviti slovensko misijonsko akcijo in zlasti spet navezati stike z vsemi slovenskimi misijonarji, z Japonsko dolgo nismo našli zvez. (Prišli smo namreč v begunstvo in izseljenstvo brez vsakih naslovov...!) Sedaj se pa te dragocene vezi vedno bolj pogosto spletajo, gotovo v velik prosep slovenske misijonske akcije in, upajmo, zlasti v pomoč misijonarjem in misijonarkam samim.

Tako smo v zadnjem času prejeli dragocena pisma od treh naših misijonark z Japonske: Marije Maknise Luževič s. Jožefe Zupančič in s. Cirenije Jug. V naslednjem ta pisma skro v celoti objavljamo, da bo široki krog slovenske javnosti ne le spoznal življenje in delo teh naših zastopnic na Kristusovi osvajalni fronti, ampak da bo tudi začutil z njimi in njih razpoloženjem in se potem zvezal z njimi v plemenitem, dolžnem sodelovanju.

M. Maknisa Marija Luževič piše Slovenskemu misijonskemu odseku v B. Airesu.

Cenjeni in dragi slovenski misijonski prijatelj!

Bog Vas živi! Tako Vam kliče slovenska misijonska sestra iz daljnje Japonske. Vaše pismo sem z velikim veseljem prejela in se Vam zanj prisrčno zahvaljujem. Kako dobro de topla ljubezen rojakov in zavest, da čutite z nami in da ste tudi v tujini zavzeti za vzvišene verske in narodne cilje, ki jih komunizem povsod ogroža, tudi tukaj v naši deželi. Da, satan je mogočen, a božje moči vendar nima. Kakor hudobni napenjajo vse sile, da uničijo vero in onesrečijo ljudstvo, tako se morajo tudi dobri oborožiti z molitvijo in z delom za katoliško stvar, pa z brezmejnimi zaupanjem v Boga!

Solze so mi tekle po licu, ko sem brala Vaše cenjeno pismo. Kako me boli trpka usoda trpeče domovine! Zlasti me skrbi, kako je z verskim življenjem tamkaj v teh časih. Tako malo stikov sem imela z domovino in še sedaj jih skoraj nič nimam.

SREČANJE S Č. G. LUIS BAZNIKOM

Po naključju sem se pred dobrim letom tu sešla z ameriškim vojaškim duhovnikom Slovcem capt. Luis Baznikom. Šel je malo po svetu s svojim avtom, pa je zagledal s ceste mali zvonik naše kapele. Stopil je pogledat, kaj bi tu bilo. Brž so zaznali, da je treba mene poklicati, in tako sem po dolgih, dolgih letih spet govorila slovensko, a zelo težko; nikdar si nisem mislila, da sem se že odvadila. Gospod Baznik je še prišel in mi je prinesel „Ameriško domovino“ in „Ave Marija“, kar je bilo prvo, kar sem brala o domovini po osmih letih in več! Samo skopa poročila o smrti mojega brata duhovnika in o smrti še drugega brata sem bila prejela v letih 1945 in 1947. potem pa ničesar več. Ves ta čas je bila edina moja hrana v materinščini molitvenik in Hoja za Kristusom. V samostanski knjižnici je mnogo knjig v francoskem, japonskem, angleškem in nemškem jeziku, a v slovenskem jeziku nobene ne...

Sedaj pa naj Vam napišem še kaj o misijonskem delu na Japonskem. Pred vojsko je šlo zelo trdo in redkokdaj se je kak Japonec spreobrnil h katoliški Cerkvi. Tudi je bilo prepovedano javno govoriti o veri ali učiti, zlasti v šolah. Sedaj je pa vse prav nasprotno: Vlada je misijonom prav naklonjena in podpira misijonske dobredelne ustanove. Žetev je zato velika, a kako še manjka delavcev! Res je prišlo po vojni že mnogo misijonarjev na Japonsko, iz najrazličnejših redov, a „kaj je to v primeri s tolikanj...“

Me smo Franciškanske Marijine misijonarke, ki so bile v Ljubljani na Mirju poznane kot „bele sestre“. Iz različnih narodnosti in jezikov smo, a sestavljamo enotno družino, katere udje se iskreno ljubimo med seboj. Tu, kjer sem jaz, imamo novicijat in postulantat. Vseh nas je 96 redovnic, od tega 28 postulantk in 37 novink. Med vojsko smo morale prepustiti našo hišo vojaščini. Po vojski smo se vrnile, a našle vse zanemarjeno in razdejano. Vlada nam je pomagala poslopja obnoviti in nam prepustila nekaj velikih vojaških barak, ki so jih bili med vojsko na dvorišču postavili vojaki.

ZAVETIŠČE ZA STARKE

Eno od teh barak smo preuredile v zavetišče za stare ženice in imamo sedaj kakih 160 stark. Vstopijo povečini kot poganke. Vsak dan se jih uči katekizem. Mnoge sprejmejo sv. krst in so potem prav dobre katoličanke. Druge spet so krščene v boleznih in pred smrtjo. Vse se počutijo zelo srečne pri nas, med njimi vlada dober duh in ljubezen. Od teh, ki so sedaj pri nas, jih je že velika večina krščenih, ostale, razen dveh, pa so katehumene. Imajo svojo posebno kapelo, kjer se zbirajo k skupni molitvi in mnogo molijo za svoje dobrotnike.

APOSTOLAT V BOLNIŠNICI

V bližini našega samostana se nahaja velika bolnišnica, ki je bila postavljena med vojsko za vojaštvo, po vojski za vojne ranjence. Sedaj pa je to splošna bolnišnica, v kateri je zlasti veliko je-tičnih. Poleg tega biva tamkaj tudi mnogo izseljencev, ki so se po vojski morali



S. Jožefa Zupančič s svojimi ljubljenimi Japončki

vrniti nazaj v domovino, pa nimajo kam iti in so jim dali v bolnišnici hrano in stanovanje.

Naše sestre so se lepega dne odločile, da poskusijo z obiski v tej bolnišnici. Ker jim ni nihče nasprotoval, sedaj hodijo po dvakrat ali trikrat ali tudi večkrat tedensko vanjo. Tako so na teh obiskih od leta 1946 podelile 259 krstov v smrtni nevarnosti, mnogo so jih pa pripravile, da jih je krstil duhovnik-misijonar. Bolniki imajo sestre zelo radi in včasih kar sami prosijo, naj jim govore o Kristusu. Izpreobrnjenci pogosto po-

stanejo potem apostoli med bolniki. Mnogi so zelo goreči in vcrsko globoki. Naj navedem en sam primer:

„IMAMO JEZUSA, IMAMO VSE“

Že večkrat je prišel misijonar-frančiškan iz Tokija maševat ob nedeljah katoliškim bolnikom v tej bolnišnici. Naše sestre prej pripravijo vse potrebno. Bolniki imajo zjutraj ob 7.30 zajtrk, ki jim ga razdele bolničarke. Sveta maša pa je navadno ob 8. Tako je bilo tudi zadnjič. 15 bolnikov je med sveto mašo prejelo sv. obhajilo, nakar so po

sv. maši dolgo, dolgo ostajali v zbrani molitvi na kraju svete maše. Naša sestra jih tedaj opozori: „Pojdite vendar k zajtrku, ki vas že tako dolgo čaka, bo ves mrzel.“ Tedaj pa ji odvrne eden v imenu vseh: „Imamo Jezusa, imamo vse...!“

PO OTROCIH DO STARŠEV

Naj vam navedem še drug primer, kako pridemo do duš. — Ko so kot navadno prišle nekega dne naše sestre v bolnišnico, sta dva mala otročiča, deklica kakih 4 let in deček kakih treh, upirale svoje velika oči vanje, malo v strahu malo iz radovednosti. Otroci se nas tukaj najprej malo boje, ker smo belo oblečene in menijo, da smo „strahovi“... Naše sestre so se malčkoma prijazno približale in jima dale keksov in bonbonov. Prijateljstvo je bilo kajpada takoj sklenjeno. Približala se je bolničarka in je pojasnila: „Ta dva otročiča sta iz Yokohame, nam izročena v oskrbo, kajti doma ju ne morejo preživiti, ker imajo še druga dva otroka, a je oče jetičen in bo komaj še kak mesec dni živel, mati pa dela, da za vse zasluži vsakdanji riž...“ — Hitro so naše sestre vzele naslov te družine. Ker imamo naš samostan tudi v Yokohami, smo našim tamkajšnjim sestram javile primer te družine ter jim jo priporočile. V naši družbi imamo tudi posebne sestre pomočnice, ki veljajo zanje nekaj lažja pravila in smejo na primer tudi same na cesto, dočim me ne, vedno po dve. Tako pomočnico ima tudi naša hiša v Yokohama, in ta je od jutra do večera zunaj in išče revne bolnike, gre med pogane v jetnišnice, razlaga katekizem katehumenom, itd. To pomočnico so torej poslali obiskat omenjeno družino, potem so nam pa sporočili. Oče družinice je mlad budist, ki je radi stiske hotel že štirikrat narediti samotar, pa ga je zadržala ljubezen do otročičev. Sedaj naše sestre skrbe zanj z zdravili in hrano. Mož je nad temi dejanji ljubezni ves prevzet in pravi, da taka ljubezen res mora imeti za svoj vir najvzvišenejše: pravega Boga. Sedaj se on in njegova žena pridno pripravljata na sveti krst.

MISIJON SE RAZVIJA

Naša družba ima na Japonskem sedaj 11 hiš, iz katerih nam prihajajo šte-

vilni poklici. So to tri splošne bolnišnice, ena bolnišnica za gobavce, ki šteje 120 bolnikov, pet sirotišnic za otroke in ena šola. Prav pred nekaj dnevi je predstojnica prejela iz hiše, ki smo jo bile nazadnje odprle, pismo, v katerem poročajo, kako so okoliški poganski ljudje ustanovi naklonjeni in kako radi poslušajo o Bogu in Cerkvi. Pomagajo nam pri preuredbi poslopja, pogosto delajo brezplačno kuluk, trgovci nam znižajo cene, itd. Tam smo začele z otroškimi vrtcem in nedeljsko šolo. Od prvih petih otročičev jih je sedaj že nad 50. Starši nam otroke popolnoma zupajo. Upamo, da bomo v tej novi hiši tudi kmalu lahko imele Najsvetejše vedno izpostavljeno. Naša kapela služi 40 na novo pridobljenim tukajšnjim katoličanom za farno cerkev, v kateri naš duhovni oče vsako nedeljo dvakrat mašuje in pridiga.

SKROMNA PROŠNJA

Tako sem Vam malo popisala naše življenje in delo, ki napreduje, hvala Bogu! Pred vojsko so nam iz Ljubljane poslali dvakrat precej svetinjic, rožnih vencev in podobic, ki je pa seveda že zdavnaj vse pošlo. Ali bi nam mogli sedaj spet kaj podobnega poslati? Zelo Vam bomo hvaležne!

Vsak dan Vas vse slovenske misijonske prijatelje vključujem v svoje molitve pred vedno izpostavljenim Najsvetejšim. Naj Vas Bog podpira v delu za katoliško Cerkev in za domovino!

ŠTIRI SLOV. USMILJENKE NA JAPONSKEM

Usmiljena sestra Jožefa Zupancič piše uredniku „Katoliških misijonov“ koncem novembra 1951 tole:

Pred nekaj dnevi sem prejela Vaše pismo. Pristrčna hvala zanj! Večkrat sem mislila, da ste nas že pozabili. Naj Vam na Vašo željo nekoliko opišem naše misijonsko delo:

NA NOVEM MISIJONU

7. oktobra je bilo dve leti, odkar sva prišli prvi dve misijonarki na naš novi misijon. Od tedaj se je že mnogo uredilo. Lansko leto smo začele z noviciatom, ki pa ima šele malo novink in dve

postulantki. Meseca septembra letos smo imele prvo preobleko in dve mladi japonski sestri sta pomnožili družino sv. Vincencija na Japonskem. Vsega skupaj nas je tukaj že devet sester. Razen naju prvih dveh in ene od obeh novopreoblečenih Japonk, so vse ostale begunke iz Kitajske. Tudi v Osako jih je prišlo od tam že več let. Uboge sestre, ki so bile nekatere na Kitajskem že 20, 30 let, sedaj pa so morale vse zapustiti, opustošeno. — Druga od novopreoblečenih Japonk je bila poslana v mesto kakih 5 ur hoda od nas, kjer bogate japonske dame vzdržujejo na novo ustanovljeno postojanko tamkaj, ki vsebuje dispanzer in nedeljsko šolo s katekizmom. Tamkaj deluje tudi naša rojakinja s. Cire-nija Jug, ki se je na novem misijonu hitro znašla, saj dobro obvlada japonščino, ko je bila že preje na Japonskem. Vsa srečna in zdrava je in zelo goreča za duše. — V Osaki sta pa še dve naši sestri: s. Kardinar Benjamina in s. Jančar Katarina. Prva je pri malih otroci-

čih, druga pa v bolnišnici. Pred kratkim smo se vse skupaj zbrale na duhovnih vajah tukaj; kar 4 slovenske usmiljenke na Japonskem! To smo jo po štajersko „zažingale“...

Tu smo pričeli z otroškimi vrtcem in imamo sedaj kakih 25 otrok, saj za večje število niti prostora nimamo. A kmalu bo dozidana velika hiša na krasnem prostoru nad morjem, kjer bo prostora za 200 otrok. Zelo sem hvaležna nebeskemu Misijonarjáu, da mi je zaupal otročiče. Pošiljam Vam njih sliko. Bog daj, da bi se moja družinica še zelo pomnožila, kakor se je preje v Fukuoki, kjer sem imela na skrbi kar 120 otrok.

UPANJAPOLNI POGLED

V krasnem jutru poletnega dne sem iz prvega nadstropja gledala hitečo množico, ki se kot reka vali vsako jutro na delo v bližnje mesto Kobé. Po cesti pridejo tudi tri mamice s svojimi malčki na hrbtu, kot je tu navada. Poleg ene od žena je stopala mala, kakih 6 let

S. Jožefa Zupančič (druga sestra na levi) s s. predničo in o. misijonarjem (desno) ter japonskimi katoličani



stara deklica. Naša glavna vrata na vrt so bila lahko priprta. Mala deklica tedaj pusti svojo mamico in stopi skozi vrata na vrt, se obrne proti kapeli, ki je oddaljena kakih 300 korakov, se vrže na kolena, napravi prav pobožno znamenje svetega križa, sklene ročice in nagne glavo ter pobožno pomoli nekaj trenutkov... Nato zopet vstane, se pobožno pokriža in se pokloni ter odhiti za mamico...

Solze so mi stopile v oči ob pogledu na tako živo vero v božjo pričujočnost v kapelici živečega Jezusa. Ta deklica je prišla samo nekaj nedelj preje v našo nedeljsko šolo h krščanskemu nauku, toda že je globoko dojela ljubezen Jezusa do otroških duš. Kako čudovito zemljo je našlo seme božje besede v srcu tega nedolžnega otroka! Sedaj prihaja dekletce vsako nedeljo k pouku in blagoslovu in čudim se njeni zbranosti pred Najsvetejšim. Upam, da bo njena pobožnost rodila bogate sadove v tej mali duši. Priporočam jo v molitev izseljen-skim slovenskim otročičem. Če in ko bo krščena. Vam bom sporočila. — Bog nam daš več tako izločljivih pogledov na brsteče duše v deželi cvetočih češenj...

PISMO SESTRE JUG

S. Cirnija Jug se je tudi oglasila, in sicer s pismom, ki ga je že avgusta lani pisala svoji sestri v Južno Ameriko. Iz tega pisma, ki poroča o ustanovitvi nove postojanke usmiljenk na Japonskem, povzramo sledeče:

Izbrale smo drugi julij, praznik obiskovanja Marijinega, za odhod na novo postojanko. A ves tisti dan je divjal silen vihar in lilo je kot iz škafa. Toda nismo se ustrašile. Ameriški jeep nas je z vso robo raložil in odpeljal.

V veliki revščini

Ob 11 dopoldne smo dospeli v naš „gračič“. Vsi, ki so nas doslej obiskali, se si edini v mnenju, da je naša hiša najmanjša med vsemi družbenimi hišami po svetu; a to ne toliko radi števila sester, saj je mnogo hiš, ki imajo samo tri sestre kot naša, ampak radi majhnosti prostorov, pa zaradi revščine. Imamo sposojene postelje, vojaške, zločljive, sposojene posteljne blazine in rjuhe. Namesto miz in stolov nam služijo zaboji, v katerih smo prinesle svojo

revščino. Ko nas je obiskal japonski škof Taguchi, mu še stola nismo imele ponuditi... A to nas ne moti, pač pa drugo: Radi majhnosti in revnosti prostoro-rov nimamo Najsvetejšega v hiši, ampak hodimo k maši v samostan Srca Jezusovega poleg nas, na griču, kjer delujejo redovnice, ki so nas tudi povabile, skupaj z gospem „krščanske ljubezni“ (nekaka Vincencijeva ali Elizabetna konferenca), katere so nam obljubile vso pomoč, a je nam doslej še domala nič niso nudile.

Otroci prihajajo

Drugi dan po prihodu, sem pospravljala pred hišo. Dve mali deklici kakih 13 let sta me nezaupno pogledovali. Ko sem ju začela izpraševati to in ono, je bil led prebit. Povabila sem ju v hišo, ju peljala pred kip Brezmadežne, pred katerim sta se lepo priklonili. Prišli sta še in še ter kmalu privedli še novih, tako da jih je bilo brž kakih 30, ki sem jih učila delati znamenje sv. križa, Gospodovo molitev in verske resnice. A nisem se več zanesla samo nase, ampak sem pri redovnicah Srca Jezusovega izprosila nekaj dijakinjske visoke šole, ki so sedaj na počitnicah, pa so mi prišle pomagat. Treba je bilo hišo malo razširiti, kar smo brž storili, da se moremo sploh kje zbirati. Otroci prihajajo po dvakrat na teden, a v dveh ločenih skupinah, iz vsake vasi zase, kajti eni so iz bolj revne vasi kot drugi, pa je tukaj v ljudstvu še zelo zakoreninjeno nekako sektarstvo: če imaš malo več znanja ali pest riža več kot tvoj sosed, se že oddaljuješ od njega; to smo morale tudi me upoštevati kot vsi misijonarji.

Odbita prošnja....

Število otrok pa je vedno bolj raslo, da je zmanjkovalo prostora. Kaj storiti? Zatekle smo se po pomoč v bližnjo vas k šolskemu upravitelju s prošnjo, da bi nam za naše sestanke z otroci odstopil po nekaj ur dvakrat na teden šolske prostore. Seveda nam je bilo odbito, kar bi morale že preje vedeti. Japonec ni vajen, da bi tuju kaj dajal, ampak on pričakuje marsikaj od tuja, češ, če si prišel, pokaži, kaj zmoreš, kaj imaš, kaj daš! Če se ponižuješ in ako si ubog, te omalovažuje. — Protestanti pri svojem delu za pridobivanje Japon-

cev h tej krivi veri, nimajo teh težav kot mi katoličani. Oni imajo veliko sredstev na razpologo. Prav blizu nas imajo veliko in krasno univerzo.

Delo pri bolnikih

Delo se po vojni krasno odpira, le sredstev in delavcev manjka. Županstvo dveh bližnjih vasi nam je dalo na razpologo v vsaki po eno sobo za dispanzer. A se te lepe možnosti lahko samo dvakrat na teden poslužujemo, dopoldne v enem kraju, popoldne v drugem. Potrebščin imamo tako malo, da moram po večini vse prenašati iz enega dispanzerja v drugega... Obiskujemo bolnike tudi po domovih, zlasti težke. Pred praznikom svete Marte sva s spremljevalko odprle nebesa ženici, ki je potem vsa vesela še nekaj dni veliko trpela,

preden se je k Bogu preselila. Pred nekaj dnevi sva obiskalji kakih 14 let stari deklico, ki je preje že prihajala k nam h krščanskemu nauku, pa je sedaj ležala tuberkulozna doma. Porabili sva priložnost: odsotnost staršev in deklico o vse potrebnem poučile, nakar sem jo krstila na ime Marija Genovefa. Kako nama bila hvaležna!

Danes je praznik Marijinega Vnebovzvetja, a tudi budistični praznik prihoda duhov umrlih nazaj v domove, kjer jim pripravijo velike slovesnosti in poveljine. Radi teh velikih priprav še nisva v dispanzerju nisva imeli skoro nič dela, dasi ga je sicer vedno preveč...

Priporočam sebe in vse slovenske usmiljenke Vašim dragim molitvam žrtvam, kajti vem, da ves blagoslov na moje delo prihaja samo po tem duhovnem posredovanju.

ZAPREK NE MANJKA

Ena od velikih zaprek mirnega sožitja med spreobrnjenci v Bengalskem misijonu je zavist. Ne toliko med posamezniki, temveč zavist med grupami. To razpihujejo predvsem oblasti ali pa osvete željni imovitejši in — v nekaterih slučajih — nekaj bolj izobraženi poedinci. Koliko pelina mora misijonar spiti, koliko slabega zgleda dajejo take razprtije inovercem. Nekajkrat hočejo celo misijonarju prepisovati, kaj in kako.

Nekoč sem imel v vasi Džójdergot, ki leži dve milj severno od Ragapurja, težave skoraj iste vrste kakor tiste opisane v zadnjič omenjenem „razkolu“. Poročil sem par z dispenzo (spregledom). Vaščani so mi sporočili, da taka ženitev po „njihovih običajih“ ni pravilna in je zato ne bodo priznali. Odvrnil sem, da se Cerkev ne more ozirati na krajevne običaje, Cerkev je mati, ki hoče vse svoje otroke obvarovati večnega pogina. V slučaju potrebe se izdajajo dovoljenja za zakone, ki bi se drugače ne smeli sklepati. Ko pa se dovoljenje izda, je poroka zakonom ustrezajoča in se mora kot taka priznati. — Trmasti vaščani so mi potem sporočili, da ob nedeljah ne bodo prisostvovali istim molitvam kot novoporočeni par in njegovo sorodstvo. Prosili

so, naj ima zanje katehist posebno opravilo (v tisti vasi je bila vse maša samo po enkrat na mesec). Sporočeno jim je bilo, da iz te moke bo kruha. Zakon je veljaven, zakon ljubezni obvezen za vse. Kdor ne ubog bo nosil posledice nepokorščine. — Pripir se je nadaljeval. Ker ni bilo splošne kam in raznim neprijetnostim nobene konca, sem neke sobote katehista naročil, naj v nedeljo cerkev zapre — obe stranki! Službe božje ne bo, dokl bodo razprtije in se obe stranki ne pobotata. Petsto ljudi je tisto nedeljo našlo cerkev zaprto. — Prihodnjo nedeljo so bili vsi vaščani pri skupni službi božji kot se krščanskim ljudem spodo

Nerodnosti povzročajo tudi nezadovoljive stare pogodbe in iz njih izvijoča odvisnost misijona od ljudi. Za je prvo načelo pri otvoritvi novih središč da je zemljišče, na katerem stoji cerkev, ca s pokopališčem, zakonita last misijona. V vasi Dómdoma (v ragapurski okrožju) je cerkvica stala na zemljišču ki je bilo last katehista. Tega sem neral iz raznih razlogov odpustiti. Od stega časa nam je samo zgago del Nekoč je bil neroda tako nesramež, sem bil primoran nekaj ukreniti, čem se je na licu mesta pred vsemi up

„ne bom! Cerkev je na mojem zemljišču, jaz sem gospodar, pa naredite kar hočete!“ „Dobro, vrnemo ti ga!“ — V par dneh je prišla v vas tropa delavcev. Podrli so cerkvico do tal. — Katehistov nečak je v imenu ostalih vaščanov pritekel na misijonsko postajo in za 8 dolarjev misijonu takorekoč podaril novo zemljišče, prepisano na misijon. Na tem smo postavili novo cerkvico. Žal, je tisti svoječasni katehist-puntar nanaglooma umrl in so ga — po besedah njegovega lastnega sina — pokopali kot psa.

„Iščite najprej božje kraljestvo in vse drugo vam bo navrženo.“ Te Odrešenikove besede je treba novoizprebrnjencem kar naprej vtepati v glavo. Med njimi se dobe sijajne duše, ki prav nič ne zaostajajo za gorečimi katoličani kjerkoli na svetu. Povprečni izprebrnjencem pa le počasi razumeva, kako je treba po veri živeti. Misijonarji jih poučujemo, kot se poučuje otroka, karamo, tudi za palico zagrabimo. — V zgoraj omenjeni vasi je bila poroka. Vas je zelo daleč od misijonske postaje. Sv. maša je bila zato obenem njihovo mesečno sv. opravilo s spovedmi in sv. obhajilom za vse. Pa ni razen poročencev in prič nihče prišel. Po sv. maši takoj vse zložim in se pripravim, da odidem. V vasi je zašumelo. „Father odhaja, pa še nič jedel ni.“ Ustavili so me. „Vi ste zanemarili mesečno sv. mašo in zakramente, v tej vasi ne bom jedel.“ „Ne,

ne, Father...“ Šel sem naprej. Medtem so prihтели kar vsi, kar jih je še bilo doma in so me spet prosili, naj jih v nejevolji ne zapustim. Ko le nisem popustil, so me najbližji zgrabili za noge in so me držali tako, da niti koraka nisem mogel napraviti. Slednjič se je odtajalo. Najrajši bi se smejal, pa sem jim strogo povedal: „Dobro! Grem nazaj in zaužijem zajtrk, če vi medtem opravite sv. rožni venec, da nadomestite za zanemarjeno mašo in zadostite za svojo zanikarnost.“ Kar veseli so šli nazaj, jaz pa sem se okreščal ob zvokih glasno petega rožnega venca. Upam, da je tudi vaščanom ženitovanjska pojedina po opravljeni pokori bolje teknila.

Pri misijonskem delu, kjer se kar naprej v staro občestvo dotaka nova kri, je največje važnosti, da je ta kri zdrava. Izprebrnjenci morajo priti brez pridržkov in se morajo dati temeljito poučiti. Potem se človek lahko nanje tudi zanes. Kolikokrat sem novoizprebrnjence stavil za vzor starim katoličanom; res veselje je imeti opravilo v krajih, kjer so večina ali pa vsi katoličani novi, ker tako vzorno prejemajo sv. zakramente in so tudi njihove javne molitve prizor za angelske oči in sluh. So tudi manj prepirljivi. Seveda misijonar nikdar ni siguren da vrag ne bo nanovo ljuljke posejal...

P. Stanko Poderžaj D. J.

MISIJONSKA MAŠNA DRUŽBA

je po svojem namenu ne le v duhovno pomoč svojim udom, ampak naj bi predstavljala tudi trajno gmotno oporo misijonskim akcijam slovenskih lazaristov, ki skrbe, da se svete maše za ude MMD zvesto dan za dnem darujejo že skozi 35 let, sedaj na skrajnem koncu Južne Amerike v Punta Arenas na Ognjeni zemlji, kjer delujejo trije slovenski lazaristi.

Udmina se plača enkrat za vselej: v Argentini 5 pesov, v Chileju 100 pesov, v USA in Kanadi 1 dolar, v Italiji 300 lir.

Imena novih udov z udnino blagovolite poslati na naslov: Misijonska mašna družba, Calle Cochabamba 1467. Buenos Aires, Argentina. Denarna nakazila na ime Ladislav Lenček.

Misijonska mašna družba bo poslana imena takoj po prejemu vpisala med svoje ude, ki postanejo s tem deležni darov vsakdanjih svetih maš, Vam pa bo za vsakega vpisanega uda posebej poslala sprejemnico.

CALCUTA ima 1,000.000 prebivalcev, dočim jih je imela pred 20 leti le 600.000. Da je stanovanjska stiska grozna, je umevno. 70 % prebivalcev živi v razmerju 10 ljudi na eno sobo.

POLOŽAJ KATOLIČANOV V NOVI JUDOVSKI DRŽAVI

Število kristjanov se je občutno zmanjšalo. Vseh je le 40.000 in od teh 15.000 katoličanov vzhodnega obreda.

Čeprav je vlada proglasila versko svobodo, so kristjani vendarle izpostavljeni velikim težavam. Mnogi se ne upajo več javno izpovedati svojo vero, drugi pa so zapustili deželo.

OTROŠKA MODROST

Nekega večera kličejo misijonarja k bolni starki.

Pred cerkvijo najde misijonar malega Kiana.

„Greš z menoj,“ ga vpraša, bova nesla poslednje zakramente stari teti Lou.“

„Prav rad,“ odgovori mali.

In sta odšla.

Čez nekaj dni ga vpraša katehist v misijonski šoli.

„Kian, koliko je zakramentov?“

Mali malo počaka, nekoliko neodločen in v zadregi. Nato pa reče:

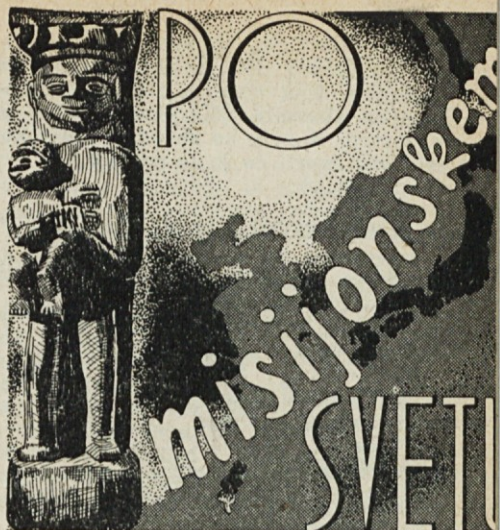
„Koliko je zakramentov? Nobenega. Poslednjega smo predvčerajšnjim odnesli stari Lou.“

RAST CERKVE

„Biser krščanstva“ je Pij XII. imenoval vikariat Skire v Nyassa. Število katoličanov naraste letno za 15.000. Ko je bil Vikariat v začetku stoletja ustanovljen, je živel tam 200 vernikov, danes jih je 250.000, to je: $\frac{1}{4}$ vsega prebivalstva.

JORDANIJA

Kralj Talal I. je izjavil nadškofu iz Ammana, ki mu je zagotovil vdanost katoliških državljanov: „Pred mojim tronom ne bo razlike med muslimani in kristjani. Povejte Nj. Svetosti papežu, da mu želim izraziti svoje spoštovanje in da računam na njegovo molitev, da bi mogel srečno izvršiti svoje poslanstvo.“



V BOLNIŠNICI NA FORMOSI

V Tajpeh so pripeljali v bolnišnico nekega zelo bolnega kitajskega (nacionalističnega) vojaka.

Sestra mu streže, ga tolaži, mu govori o Bogu, o Kristusu, o raj.

Po nekaj dneh ga koncu pogovora vpraša:

„Te ne bi veselilo oditi v raj, ki nam ga je pripravil Kristus?“

„Raj... raj...! ko sem pa tako truden! Vsa ta leta sem samo hodil, brez počitka, od Južne Kitajske do Yunnana, iz Mandžurije na Formozo... Pusti me malo počivati v tej postelji, ki je tako lepo mehka... Raj pa je, kot praviš, daleč, daleč... Malo me še pusti počivati, nekaj dni še, lepo prosim, potem bom šel na pot, v raj, ki je daleč, kot praviš...“

VELIKODUŠNOST ČRNCEV

V Ugandi zidajo novo malo semenišče. Razne vasi so se obvezale plačati ali eno okno, ali ena vrata, ali celo sobo. Vzgljedno pomoč so obljubili 3 zidarji, ki so se obvezali, da bodo en mesec zastonj zidali levo krilo semenišča.

V RIMU

Ministrski predsednik korejske republike Myun Chang se je na potu v Pariz

na konferenco ZN, ustavil v Rimu. Je katoličan. Ena njegova sestra je misijonarka-redovnica (Maryknole). Bila je v Severni Koreji, ko so vdrla vanjo komunisti. Zaprlj so jo in od tedaj ni več vesti o njej.

„PROSTOVOLJCI“ ZA KOREJO



Nekje v provinci
Honan v Kini

Malo mestece je
sklical skupaj komunistični komisar.

Postavi v vrsto
vse moške in jim
začne govoriti o
bednih bratih na
Koreji, ki da jim

je treba pomagati in vreči iz njih de-
zele imperialistične okupatorje.

„Kdor je zaveden in pogumen, naj se
javi za Korejo. Naj stopi korak naprej!“

Nihče sene zgame.

Drugi dan isti poziv, a druga metoda.

Komisar pokliče prvega:

„Zakaj ne greš na vojsko?“

„Imam doma bolno ženo in polje, ki
ga ne bo nihče obdeloval.“

„Za tvojo ženo bo skrbela stranka, za
tvoje polje pa narod. Če torej ne greš
v vojsko, si slab komunist, slab komunist
pa bo ustreljen.“

Ta metoda rodi uspeh in celo vrsto
pravih „prostovoljcev“.

Za vse ostalo pa skrbi — narod.

OMEJEVANJE ROJSTEV V INDIJI

Dr. Brock Chisholm, član svetovne
zveze za zdravje (posebna veja Združe-
nih narodov) je izjavil, da se bo v krat-
kem, pod vodstvom vlade, pričela velika
reklama in pouk za belo kugo. Katoliški
škofje in zdravniki so takoj dvignili svoj
glas in protestirali. Naslanjali so se na
staljšice, ki ga je v tem zavzel Mahatma
Gandi: dejal je, da je „edino sredstvo
omejevanja rojstev: zdržnost. Vsako dru-
go sredstvo pomeni propad naše mla-
dine.“

ZADNJE NOVICE IZ KITAJSKE

Trenutno je v kitajskih ječah 19
nadškofov, škofov in apostolskih pre-
fektov, 6 jih je zaprtih v svojih hišah,
9 jih je izgnanih.

V škofiji Kanting so zaprti vsi du-
hovniki. 71 letni škof je zaprt že dol-

go in nihče ga ni mogel obiskati. Vse
premoženje cerkve je zaplenjeno. Kato-
ličani so brez duhovnika, močna je pro-
paganda za Neodvisno kitajsko cerkev.

Agenti te nove „cerkve“ so prišli —
tako poročajo iz Rima — k uglednemu
80 letnemu Kitajcu, da bi ga pregovo-
rili zase. Poslušal jih je potrpežljivo,
nato pa je rekel: „Napišite vse, kar
vam bom dejal. Moja družina je kato-
liška že 300 let. Jaz sem katoličan 80
let. Ste vse to zapisali? Dobro. Nimam
vam nič drugega reči.“

ŠVEDSKA

V tej trdi protestantski državi so
mogli katoličani v zadnjem času bele-
žiti dva lepa, veliko obetajoča dogodka:

O. pasionisti so prišli iz Anglije in
ustanovili v mestu Växjö svojo redovno
postojanko. Tam je pokopan sv. Sigfrid,
ki je v 11. stoletju prišel misijonarit na
švedsko. Lepa katedrala je zdaj pro-
testantska. Tako delujejo na švedskem
zdaj 4 redovi: jezuiti, dominikanci, sale-
zijanci in pasionisti.

Apostolski vikar je slovesno posvetil
novo cerkev Kristusa Kralja v Göte-
borgu. Je eno najlepših svetišč v dežel-
sploh. Veliki mozaik v apsi je podaril
Pij XII. švedskim katoličanom.

KONGO IN KITAJSKA

Primerjali so rast Cerkve v teh dveh
dezelah: v Kongo je bilo leta 1888 300
katoličanov, danes jih je 3,500.000 med
12 milijoni prebivalcev.

V Kitajski pa je danes manj kato-
ličanov kot v Kongu, čeprav ima 450
milijonov prebivalcev in stoletja misi-
jonskega dela za seboj.

V BEGU JE REŠITEV

Oče Janez je oddal od-
raščajočega Petra, ki
ga je imel v zavetišču
za najdenčke, trgovcu
za vajenca.

Čez 20 dni pa pri-
beži Peter na misijon-
sko postajo.

„Že spet tu.“

„Častiti oče, nisem jaz kriv, a ne
morem več biti tam. Zaradi hrane...“

„Beži no, saj si vendar tako debel
in zdrav!“

nje in so mi ga dali jesti. Čez teden
„Poglj oče! Prvi teden so ubili jag-



dni je prav tako končala krava in spet sem jo moral jesti. Danes pa je umrla trgovčeva tašča in nisem hotel počakati, da bi mi jo dali pojesti.“

UBOGE REDOVNICE



Deško zavetišče v Kitajski. Dijaki zadnjega razreda ljudske šole se igrajo v odmoru.

Med njimi je tudi Pavel, krepak dečko, ki ne

izrečeno len. Vedno najde izgovor, kadar je treba kaj delati.

Pride misijonar in začne pogovor o tem, kaj mislijo postati, ko bodo končali šolo in zapustili šolske klopi.

Pavel je takole utemeljil svoj bodoči poklic:

„Gotovo ne bom redovni brat; preveč morajo delati, ves dan. Tudi za patra ne bom šel, veliko se morajo učiti, in učiti se, mi ne prija... Postal bom — redovnica!“

KARD. SPELLMAN NA KOREJI

Ta najuglednejši ameriški kardinal se je odzval povabilu gan. van Fleeta in je preživel božične počitnice na Koreji, kjer je imel za vojake polnočnico.

MEKA

V letu 1951 je romalo v Meko nad 400.000 muslimanov. Največ jih je bilo iz Pakistana (32.000 ali nad 8%), najmanj pa iz Nemčije: en sam.

V EGIPTU

Veliko smo zadnje čase brali o razmerah v Egiptu, o prizadevanju za popolno osvoboditev od Anglije.

Kakšno je v tem pogledu stališče kristjanov?

Muslimani so vse vabili k sodelovanju in k nacionalni edinosti. Ta pogajanja so dovedla do sporazuma. Prva se je odločila za sodelovanje koptska (pravoslavna) Cerkev, ki je najmočnejša krščanska skupina v Egiptu (nad 3 milijone vernikov). Obljubila je, da bo ciji 14. novembra lani. Njej so sledile sodelovala pri veliki narodni manifestaciji druge krščanske skupine, tudi katoliška. Še ob drugih prilikah se je to

sodelovanje pokazalo. Muslimani so to sodelovanje pozdravljali in odobrvali.

To priliko so porabili kristjani in zahtevali, da se jim priznajo nekatere osnovne pravice.

Gommos Sergios, generalni vikar koptskega patriarha in tudi sicer v Egiptu znana nacionalna osebnost, je izjavil, da je edinole od vlade odvisno, pa bodo vsi kristjani goreči državljani in bo postavljen trden temelj narodne edinosti. Vlada naj samo podpiše odlok, v katerem bo:

1. dala kristjanom pravico graditi cerkve;

2. uvedla verski pouk v šolah krščanskim otrokom, kakor se muslimanski uče korana;

3. prepovedala ugrabljati krščanske otroke in jih nato prisilno pomuslimaniti;

4. uradno izjavila, da morejo vsa podjetja in uradi sprejemati v službo kristjane enako kot muslimane in preklicala vse odredbe, po katerih so le muslimani pravi Egipčani.

Na to pogumno in upravičeno zahtevo kristjani niso prejeli še nobenega odgovora.

Nevarnost vsega tega „osvobodilnega gibanja“ je v tem, da imajo glavno besedo levicariji.

Malo upanja.

PISEMSKA TAJNOST

Nek črncet iz Ugande pride k misijonarjem s pismom v roki.

„Oče bi mi hotel prebrati tole pismo?“

„Zakaj pa ne,“ — pravi misijonar in vzame pismo v roke.

Takrat pa privleče zamorec na dan dva kosmiča vate in jih hitro pomaši v misijonarjeva ušesa.

Misijonar ga presenečen vpraša:

„Kaj pa delaš?“

„Nič,“ pravi; „hočem le, da ne bi slišal, kar boš bral. Pismo je tajno!“



ZA MISIJONE

Vsi škofje in duhovniki v Nemčiji prispevajo 3% svojih dohodkov za misijone. Katoličani skupno pa letno 1.500.000 dolarjev za Propagando. To je nad 35.000.000 pesov.



SLOVENSKA MISIJONSKA ZVEZA

Centrala: Buenos Aires, Cochabamba 1467, Argentina

Na uvodnem mestu sporočamo o ustanovitvi tega novega slovenskega misijonskega organa, ki od njega slovenska misijonska akcija toliko pričakuje, zlasti slovenski misijonarji, kateri zaman čakajo že nad 10 let, da jim domovina Slovenija spet odpre svoje ljubeče srce in darežljive roke...

V naslednjem naj kratko navedemo misijonske edinice, ki so v to Zvezo že vključene ali pa so v pripravi:

Argentina: Misijonski odsek v **Mendozi**, ki mu načeljuje g. Ovčjak.

Misijonski odsek v **San Martinu**; predsednik g. Rudolf Smersu, tajnik g. Lojze Rezelj.

Misijonski odsek v **Ramos Mejia**; predsednik g. Tine Malavašič, tajnik g. Ciril Markež.

Misijonski odsek v **San Justo**; predsednik g. Osojnik Maks, tajnik g. Marjan Loboda.

Misijonski odsek v **Lanusu**; predsednik g. Jože Mehle, tajnik g. Stane Snoj.

Misijonski odsek v **Floridi**; vodstvu še nedoločeno.

Misijonski krožek v **Slovenskem bogoslovju v Adrogué**; vodja č. g. Bogdan Makovec.

Odseki v Argentini so še posebej povezani v **Podzvezo** s predsedstvom g. Marjana Loboda in tajnikom g. Cirilom Markežem.

Severna Amerika: Misijonski odsek v **Clevelandu**; v pripravi pod pokroviteljstvom g. A. Grdine (st.) in dr. V. Meršola.

Misijonski odsek v **Gilbertu**; predsednica ga. Anica Tushar, tajnica gdč. Mara Košem.

Misijonski odsek v **Torontu**; v pripravi pod vodstvom g. Franceta Turka.

Slovensko Primorje: Misijonski odsek dekliške Marijine družbe na **Via Ristrta** pod vodstvom č. g. Omerza.

Misijonski odsek Marijine družbe v **Mačkovljah** pod vodstvom č. g. Stanka Janežiča.

TENRYKIO

Je ime za eno najvplivnejših in najagilnejših verskih sekt na Japonskem. Ima 13.626 templov, 63.281 „duhovnikov“, 205.884 katehistov in več milijonov privržencev. Predvsem se bavi s kulturnim delom in vzdržuje ogromno število šol ter eno univerzo v Nara. Glavni voditelj te sekte je bil, v družbi vplivnih mož, sprejet v avdijenco pri Piju XII., kateremu se je zahvalil za vse, kar je Sveta stolica storila za Japonsko med vojno in po vojni.

JAPONSKE KATOLIŠKE ŠOLE

Brez besed. Primerjava v številkah:	
1941: 9 osnovnih šol z 2.505 šolarji,	
40 srednjih šol z 18.073 dijaki,	
18 posebnih šol z 1.424 gojenci	
67 šol	22.002 učenci
1951: 36 osnovnih šol z 9.540 šolarji,	
66 srednjih šol z 26.108 dijaki	
147 šol z	47.164 učenci
35 višjih šol z	10.500 dijaki
10 obrtnih šol z	1.016 gojenci
147 šol z	47.164 učenci

Misijonski odsek Dekliške Marijine družbe v Gorici pod vodstvom č. g. dr. Kazimirja Humarja.

V Trstu in okolici je še več Marijinih družb, katerih misijonski odseki bodo gotovo sledili zgledu gori imenovanih, kakor hitro bodo k temu povabljeni.

Za akcijo Baragove beatifikacije je pri Zvezi ustanovljen poseben Baragov krožek pod vodstvom č. g. Ladislava Lenčka CM, kateremu so zagotovili svoj pristop in sodelovanje sledeči poznavalci Baragovega življenja in zadev okrog njegove beatifikacije: p. dr. Hugo Bren OFM, prof. dr. Franc Jaklič, prelat dr. Alojzij Odar, dr. Tine Debeljak, g. Marjan Marolt, Nikolaj Jeločnik, č. g. Janez Ogrin, č. g. Tone Ogrin in č. g. Branko Rozman.

Pri Zvezi je ustanovljena tudi Casopisna misijonska agencija, ki bo vsem slovenskim listom oskrbovala misijonsko gradivo, zlasti v zvezi s slovensko misijonsko akcijo tako na misijonskem polju kot v zaledju.

Vabimo vse misijonsko delavne skupine in edinice kakor tudi posameznike, da se, ne da bi čakali na posebno povabilo, pridružijo Slovenski misijonski zvezi, kar naj blagovoljijo javiti na centralo.

ODSEKOM SLOVENSKE MISIJONSKE ZVEZE

Za leto 1952 se od strani zvezne centrale priporočajo sledeče misijonske akcije:

1. Vsaj dvomesečno: misijonska molitvena ura za slovenske misijonarje in misijonski sestanek — za širšo javnost delovnega okolja.
2. Širjenje „Katoliških misijonov“ in ostalega misijonskega tiska.
3. Sodelovanje pri akciji „2.000 dolarjev za vse slovenske misijonarje“.
4. Organiziranje „Misijonskega živega rožnega venca“ med posamezniki.
5. Proslava misijonarja Pirca.
6. Baragova devetdnevniča z Baragovo nedeljo.
7. Prireditve Misijonskega dneva bolnikov (Binkošti) in Misijonske nedelje (DŠV!).
8. Pospesevanje Misijonske mašne družbe.
9. Zbiranje rabljenih znamk.

Podrobna navodila in gradivo bo Zvezna centrala pravočasno posameznim odsekom še poslala.

Prosimo odseke, da od časa do časa poročajo o svojem misijonskem delovanju Centrali. Poročila bodo objavljena v „Katoliških misijonih“.

SVET KRISTUSU!

SODBA VODILNEGA ROJAKA V USA

„V tistih naših ljudeh, ki so ostali zvesti veri, globoko v srcu živi smisel za razširjenje kraljestva božjega na zemlji. Toda v sredi sveta življenja in vrvenja ta smisel ne pride na površino in ne rodi sadov. Ko pa se človek znajde pri mizi, na kateri leži misijonski list, mu vnaema za to veliko stvar prikipi iz srca.“

„Ko to premišlujem, se mi zdi, da bi bilo zelo dobro, ako bi vse naše tujkajšnje časopise vsaj pomalem objavljalo poročila o delu naših misijonarjev v raznih krajih sveta. Na ta način bi vsi dobrohotni rojaki, tudi tisti, ki nimajo pri roki posebnega misijonskega lista, od časa do časa vzbudili v sebi

in spravili v dejstvomisanje mis. idejo.“

To odlično misel je podal Anton Grdina starejši in enem izmed pisem uredniku „Katoliških misijonov“. Ideja objavljanja misijonskih vesti v splošnem časopisju je doživela svoje uresničenje že v domovini pred vojno, ko, lahko rečemo, ni bilo slovenskega katoliškega lista, ki ne bi od časa do časa objavil ta ali oni sestavek iz misijonske problematike. Izvesti podobno pobudo uglednega gospoda Antona Grdine z ozirom na slovensko časopisje v Slovenskem Primorju in v izseljenstvu (v zaslužni domovini je to nemogoče!) je pač naloga Slovenske misijonske zveze in njenih odsckov v posameznih področjih.

„Trdno upam, da ločitev „Katoliških misijonov“ od „Duhovnega življenja“ ne bo kako slabo odjeknila med rojaki širom sveta. Sam se bom resno trudil, da postta oba lista v Kanadi čim bolj razširjena, ker sta oba rojakom zelo potrebna. „Duhovno življenje“, da nas durovno utrjuje ter nam kaže pravo pot življenja v tej zmedeni tujini, „Katoliški misijoni“ pa, da nas seznanjajo z misijonsko akcijo svete Cerkve, ki mora postati vsakemu katoličanu življenjsko važna zadeva, prav tako kot mu je važna zadeva lastnega gmotnega napredka. Zajeti naš mora pravi katoliški duh, ki se ne omejuje le na lepo in navdušeno govorjenje, marveč tudi v dejanju pokaže, kako čuti in sodeluje s Cerkvijo.“

„Katoliške misijone“ sem včeraj dobil. Reči moram, da so me presenetili tako po vsebini kot po obliki. Daj Bog božji blagoslov ter da bi se misijonska miselnost, ki iz njih tako prepričevalno žari, razlila širom sveta povsod, kjer so posejani slovenske zemlje sinovi. Jaz sem bil širitelj „Katoliških misijonov“ že v moji zgodnji mladosti, sedaj hočem z svoje nekdanje poslanstvo samo poziviti, upam, da z lepim uspehom.“

„Idejo „Slovenske misijonske zveze“ sem z velikim veseljem pozdravil. Saj je res, da tudi posamezniki lahko veliko dobrega naredijo v misijonskem pogledu, tako z molitvijo kot z individualno organizacijo misijonske pomoči. A vse drugače uspešno je, če se ti posamezniki med seboj povežejo v neko skupno delovno silo, ki vso akcijo načrtno in smotreno vodi. Jaz sam sem zadnje me-

sece zelo razmišljal o ustanovitvi takega misijonskega odseka za Kanado, saj je tudi tu nemalo posameznikov, ki imajo veliko smisla za misijonsko akcijo in so pri njej že bolj ali manj sodelovali v preteklosti. Sredi tega razmišljanja pa pride pobuda od samega vodstva slovenske misijonske akcije, podprta od naše najvišje duhovne autoritete, škofa dr. Gregorija Rožmana. Prepričan sem, da so Vašo pobudo vsi misijonsko čuteči rojaki pozdravili. Naši misijonarji upravičeno pričakujejo od nas duhovne in gmotne pomoči, mi se pa tako malo zmotimo zanje, kot da bi bil njih misijonski poklic le zadeva njih samih in ne nas vseh, ki se prištevamo k skrivnostnemu Telesu Jezusa Kristusa — sveti katoliški Cerkvi. Čas je že, da se zave- mo tudi te svoje katoliške in narodne dolžnosti ter storimo kak korak naprej v misijonski akciji.“

„Zares, dela se današnjim katoličanom ne manjka. Na vseh poljih nas čaka in priganja. Čast in slavo Kristusa Kralja moramo izvojevati po vseh krajih zemlje. Postati moramo apostoli, vsaj skromna senca velikih apostolov: sv. Pavla, sv. Frančiška Ksaverija, sv. Ignacija Lojolskega, slovenskih misijonarjev Barage in Knobleharja... Le tako bomo kos času, v katerega nas je postavila božja previdnost, ne zato, da bi jadikovali nad težavami, marveč da bi garali ter se izgarali za Njega, ki je prvi za nas pretil svojo sveto Kri.“

Gornje nam je pisal naš misijonski poverjenik za Kanado g. France Turk. Pismo preveva stoddotni katoliški duh, ki ga Bog daj vsem rojakom!

MISIJSKI APOSTOLAT MISIJONARJA WOLBANKA PO SLOVENSKEM PRIMORJU

Predno je odpotval v USA, je iz Kitajske izgnani slovenski misijonar č. g. Karel Wolbang CM obiskal rojake v Trstu in Gorici, med katerimi je razvil živahno misijonsko propagandno akcijo, podobno kot malo pred njim po Goriškem že g. misijonar Janez Kopač, kot so poročali „Katoliški misijoni“ v svoji prvi številki. Misijonski „polet“ g. Wolbanka nakažemo le v najkrajših potezah:

Okrog bežiča 1951 je najprej obiskal mlade slovenske usmiljenke, primorske rojakinje, ki so pred leti vstopile v to družbo z željo, da kasneje odidejo slovenskim misijonarjem na Kitajskem na pomoč. Našel jih je v Anconi, Termu, Cesani in Lucci in je že ob tej priliki imel po zavodih in bolnišnicah 9 pridig in predavanj o kitajskih misijonih.

Na vigilijo misijonskega praznika sv.



G. misijonar Wolbang v družbi misijonskih apostolov iz senegalskega taborišča pred odhodom v misijone. Od leve na desno: France Turk, sedaj misijonski organizator v Kanadi, Franček Prijatelj, sedaj bogoslovec v Adrogué, Rado Krevs, sedaj poročen v Comodoro Rivadavia, pred g. Wolbankom Franc Grom, sedaj bogoslovski kandidat v Adrogué; od „deklet“ na desni je dekle samo še srednja, Vida Bedenčič, dočim sta Maroltova in Makovčeva že poročeni in upamo, da nam bosta vzgojili vsaj po enega misijonarja... Slika je bila posneta nad rimskimi katakombami ob priliki misijonskega romanja v Rim leta 1947.

Treh kraljev je prispel v Gorico, kjer je imel na praznik sam pri slovenski maši misijonsko pridigo. Po kosilu je odšel na misijonsko prireditev treh šol (Gaberje, Rupe, Sovodenj), ki jo je organiziral agilni kaplan č. g. Breclj in na kateri je imel kratek misijonski nagovor. Zvečer je bil povabljen na družabni večer dekliške Marijine družbe, kjer je tudi imel priložnostni nagovor.

V ponedeljek zjutraj je govoril slovenskim šolskim sestram v italijanskem malem semenišču, popoldne pa je obiskal Števerjan. V torek je imel g. misijonar predavanje kakim 50 dijakom v slovenskem Alojzijevišču, zatem pa uršulinkam v ogromnem zavodu, kjer se je zbralo nad 50 redovnic in 100 gojenk. V sredo je predaval v sirotišču sloven-

skih šolskih sester, zatem skupini kakih 20 slovenskih visokošolk. Zvečer pa je predaval na prosvetnem večeru na Riva Piazzuta. V četrtek dopoldne je govoril v šoli v Štandrežu, popoldne pa italijanskim sestram Božje Previdnosti v veliki bolnišnici za jetične, zvečer pa se je spet vrnil v Štandrež predavat pevske-mu zboru in povabljenim. V petek je govoril je v italijanskem sirotišču Noterdank pri sv. Jožefu kakim 70 dekletom in vsem sestram. Zatem gospodičnam in sestram v penzionatu sester sv. Vincencija v Vila San Vincenzo, zvečer pa sestram sv. Pavla (za tisk), tudi v italijanskem jeziku. Istotako v soboto zvečer kakim 175 gojencem in vzgojiteljem v salezijanskem zavodu.

V nedeljo na vsezgodaj je g. orga-

nist Herman gospoda misijonarja z motorjem odpeljal v Števerjan, kjer je imel med župnikovo mašo misijonsko pridigo. Po maši je govoril otroškemu pevskemu zboru in mladini. Ob 10 je imel ob nabiti cerkvi samih odraslih mašo in misijonsko pridigo, po maši pa predavanje za vse kar pred cerkvijo. Popoldne je imel z domačimi dušnimi pastirji pete litanije v Podgori, nato pa v društveni dvorani predavanje o misijonih. V ponedeljek pa se je odpeljal preko Firenc in Siene, kjer je tudi imel nekaj predavanj tamkajšnjim lazaristom in usmiljenkam, v Rim, kamor je dospel v sredo jutraj.

V Rimu je z veseljem odpiral pisma, ki so mu zagotavljala vizum za Trst in vabila prijateljev, naj pride še tjakaj. Preden pa je odšel tjakaj, je imel v Rimu na Via Colli sklepní govor Baragove devetdnevnic, ki so jo tedaj na pobudo dr. p. Huga Brena opravljali rimski Slovenci. Po pobožnosti ga je večerni brzovlak sprejel in odpeljal v Trst.

V Trstu je imel g. misijonar vrsto predavanj za najrazličnejše skupine dijaštva in visokošolcev, ki jih vodita dr. Prešeren in dr. Vrečar. Govoril je učiteljnicam in sirotam pri slovenskih šolskih sestrah. V Mačkovljah je govoril posebej šolski mladini in posebej odraslim v nabito polni dvorani, drugo jutro pa nekaj šolskim otrokom v družnični šoli. Govoril je na Bazovici fantom in

dekletom ter učiteljicam, vsakim posebej. Govoril je tudi skupini tržaških gospodinjskih pomočnic pod vodstvom dr. Jamnika, kakor tudi nameščenkam.

V nedeljo je imel pri Novem sv. Antonu slovensko pridigo ob glavni slovenski službi božji. Ob 8 dopoldne je imel v Rojanu sv. mašo in pridigo ob lepi udeležbi. Ob 11 je šel pridigat na Bazovico. Okrog 12 pa je predaval še tistim dijakom in dijakinjam, ki med tednom niso mogli prisostvovati njegovim predavanjem. Popoldne ob pol štirih je predaval po blagoslovu v dvorani na Občinah, ob pol šestih v Rojanu misijonskemu krožku Marijine družbe in ob pol osmih v Marijinem domu pri igri „Mlini pod zemljo“ ob polni dvorani.

V ponedeljek 28. januarja je šel ponovno v Gorico, kjer je zaključil razgovore z misijonsko stremečimi dušami, nakar je zapustil Slovensko Primorje, kmalu nato pa še Italijo ter se preko Francije, kjer je obiskal domala vse številne slovenske usmiljenke po raznih mestih ter tudi Lisieux in Lurd, nadal v USA na ladji Queen Elizabeth, kamor je dospel sredi meseca februarja.

Bog daj, da bi tudi v Severni Ameriki našel toliko možnosti za tako potrebno misijonsko propagando in akcijo, v misijonsko izpopolnitev slovenskega katolicizma in v pomoč slovenskim delavcem pri gigantskem podjetju širjenja svete Cerkve v svet!

MISIJONSKA NEDELJA V PAMPI

Velja jo doživeti, pa čeprav sredi peska, ki ne da dihati zelenju in ne ljudem. Okolje samo je kot nalašč za razumevanje velikih misijonskih misli. Samota, trdo pastirovanje, navezanost na pomoč od drugod, in duše, ki se izgubljujejo v nevednosti. Po volji svete Cerkve se vse misijonske misli z odločnim pozivom k sodelovanju, povežejo v celoto na misijonsko nedeljo.

Ljudje pri nas v pampi hitro dojamemo težo samote in zapuščenosti, ki jo prestajajo misijonarji, saj jo tudi sami grenko preizkušajo. Pomanjkanje tolčeve tu dan na dan in kako ne bi razumeli v tem misijonarjev? Med enakimi pride kmalu do razumevanja in več kot to: pride do spoštovanja, kajti ljudje dobro

vedo, da misijonarji prostovoljno in le iz ljubezni do duš prenašajo vse to.

Duhovnik, ki to pripravljenost spozna, primakne k vsem tem spečim religioznim silam svoj „fiat“ in srca se predramijo ter iz vsakdanje otopelosti zagore v ognju verskega in misijonskega navdušenja. Seveda na samo besedo še ne steče vse gladko, posebno če je ta skopa in bolj službeno, kot pa iz ljubezni izrečena. Pač gre za temeljno vprašanje in za posebno Gospodovo poslanstvo. Gre za misijone. Malo se je že treba razmajati.

Vasica, ki jo je letošnje misijonsko slavlje zadelo, se je kar dobro odrezala. Vse je bilo na nogah. Duhovnik redko pride in sprememba vsakdanjosti je prijetna. Devetdnevnicja je lepo potekla. Na-



G. Wolbang in dr. Prešeren skupaj z dvema od številnih skupin slovenskih dijakov, katerim je g. misijonar v Trstu predaval

pete oči in pribitost otrok na klopi je duhovniku kmalu pokazalo, da so to pot ti preprosti sinovi obširne pampe stvar vzeli za res. Ne sliši se vsak dan, da so

tudi črni ljudje, ki imajo duše, in da tudi rumeni in rdeči otroci ljubijo igračke in se radi učijo katekizem. Misijski svet že sam po sebi je nekaj novega. Ko pa se

sliši, da tudi argentinski misijonarji v znoju in krvi oznanjajo Kristusov evangelij po daljnih deželah, se pa nekaterim ustnice odpro od začudenja in spet zapro od zadovoljstva in ponosa. Proti koncu tedna so se srca začela odpirati. Ni bilo treba propagandnega trušča. Trije skromni barvast letaki so opominjali in bolj jasno označevali našo misijonsko dolžnost. Otroci so se povabili na devetdnevnicu odzvali kar brez obljubljenih bonbonov ali fig, ki so tud obvezni davke za podkup njihove dobre volje. Le od časa do časa jim je bilo potrebno pokazati kakšno misijonsko sliko, da se navdušenje ni ohladilo.

Molitev, darovanje in žrtve. Vsi so prispievali, vsak po svojih močeh. Otroci so razpršeni v grupice po dva in dva nabirali za misijone. Kjer to ni bilo mogoče, so delo opravila dekleta KA. Po vsej župniji se je nabiralo, čeprav duhovnika ni bilo zraven. Ne da se soditi o uspehih naših molitev, o žrtvah, ki so jih darovali zlasti bolniki, in o drugih duhovnih darovih. Materialno plat pa je lahko oceniti in ta je presenetljivo pokazala, da misijonska misel more zagrabiti tudi najbolj zapuščene duše. Nabirka je vrgla 712 pesov in to v župniji, ki je najrcvnejša in najbolj zapuščena zaradi preobširnosti, v škofiji. Več se je zbralo kot v vsej preostali škofiji skupaj in to po ubogih centavah in ne od

bogatih kot je to po mestih. Presenečeni generalni vikar je telegrafično vprašal, kako je to možno, saj še od ustanovitve župnije niso nikoli toliko zbrali. Pa so bili boljši časi takrat in žitna polja namesto sedanjega peska. Leta 1945 se je nabralo le 65 centavov, torej niti 1 ubogi pesos ne. In leta 1950 le 16.35 pesa.

Pa nabirka ni bila vse. Tudi misijonsko razstavo smo imeli in po slovesnih večernicah misijonsko otroško tekmovanje.

Res, le kako je to mogoče?

Ni zabrstela puščava? Pesek žge kot prej. Se niso uklonili vetrovi, ki toliko škode naredo tu pri nas? Kot prej zavijajo okrog vogalov in ubijajo voljo do dela. Nič novega in nič čudežnega. Le nek ubog in od neprestanega potovanja utrujeni župnik je spoznal, da tudi za te uboge in zapuščene duše ni dovolj, da se zapro v omejeni krog lastne osebe, ampak da se tudi oni, čeprav nevedni, ozro po svetu in ob zgledu velikih postancjo še sami velikodušni in veliki v borbi za rešitev lastnih in tujih duš, za rast Kristusove Cerkve.

Res nič posebnega. Samo vzvišena teorija, prenešana v realnost. Vsak zmore isto. Samo ozkost je potrebno pozabiti.

Bog je blagoslovil delo in dobro voljo. Misijonarji nam že vračajo.

TRI MODROSTI STAREGA WANGA

DVE, TRI MISLI OB UPRIZORITVI HENRI GHEONOVE MISIJONSKE DRAME
V BUENOS AIRESU

Povabili so me, naj bi šel gledat dramo štiridejanko „Tri modrosti starega Wanga“, ki jo je bil skoraj po prvi vojni napisal med drugo vojno umrli znameniti francoski katoliški dramatik Henri Ghéon in ki jo bodo, kot so mi ob povabilu tudi povedali, uprizorili 27. aprila ob 17 v Buenos Airesu v veliki dvorani na Rio Bamba. Rad bom šel, ker vem, da se bom ob dejanju na odru še bolj zaglobil v veličino vesoljne krščanske misli, v neumrljivo poslanico miru in sprave Kristusove, v berastvo božje Resnice in v skrivnost božje Ljubezni, ki se dan na dan čudovito po vseh kon-

inentih našega bednega planeta izkazuje.

Poznam Ghéona, po njegovih dramah, misterijih in farsah ga poznam, po velikem prerodu, ki ga je bil v gledališče s svojo novo in zdravo mislijo prinesel; poznam tudi „Tri modrosti starega Wanga“. In verjemite, da se mi ne zdi odveč, če se drznem prav zato nekaj bornih besed o tem odrskem biseru napisati.

Oni dan sem govoril z režiserjem, ki uprizoritev pripravlja. Bil je ves zavzet za stvar, nič manj igralci, katere je bil več kot dobro pogodil. Čudno to,

sem si mislil, kako more takšna stvar, kot je uprizoritev „Treh modrosti“, skupnico mladih ljudi zajeti. Vsi do zadnjega delajo v onem hotenju: da bi delo uspelo, da bi v njih našlo vredne oblikovalce in da bi ljudem res prikazali tisto, kar zgodba in dramaturg, ki jo je uklenil v štiri dejanja, hočeta. Po vsem, kar sem čul in sem zagnal, ko sem jih gledal, kako študirajo in se pripravljajo, ne dvomim kar nič, da bodo zadovoljili ne gledalce in sebe same, zraven pa še pokazali tistim seveda, ki bodo hoteli to zaznati in spoznati, da more tudi gledališče kaj neprisljeno, ne da bi se kjerkoli izneverilo svojemu poslanstvu, lepo dvigati človeka, ga plemeniti, voditi ga čisto načrtno in zavestno celo do takšnih verskih resnic, kot jih prav naša drama oznanja; tode, se mi zdi, se bistremu opazovalcu res v precejšnji meri očituje misel, da je Umetnost slednjic le hčerka božja...

Dejanje drame se odvija na Kitajskem, če določo hočemo — na Kitajskem pred petdesetimi leti, prav v časih znamenite „boksarske vstaje“, kot zgodovina, tisto čudno prekucijo kaj krivično in kaj malo zgodovinsko imenuje. Pa ni zato našim dnevem prav nič oddaljeno! Isto, kar se je tistikrat dogajalo na Daljnem vzhodu, se prav tam danes v še hujši meri ponavlja. „Tri modrosti starega Wanga“ je drama — odpuščanja; drama krščanske ljubezni, ki je zmožna najvišjih, nam nesmrtnikom naravnost neumljivih čudežev; morda je prav zato takšen neprisljjen poudarek univerzalnosti v nji; univerzalnosti, ki je lastna samo katolištvu. Ker je srčika dramskega dogajanja tako univerzalna, ni drama zato nič manj kitajska, kot je naša — slovenska. Kdor jo bo pozorno gledal, bo kaj hitro uvidel, da njena misel velja tako rumencem kakor belcem, Azijcem kakor Evropcem, Kitajcem kakor Slovincem, o, nam še posebe, saj smo se po božjem pripuščanju še prej kot Kitajci — če smem imeti v mislih nedavno državljansko vojno, ki se je končala z žalostnim begom na Formozo — znašli v istem položaju vladajočih in vladanih, oblastnikov in preganjanih, pobitih in rešenih, ločenih in zapuščenih, in znašli hkrati tudi pred istim strahotnim vprašanjem, ki ga človek brez pomoči od zgoraj ne ve rešiti: mašče-

vaje — odpuščanje, sovraštvo — ljubezen, brezbožni — božji!

Drama o treh modrostih starega Wanga je posneta po resnični zgodbi. Ghéon jo je napisal leta 1926 in jo dolguje očetu Vincenciju Lebbeju, kitajskemu lazaristu, kateremu jo je tudi posvetil. Sam je napisal delu tale uvod:

„To ni povest. Tudi ni resnična zgodba, ki je postala povest, potem ko jo je čas razširil in so jo bajalci olepšali. Je marveč izključno resnična zgodba, ki ji je komaj četrto stoletja in katere podrobnosti so nam nudili oči-vidci. Kakor se je dogajala, takšna je na odru. Prav ničesar ne dolguje pesnikovi domišljiji, razen neke zlodejske osebe, ki je pri drami brččas imela prste vmes, a je izginila brez sledu. Samo v zadnjem dejanju smo si dovolili rahlo izpremembo kraja, neznatno pospešitev zapletka, da smo ga zajeli v enem prizoru. Ostalo, vse ostalo, božje in človeško, celo stranske zgodbe, smo oblikovali po resničnosti. Glavne osebe so ohranile celo svoje ime: vredno spomina. Ob uri, ko kitajska Cerkev stopa v novo dobo, naj bi naša skromna predelava pripomogla, da bomo spoznali, občudovali in ljubili junaško in sveto osebnost Leo Wanga, kristjana apostolskih časov, ki je iz ljubezni do Boga odpustil svojemu sovražniku.“

Skoraj ni kaj dodajati pisateljevemu uvodu. Morda tisto, kar smo že poudarili in bi bil Ghéon prav gotovo sam poudaril, da je delo pisal danes in ne pred četrto stoletjem, da se namreč to, kar drama kaže, danes na Kitajskem ponavlja. To se pravi, da sta oba duhova še vedno živa: duh Čang Fu Tanga in duh Leo Wanga, duh sovražnika in duh učenca Ljubezni; Bog sam najbolje ve, koliko je danes i na Kitajskem, i na Koreji i po svetu drugod in ne nazadnje tudi med nami Slovenci: Čang Fujev in Leo Wangov.

Trdno verjamem, da se bo ob predstavi sami in po nji resnično tisto zgodilo, kar mi je bil režiser ob zadnjem srečanju s takšno vero zatrjeval: da se nam bo misijonstvo katoliške Cerkve prav zaradi zgodbe, ki je tako na las podobna naši slovenski zgodbi, približalo še vse drugače, kot nam je bilo do zdaj blizu.

1000 DOL. ZA PODERŽAJEVO CERKEV V KHARRIJU

Ko je Slovenski misijonski odsek v Buenos Airesu leta 1950 navezal prve pismene stike z našimi misijonarji, jim je v svojem prvem pismu obljubil poleg duhovne pomoči tudi materijelno pomoč. To je bila seveda zelo nevarna obljuba. kajti kazalo je, da bodo naši rojaki zaradi težkega gmotnega položaja, v katerem so se vsi nahajali, izpolnili res samo minimalno misijonsko dolžnost DŠV, da bi pa za misijone kaj več darovali, je bilo malo upanja. Poleg tega se nam je vsled grozot vojske in revolucije misijonsko polje zelo oddaljilo in treba je bilo in bo še treba velike misijonske propagande, da nam bodo naši misijonarji res stopili pred oči kot slovenski borci Kristusa Kralja na svetovni misijonski fronti, katerim že kot Slovenci ne bomo mogli odrekati pomoči, kaj šele kot katoličani.

LETA 1950: DR. JANEŽEV RENTGENSKI SKLAD

Že iz priholškega stališča je bilo torej razumljivo, da se je voditelj Slovenskega misijonskega odseka č. g. Ladislav Lenček CM odločil, da poprosi rojake za pomoč najprej tistemu našemu misijonarju, ki je delil z nami isto usodo vsa leta revolucije, taborišč in še nekaj mesecev emigrantskega življenja v Ar-

Znamke so darovali za misijone od 1. XII. 51 do 29. II. 52 ter jih poslali misijonskemu znamkarju pri Centrali: Smrdel; Konec Anton; Zupanc Anica; č. g. Vinko Lovšin; misijonar p. Janez Ehrlich (Indija); Mici Loretto (Francija); Marijina družba v Marijinem domu v Trstu; Lenček Ladislav CM; misijonar Kustec Ignacij SDB (Indija); misijonar Jože Cukale DJ (Indija); Žirovnik Marija; N. N.; Jan Maks; Dobovšek Neško; Novak Marija; č. g. Anton Merkun (USA); družina Lužovec; Snoj Roza; č. g. Vinko Zaletel; Jože Škulj; družina Zakrajšek; Gorišek Ivan; slovenski lazaristovski bogoslovci (Escobar); dr. Janez Janež (Kitajska); škamelec Rudolf (Mendoza). — Vsem iskreni misijonski Bog povrni!

gentini. To je naš znani misijonski zdravnik dr. Janež. Zaradi njegove priljubljenosti med vsemi, s katerimi je prišel v stik, je bilo razmeroma lahko začeti denarno nabirko 1000 dolarjev, s pomočjo katerih si je dr. Janež nabavil rentgenski aparat za slovensko misijonsko bolnišnico v Chaotungu. Vsem rojakom je znano, da je akcija za „Dr. Janežev rentgenski sklad“ tako finančno kot tudi moralno zelo lepo uspela.

LETA 1951: „ZA PODERŽAJEVO CERKEV“

Drugi naš misijonar, na katerega se je bilo morda še najlažje spomniti, je Ljubljčan p. Stanko Poderžaj DJ, vsem slovenskim bralcem misijonskega tiska iz domovine dobro poznan po svojih zanimivih poročilih iz Bengalskega misijona. Iz poročil, ki jih je pričel Poderžaj kmalu pošiljati k nam v Buenos Aires, smo razvideli, da Poderžajev misijon lepo napreduje, da pa je nujno potreben večje cerkve, katero p. Poderžaj že dolgo časa z velikimi žrtvami zida. Tako je č. g. Ladislav Lenček CM že na „Velikem srečolovu dr. Janeževega rentgenskega sklada“ avgusta 1950 objavil vse rojake, da prav tako kot pri „Dr. Janeževem rentgenskem skladu“ vsi velikodušnostjo sodelujejo tudi pri novi akciji „Za Poderžajevno cerkev“.

Zastavili smo si cilj: g. p. Stanko Poderžaj DJ — 1000 dolarjev kot do- prinos Slovencev h gradnji cerkve v misijonu Kharri v Bengaliji.

ZBIRANJE SREDSTEV

Zbirko te vsote smo si zamislili na dva načina:

1. Pridobiti okrog 100 rojakov, ki bi skozi vse leto mesečno prispevali v „Poderžajev sklad“ 10 pesov.
2. Organizirati prireditve, katerih čisti dobiček bi šel v „Poderžajev sklad“. Glavna prireditva na misijonski praznik sv. Treh kraljev 1952 z veletombolo za Poderžajevno cerkev.

Priznati moramo, da se prvi način še daleč ni tako obnesel kot pri dr. Janeževem rentgenskem skladu. Vzroki so bili predvsem tile: premajhna mreža na-

biralcev, s katero je SMO razpolagal, finančna stiska naših rojakov, ki so si prav v tem letu največ postavljali domove in podobno, širše organizirano pobiranje mesečnih prispevkov za slovensko semenišče, in drugi.

Kmalu smo opazili, da bo vsa teža nabirke padla na prireditve. Prva v Argentini je bilo Misijonsko silvestrovanje 1950, pri katerem je bil tudi manjši srečolov. Prireditve je prav lepo uspela, čeprav je bila pripravljena v zelo kratkem času in brez kake večje propagande. Ker je bila prav tedaj v teku akcija Vincencijeve konference, je Slovenski misijonski odsek izročil petino čistega dobička, t. j. 500 pesov, nje voditelju, glavnemu slovenskemu dušnemu pastirju v Argentini č. g. Oreharju, ostalo, okrog 2000 pesov, pa je šlo v sklad „Za Poderžajevo cerkev“.

Slovenski misijonski odsek je priredil tudi več skromnih kinopredstav, katerih čisti dobiček je šel za „Poderžajev sklad“. A s tem se ni veliko nabralo.

VELETOMBOLA „PODERŽAJEVA CERKEV ZA SLOV. SEMENIŠČE“

Vedno hitreje se je približeval konec leta, do tisoč dolarjev pa je še precej manjkalo. V juniju se je pojavil med nami problem slovenskega semenišča, ki je po važnosti presegal vse druge akcije in tudi primerno zainteresiral naše rojake. Vidč, da je semenišče v potrebi in zavedajoč se, da je vzgoja slovenskega duhovništva v bistveni zvezi tudi s slovensko misijonsko akcijo, se je Slovenski misijonski odsek odločil, da svojo „Veletombolo za Poderžajevo cerkev“ spremeni v „Veletombolo: Poderžajevo cerkev — za slovensko semenišče“. Tako bodo rojaki lahko pomagali obema akcijama. Članek v oktoberski številki „Katoliških misijonov“ je vsem rojakom naznanil to spremembo in jih poprosil za še večje sodelovanje. Povabljeni so bili tudi rojaki v USA, Canadi, Italiji, Trstu in drugod in svobodi, da pomagajo po svojih močeh. Odbor za slovensko semenišče v Argentini je našo akcijo z veseljem pozdravil in obljubil vsestransko pomoč. Postavili smo si cilj, vsaj 10.000 pesov slovenskemu semenišču in 5.000 p. Poderžaju moramo dati s to tombolo.

Takoj smo šli na delo. Zbrati smo hoteli čim več dobitkov pri naših rojakih, da jih ne bi bilo treba kupovati. Vsem trgovcem in obrtnikom smo poslali posebno pisma s prošnjo za dobitke. Mnogi so se res velikodušno odzvali. Naj omenimo tukaj zlasti knjigovoznico „Herman Zupan“, kjer smo dobili okrog 50 albumov in spominskih knjig, in keramično podjetje g. dr. Šimeta Pelicarića in akad. kiparja Ivana Ahčina „Dyskos“, ki je darovalo tudi okrog 60 krasnih keramičnih izdelkov, pa skromne sestre usmiljenke č. s. Olga Ponikvar, č. s. Libija Krek in s. Odila, ki so skupaj zbrale okrog 80 prav lepih dobitkov. Člani in sodruđniki so po domez obiskovali rojake in jih prosili za dobitke. Samo njih izredni požrtvovalnosti se imamo zahvaliti, da smo za tombolo dobili zastonj čez 450 lepih dobitkov, tako da smo kupili le nekaj glavnih dobitkov in nekaj manjših. Med drugim smo kupili radio kombinado, spalnico, velik štedilnik, hladilnico in kuhinjsko posodje, skupaj za okrog 4500 pesov.

TABLICE

Poglavje zase je bilo delo in prodaja tablic. Ker morajo biti vse tablice različne in ker v Buenos Airesu več kot po 40 različnih tablic niso imeli v prodaji, smo morali vse tablice, 7.000 po številu, narediti sami. Pritisniti je bilo treba na tablice 105.000 števil, kar so člani in sodruđniki vse naredili sami s posebnimi štavilkami. Vse tablice so imele na zadnji strani oglase naših podjetnikov, trgovcev in obrtnikov, za kar so jih osebno naprosili člani in sodruđniki Slovenskega misijonskega odseka.

PROPAGANDA

Veliko važnost smo polagali na propagando. Lahko rečemo, da še za nobeno slovensko prireditev v Argentini ni bilo toliko propagande kot za to veletombolo. V posebnih tiskanih poročilih, sestavljenih dokaj originalno, so bili rojaki skoro vsak teden sproti obveščeni o pripravah na veletombolo. Odbor za slovensko semenišče je prevzel propagando v tedniku „Svobodna Slovnija“ in v „Oznaniilu“, kar je storil na ta način, da je skozi en

mesec v vsaki številki obeh listov s kratkim geslom opozoril rojake na veletombolo. Člani in sodruđniki SMO so propagandna poročila delili pred slovenskimi sv. mašami in jih raznašali po domeh. G. Stane Snoj, član SMO, je napravil več slikovitih plakatov, ki so viseli pred slovensko službo božjo po raznih cerkvah.

Tako je sredi velikih priprav kar naenkrat prišel 6. januar, dan tombole. Gostoljubni gospodje salezijanci so nam že v soboto ves dan prepustili na razpolago velik zavod na Belgrano, kjer imamo vsako nedeljo slovensko službo božjo, tako da smo mogli že vse lepo pripraviti. V nedeljo 6. januarja po slovenski maši ob 10 smo rojake povabili na razstavo glavnih dobitkov, ki je mnoge tako navdušila, da so še kupili tablice.

6. JANUAR

Popoldne ob 4 so bile v zavodski kapeli pete litanije, ki jih je opravil č. g. dr. Žakelj Filip ob asistenci bogoslovcev. Takoj nato so se na dvorišču pričeli shajati rojaki iz vseh delov Buenos Airesa in ugibali, kateremu bo sreča mila. Mnogi pa so se zatekali k „bufeju“ ter si pridno tešili lakoto in žejo. Marsikdo potem skozi ves teden ni pozabil pristnih kranjskih klobas, ki jih je jedel na Veletomboli. Ves čas so prodajalci pridno prodajali tablice. Nekaj so jih kupili tudi Argentinci, zlasti salezijanski sodruđniki. Ob pol petih je na velikem dvorišču č. g. Lenček Ladislav CM z nekaj pozdravnimi besedami otvoril prireditve in takoj dal besedo rektorju slovenskega semenišča prelatu dr. Odarju, ki je v lepih mislih nakazal važnost slovenskega semenišča in važnost pomoči tej naši najvišji kulturni ustanovi. Po govoru sta naša znana „pomladna pevčka Janez in Jože“ (gg. Petkovšek in Mavrič) zapela nekaj šaljivih priložnostnih kupletov, ki jih je oskrbel g. Jože Vombregar. Za tem je sledil prizorček „Tombola“, ki ga je tudi za to priložnost napisal isti pisatelj. Igrico je zreziral g. Stanko Jerebič, ki je tudi igral. Poleg njega so še igrali: Štefka Žonta, Fanika Grum, Janez Petkovšek, Mavrič Jože in Poznič Jože. S svojim originalnim nastopom so povzročili mnogo smeha in zabave med gledalci.

TOMBOLA

Točno ob 6 je č. g. Lado Lenček CM po zvočnikih naznanil začetek tombole. Vsa pozornost se je tedaj obrnila proti dvignjenemu prostoru sredi dvorišča, kjer je bila komisija in žara s številkami in dobitki. Komisijo so sestavljali gg. Čeč Vilko, Fink Božo, Markež Valentin, Mavrič Jože st., Smersu Rudolf in Lodbava Marjan. Številke je vlekla iz žare hčerkica g. Finka, klical pa jih je č. g. Ladislav Lenček CM, ki je poleg tega z raznimi šaljivimi pripombami posrečeno zabaval občinstvo. Po nekaj klicanih številkah so se že javili prvi osrečeni in prihajali iskat dobitke. Mnogi pa so tablice hranili za kasneje, ko pridejo na vrsto boljši dobitki. Vse, razdeljevanje dobitkov in kontrola tablic, je poteklo v najlepšem redu. Ob pol osmih je bilo naznanjeno klicanje števil za tombolo, t. j. največje dobitke, katerih je bilo 30. Marsikomu je manjkalo na tablici prav malo števil in je sedaj upal, da mu bo sreča mila in morda zadene opravo ali kombinado ali kaj drugega. Zato je po dvorišču nastala prava tišina. Po drugi številki, klicani za tombolo, se je že prvi oglasil za glavni dobitek: opravo; bil je to bivši gojenec salezijanskega zavoda, Argentinec. Njegovi prijatelji in tudi gg. salezijanci so bili sreče svojega rojaka zelo veseli, mi pa smo jim to veselje iz srca privoščili.

Ob osmih je bilo razdeljevanje dobitkov končano in rojaki so se pričeli razhajati. Mnogi pa so šli še v dvorano, kjer so videli še nekaj šaljivih filmov. Na splošno so ljudje odhajali prav zadovoljni. Precej je bilo takih, ki jim je bila sreča mila, vsi pa so prisostvovali lepi in napeti igri, kar je tudi užitek. Pred vsem pa jih je spremljala domov prijetna zavest, da so pripomogli k dobri stvari.

POPOLEN USPEH

Tudi prireditelji smo bili s prireditvijo prav zadovoljni, saj je ta tombola rodila nad 10.000 pesov čistega. Hvala najprej Bogu! Potem pa vsem, ki so nam kakorkoli pomagali pri izpeljavi te prireditve, zlasti vsem požrtvovalnim prodajalcem srečk, nabiralcem dobitkov, pomočnikom pri prireditvi sami, dalje vsem darovalcem dobitkov, zlasti knji-



Prizori z veletombole v Buenos Airesu. — Zgoraj: Po dobitke hodijo; napovedovalec kliče v mikrofon številke. V sredini: Igralci in ljudstvo pri igri pred tombolo; ob strani g. V. Markež od komisije in Finkova hčerkica, ki vleče številke. Spodaj: petje kupletov o tomboli; sodelavci tombole, zbrani s prevzvišenim škofom dr. Rožmanom pri Markeževih v Merlu

goveznici „Hcrman Zupan“ in keramičnemu podjetju „Dyskos“, častitim sestram usmiljenkam, in drugim. Bog plačaj vsem skupaj!

BISTVENO SODELOVANJE ROJAKOV V USA

Kljub vsemu delu in pripravam je bilo kmalu jasno, da bo cilj samo v Argentini težko dosežen. Opirajoč se na nekatere misijonsko goreče posameznike

v USA, Canadi, Trstu in Gorici je SMO že dalj časa vršil zlasti svoje tiskovne akcije tudi po teh deželah, kjer žive naši rojaki. In ne zaman: Prispevali so lepe vsote že v sklad „Za Poderžajevo cerkev“. Tudi sedaj smo se obrnili nanje, zlasti na rojake v USA in Canadi, ter jih povabili, da se nam pridružijo s podobno prireditvijo in za isti namen kot mi v Buenos Airesu. Našo prošnjo je podprlo še pismo odbora za slovensko semenišče v Argentini.

Iz USA smo kmalu prejeli razveseljiv odgovor, da bodo organizirali srečolov v isti namen kot mi v Buenos Airesu. Pokroviteljstvo prireditve so prevzeli prevz. škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman, g. Grdina Anton (star.) in dr. Valentin Meršol. Izpeljavo prireditve pa sta prevzela delavna odbora Slovenske fantovske zveze in Slovenske deklishe organizacije pod predstvom g. Rudija Kneza in gdč. Francke Bolha ter s pomočjo še nekaterih požrtvovalnih članov in članic obeh organizacij. Prireditve se je vršila 13. januarja v Clevelandu in je odlično uspela.

Glavni dobitke je bil tam aparat za televizijo, zato ni čudno, da so prodali izredno veliko srečk. Tako je prireditve vrgla čistega 1000 dolarjev, katerih tretjina je šla za Poderžajevo cerkev, dve tretjini pa za Slovensko semenišče.

Pobuditeljema te izredno uspele prireditve Mr. Antonu Grdina (st.) in dr. Valentinu Meršolu, ter Clevelandski slovenski fantovski in deklishe organizaciji je res treba iz srca častitati k tolikemu uspehu, vsem skupaj, ki so sodelovali, pa zaklicati krepak misijonski: Bog plačaj!

DENARNO POROČILO

DOHODKI

V arg. pesosih

Posamezniki:

Arnšek J.	10
Albreht J.	30
Razni neimenovani	215
Stariha B.	100
Leskovec A.	100
Pahor J.	35
Dr. Kačar	10
Šifrer V.	130
Tičar B.	10
Erjavec L.	100
Aljančič E. (Čile)	21
Rodetovvi (Escob.)	135
Knafelj I.	10
Ogrin Tone	30
Cegler F. (Čile)	65
Grčman A.	53
Kuhelj F.	20
Imperl L. CM	100
Žpk. Jerman	220
Košir J.	15
Sedej A. in Snój·R.	41
Lovšin V.	50

Smodiš	50
Fantje v Liniersu	11
Plibernik A. (Australija) ..	40
R. in S. Snój	40
Šmajd Franciška	120
Skupaj	1.771

Zbirka Mendoza

Kočar	50
Božnar P.	50
Po č. g. Malenšku	80
Bajda A.	30
Malenšek J.	20
Razni	23
Baragova proslava	109

Skupaj

Pevski zbor „Gallus“	362
Duh. in bog. slov. sem.	150
Tržaška Marijina družba na Via Risorta	360
Zbirka Mis. odseka v Bs. Airesu (pred vsem v okolišu Ciudadela, Ramos Mejia, San Justo) ..	1.112
Dohodki kinopredstav	1.727
Mis. silvestrovanje v Bs. As. ...	350
Tombola v Buenos Airesu	2.000
Skupaj v arg. pesosih ...	3.330
	11.162

V dolarjih

Brglez N.	5
Mons. Oman	10
Neimenovani	100
Brata Debeljak	5
Modic	1
Frank Tushar, John Tushar, Justi Ferkulj	15
Zbirka v Kanadi (zlasti Montreal) 65 kanadskih ..	55
Četrtnski del mis. zbirke Grdina-Meršol	150
Srečolov	333

Skupaj USA dolarjev

+ 11.162 pes. = USA dol.

Skupaj USA dolarjev 1.082

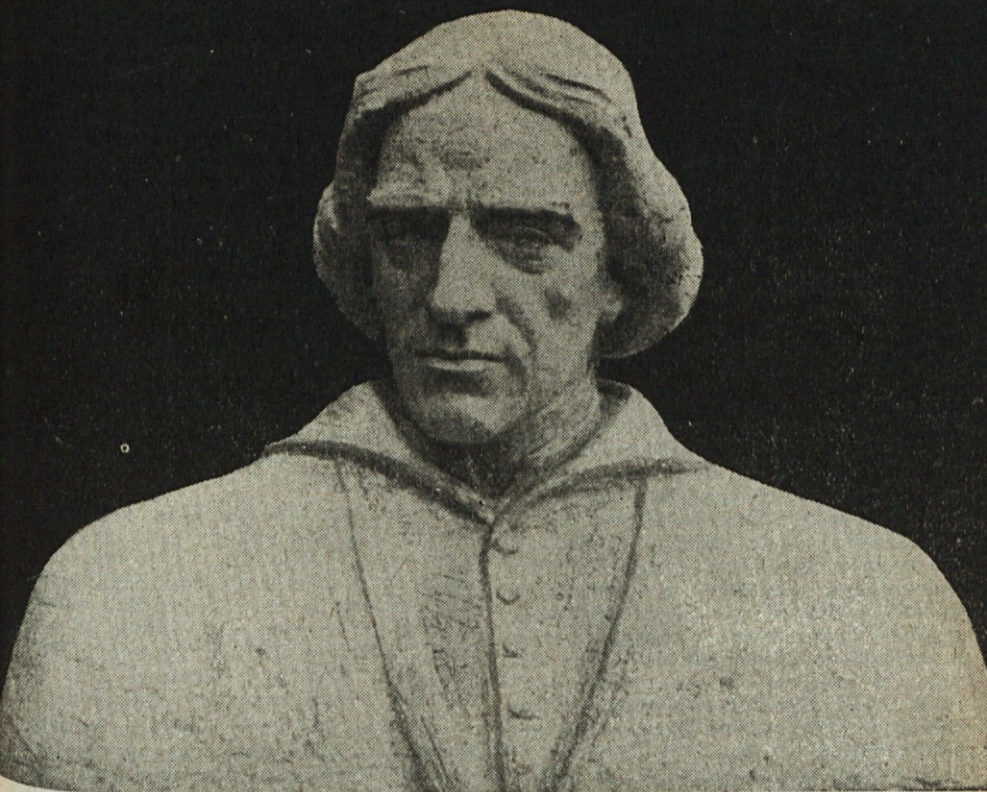
IZDATKI

Režijski stroški akcije	82 dol.
Odposlano p. Poderžaju ...	1.000 dol.
Skupaj ...	1.082 dol.

Naknadno vplačani prispevki se bodo vpisali v prid p. Poderžaju v okviru akcije za leto 1952 pod geslom: 2.000 dolarjev za vse slov. misijonarje.

Buenos Aires, 1. marca 1952

Slovenska misijonska zveza



BARAGO NA OLTAR!

BARAGOV APOSTOLAT S PERESOM

Prvotno sem zapisal: Baraga — pisatelj. A sem takoj čutil, da ta naslov ne bo odgovaljal resnici. Pisatelj je naštet, nabožnih in svetnih, pisatelj apostolov pa sorazmerno malo. Med temi je bil naš Baraga. Pero je bilo njegov megafon, ojačevalec, ki naj ponese Gospodovo blagovest tudi takim, ki jih njegova živa beseda ni mogla doseči.

Pomen tega ojačevalca je zgodaj spoznal in se ga začel posluževati. Okorono je bilo še njegovo pero, tako da ni mogel kot pisatelj pričakovati kakega priznanja, pa si je s sv. Avguštinom mislil: naj me slovničarji grajajo, samo da me ljudje razumejo. Tako se je tudi

zgodilo. Z njegovimi prvimi slovenskimi deli v jezikovnem in še v marsikakem drugem oziru cenzorji niso bili zadovoljni. In s svojim prvim indijanskim delom, otavsko-očipvejskim molitvenikom, s katekizmom in pismarjico združenim, je pri veččakih tako slabo nalez, da so mu celo krivo vero očitali. Pisal je molitvenik še kot novinec v indijanskini, poslužujoč se v bogoslovnih izrazih neveščega tolmača. Pa to ga ni oplašilo, ker je uvidel pomen tega ojačevalca za oznanjanje resnice.

A svoji oltarski časti na zemlji je s tem po človeško mišljeno naredil slabo uslugo. Nekak uvod v svetniški proces je

namreč zbirka vse pisane ostaline no-
vega oltarskega kandidata, katero mo-
rajo bogoslovni strokovnjaki temeljito
preiskati in proučiti, če ne vsebuje kaj
veri nasprotnega. To ni lahka stvar pri
takih, ki so veliko pisali, zlasti če so
pisali v kakem neobičajnem jeziku kot
ravno naš Baraga: slovensko in indijan-
sko. Ko bi se cerkveni predpisi v vsej
strogosti izvajali in bi bilo treba vsa ta
dela v latinščino prevesti, potem bi mi
lahko križ naredili čez njegovo svetniško
čast na zemlji. Pa že sama proučitev
njegovih del po bogoslovnih in jezikov-
nih veščakih ne bo brez težav.

Najprej pa bo treba njegove spise
zbrati. Nekoliko nam je to delo sam
olajšal. Če berete njegovo bibliografijo,
zlasti kar zadeva njegova indijanska
dela, si boste težko ustvarili pravo sliko.
Rajni mučenec prof. Ehrlich, ki je Ba-
rago v našem Biografskem leksikonu
opisal, je menda čutil to težavo, ker je
samo zapisal, da je „izdal mnogo nabož-
nih knjig v čipevščini in otavščini“, ter
radovednega čitatelja za podrobnosti
napotil k Simoničevi: Slovenski biblio-
grafiji. Ta po angleških virih navaja
precejšnjo vrsto njegovih del, ki pa oči-
vidno ni kritična, ne v angleških izvir-
nikih ne v Simoničevem prepisu. Kot
rečeno, nam je to delo Baraga sam ne-
koliko olajšal.

Za to se imamo prav za prav zahva-
liti njegovemu sodobniku, ameriškemu
cerkvenemu in misijonskemu zgodovi-
narju John Gilmory Shea-u. Le-ta bi bil
rad vedel, kaj je Baraga dotlej t. j. do
leta 1854, vse napisal. Da si prihrani
delo, mu je pisal, naj mu to sam pove,
ki najbolj ve. In Baraga je njegovi želji
ustregel. To njegovo pismo s seznamom
njegovih tiskanih del do leta 1854 je
bilo izsledeno v arhivu georgentowske-
ga vseučilišča. Morda bo zanimalo, če ga
dobesedno prevedem, ker ni dolgo. Glasi
se:

Dragi gospod:

Radi ene ali druge okoliščine sem
Vaše cenjeno pismo od zadnjega julija
še le včeraj prejel.

Če ni že prepozno, Vam hočem na
Vašo željo podati seznam svojih del, ter
kdaj in kje so izšla.

Svoje prvo indijansko delo sem na-
pisal v Arbres Croche, okraj Emmet,

Mich., ter objavil v Detroitu 1832. Bil
je to molitvenik, cerkvene pesmi in ka-
tkizem v enem zvezku. Pozneje sem
istotam objavil štiri izdaje istega dela
za naše indijanske misijone.

Moje drugo indijansko delo je bilo
izvleček iz sv. pisma stare in nove za-
veze, vsebujoč življenje Jezusa Kristus
ter liste in evangelije celega leta. Ob-
javljeno v Detroitu in v Ljubljani, Av-
strija, 1837, v drugi izdaji 1846.

Tretje delo je bilo zvezek s 712 stran-
mi nauk in premišljevanj o vseh kato-
liških resnicah, izdano v Detroitu 1849.

Četrto delo je bila slovnica čipevske-
ga jezika, popolna slovnica v enem zvez-
ku s 576 stranmi, objavljena v Detroitu
1849.

Peto besednjak istega jezika s 662
stranmi, čisto drobnega tiska, izdana v
Cincinnati 1852.

Spisal sem tudi šest knjig v ilirskem
jeziku, ki je moj materni jezik, in eno v
nemškem o Indijancih. Ta je bila pre-
stavljena v ilirski in francoški jezik.
Njen naslov bi se v angleščini glasil:
History, Character and Habits of the
Nord American Indians. To delo je bilo
tiskano v Ljubljani, Avstrija, 1837 in
isto leto v francoskem prevodu v Parizu.

Mislím, da bi radi vedeli za indijan-
ske naslove mojih del. Naslov prvega je:
Anamie Masinagan; drugega: Gete Di-
badjimowin gaie Jesus o bimadisiwin
oma aking; tretjega pa: Katolik Ena-
miad o nanagatawendamowinan.

Slovnica in slovar imata angleški na-
slov. To je vse, kar ste, gospod, hoteli
vedeti o mojih skromnih delih. In sedaj:
Bog Vas blagoslovi!

Vam udani

Friderik Baraga,
škof in A. V. Zgoranjega M.
Sault St. Mary, 19. sept. 1854.

To bo vsekako bistveno najbolj za-
nesljiva seznam Baragovih tiskanih del
do leta 1854. Po tem letu pa itak ni
nič več novega napisal. Le eno njegovih
del je še leto pozneje izšlo: Kagir Deb-
wewinan Kagining Ge-takwendang Ka-
tolik enamid s 367 stranmi, ki je pa
izvleček iz zgoraj imenovanega tretjega
dela. Kak kritičen slovstvenik bi sicer
niti s tem avtentičnim seznamom ne bil
popolnoma zadovoljen, ker se ne spušta

v vsej podrobnosti, ki bi jih on rad vedel. Tako n. pr. nič ne omenja, da je bila ena izdaja njegovega otavskega molitvenika, pomnoženega s čipvejskim narječjem, v Parizu izdana 1837, ko se je on mudil v Evropi. Prav ta mu je povzročila neprilike, da so mu naprtili kriv nauk o presv. Evharistiji in je moral dotično po zmoti tolmača res pogrešeno besedilo s pravovernim prelepiti. Dalje on ne šteje ponovnih izdaj svojih del, čeprav predelanih, ali izvolekov iz njih, in pod drugim naslovom izdanih, še manj pa izdaj, ki so jih drugi priredili. Zato se njegov seznam z onim bibliografa niti zdaleka ne ujema. A kot rečeno, v bistvu mora biti za nas merodajen njegov lastni seznam.

Žal, da nam ni zapustil kakega protokola svojih obsežne korespondence. To bo treba še zbrati. Hvala Bogu, odkar se je poživilo zanimanje zanj, je ta zbirka že precej narasla, a še iz leta v leto raste. Vse pa, kar se na novo odkrije, ga razodeva kot apostola s poverom. Komurkoli piše in o kakršni koli zadevi, iz vsega zveni: Duše mi daj, drugo vzemi! Korespondenca za zabavo ali iz drugih zgolj časovnih ozirov, mu je tuja. Ko mu je umrla ljubljena sestra Amalija, njegova tako vneta misijonska sotrudnica v zalidju, je nečakinja, ki mu je to žalno vesta sporočila, pisal, da poslej naravno preneha njegova korespondenca z domačimi. Ni imel več časa zanj, ker bi se ne rentiralo za duše.

Le če imamo njegov motor apostolstva pred očmi, moramo razumeti, kako je mogel pri svojem ogromnem misijonskem delu še toliko napisati, Tudi v tem si je vzel za zgled svojega vzornika sv. Alfonza Lig., o katerem beremo v naših duhovskih molitvah, kako je naredil posebno obljubo, da noče nobenega trenutka časa nepridoma potrabiti. Radi tega se je odločno otepal misijonskih pomočnikov, ki bi z njim skupaj živeli. Ker je bil na drugi strani zelo obziren do bližnjega, pravi krščanski kavalir, kot so ga sami protestantski pastori, njegovi hudi načelni nasprotniki, imenovali, ni hotel, da bi se kdo dolgočasil ob njem. Ko mu je v La Póintu škof hotel dodeliti pomočnika, najprej P. škola, Slovenca, potem pa Van Palmela, ga je prosil, naj ju komu drugemu pošlje. Za vzrok navaja: „Sem samotarske narave. Nikakega razvedrila si ne privoščim. Najrajši sem sam. Če me misijon ne zaposluje, sedim pri pisalni mizi. Tak človek je kajpada slab družabnik.“ V drugem pismu poroča svojemu škofu, da je ob pol 3 zjutraj že pokonci; kajti če noče pri svojem pisanju samega sebe in svojega misijona zanemariti, mu ne kaže drugega.

Da, Baragu je bilo pero tedanji ojačevalec za Gospodovo blagovest, katerega glas je donel preko inčijanskih prerij in pragozdov, ter še tam za morjem po slovenskih planjavah in dobravah. Vsem je donal zdravo in tečno dušno pašo.

P. Dr. HUGO BREN O. F. M.

VSEMU ČLANSTVU DŠV V ARGENTINI

Glavna akcija DŠV je letos določena na čas od Velike noči do srede maja. Ko premišljujemo Kristusovo odrešilno delo na križu in njegovo vstajenje, se pač spomnimo, da je prišel Kristus odrešiti vse ljudi, zlasti ko pri križevem potu ponavljamo: Molimo te, Kristus, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil... 2000 let bo že od Kristusove smrti na križu, pa sadovi njegovega odrešenja še daleč ne dosegaajo vseh ljudi; nasprotno večina človeštva je še, kot da bi Kristus ne umrl na križu, kot da ne bi vstal!

Dober katoličan se zato ne krči, če ga pridejo požrtvovalni sodelavci misijonske akcije povabiti, naj izpolni svojo minimalno dolžnost sodelovanja pri pokristjanjenju človeštva, naj zvesto dan za dnem moli članstvo molitve (Oče naš, Zdrava Marija in Sveti Frančišek Ksaverij, prosi za nas!) in naj prispeva tistih 6.— pesov kot letno članarino te papeške misijonske družbe.

V imenu DŠV prosimo vse v Argentini živeče slovenske člane, da se povabilu stoddotno in radi odzovejo.

SLOVENSKA MISIJONSKA ZVEZA

SIMFONIJA IZ NOVEGA SVETA

MISTERIJ — NAPISAL NIKOLAJ JELOČNIK — DRUGA PODOBA

LARGO

Kot odmev lepših, mirnejših in srečnejših dni, ki so že proč, spremlja Dvořakova melodija ženino besedo, dokler prebira pisanje namenjeno možu v tujino...

ZENA (se je zagledala v daljo; prsti ji nezavedno objemajo popisano list, ko govori): Dan na dan, ko ostajam sama v žgočem hrepenanju, romajo moje misli k tebi: morda se srečava nekje, si mislim, morda si že z menoj, morda pa si daleč, kamor jaz ne znam in ne moram. Čemu tako mrzlo molčiš, ljubljeni moj, čemu ne porečeš več, kot si mi ob slovesu govoril, ko sem te ljubila v sladki bolečini ločitve, v šepetu, res... čakala te bom, sleherni trenutek bom čakala. da se povrneš spet... In jaz bom sleherni trenutek bliže tebi, si dejal... Glej, moj zvesti, premnogokrat te čutim blizu, čutim tvoj topli dih, tvoj globoki pogled, tvoj močni objem, tvoj vroči poljub, ki me žge do srca... Včasih pa je vse tako prazno, da si želim umreti. Pa se zazrem v modre, globoke oči otrokove, tvojega fanta oči, veš, — (prav takšne so kot tvoje! In kakšen fant, ti pravim!) — takrat, dragi, se spet vračam k tibi: tiho prebiram vse fiste ure, ki sem jih prebirala s teboj. In zdé se mi kot niz belih biserov na ovrtnici... Bog naju veže, moj mož...

Melodija se je v trenutku pretrgala. Vsa toplina mehkega spomina je skopnela. — Žgoče jutro trpljenja vstaja na obzorju...

ZENA (se je stresla; molči; oči ji strme v prazno; nato zajoče v bridkem spoznanju samote): O moj Bog, zakaj vse to?... (Molk.)

Iz ozadja se odluči senca mladega moža...

ZENA (ki čuti prisotnost nekoga drugega v svoji samoti, se sunkovito obrne, nato vstane in hoče zakriti pismo v rokah. S tresočim glasom vprašuje): Kdo v tej uri?

BRAT (še kak trenutek postoji v ozadju, nato stopi prednjo s počasnim,

slovesno trpkim korakom in mehko reče): Sestra!

ZENA (se zavede in ga spozna; kot v olajšavo se ji izvije): **Brat moj!** (Hiti k njemu, ga prime za roko in ga vede v ospredje; nato ga posadi v stol, gleda ga dolgo, slednjic pa, kot da se je bila pravkar nečesa domislila, boječe vpraša): Te je kdo videl?

BRAT (se ji nasmehne): Ne boj se, sestra, noč je na cesti... ljudje spé...

ZENA (trpko): Noč na cesti... noč v samoti...

BRAT (začudeno): Tako trpka in žalostna ti je beseda; glej, od daleč sem prišel... da me boš vesela, sem si mislil.

ZENA (v zadregi, kot da hoče zabrisati svojo žalost): Saj sem te vesela, vesela zares... Če je skrb v mojem glasu, je to bojazen ob misli, da bi mi še tebe vzeli.

BRAT: Proč črne misli, sestra; tudi v tem našem zdajnem življenju je sonce: kaj ti ne govore prav oči tvojega sinka, ki ne poznajo zlobe tega sveta, da je še drugi, lepši svet, kjer sonce ne mine?

ZENA (človeško): Tako težko je...

BRAT: Težave so biseri, ki jih kot molitev tkemo na trnjevi venec našega trpljenja. Več je teh biserov, večje je naše veselje. (Zazre pisanje v njenih rokah in vpraša): Pisala si mu?

ZENA (s težkim vzdihom): Ne oglasi se več!

BRAT: Morda ne more. Ne žaluj! Spet bo pisal, spet bo sonce v tebi!

ZENA (v dvomu): Ti verjameš to?

BRAT: Kaj bi ne verjel! Mar meniš, da je pozabil nate? Ne more — otrok je tu...

ZENA (odsotno): Otrok, da...

BRAT: Bog vaju veže, sestra, in otrok je med vama. Ni pozabil Boga, tedaj ni pozabil otroka, ki vama ga je bil Bog dal. Ti pa si z otrokom. Kako naj tedaj tebo pozabi? Prej ko misliš, bo pisal, tebi in otroku!

ŽENA (veselejša): Kako topla je tvoja beseda, brat!

BRAT: Moje poslanstvo je v tem, da prinašam toploto tja, kjer je mráz.

ŽENA: Bog te blagoslovi!

BRAT: Blagoslovil me je: dal mi je trpljenje in stisko, dal mi je bedo in skrb, dal mi je preganjanje in žrtev. Česa naj si še želim? Mar ni to, kar nas danes tare, največ, kar smo mogli prejeti od zgoraj? Čemu bi iskali srečo tod, kjer je ni: iščimo jo tam, kjer ne minemo!

ŽENA (zavzeto): Sam angel božji govori po tebi!

BRAT (vstane in dvigne desnico, kot bi hotel zastaviti njeno besedo, ki se mu zdi drzna): Ne angel, duhovnik samó. Nevreden služabnik v službi Najvišjega.

ŽENA: Ki hodi iz kraja v kraj in dobrote dāli.

BRAT: Kako malo je to, kar morem storiti v primeri s tistim, kar bi moral. In še za to malo me Bog blagoslavlja!

ŽENA: Da bi mogla jaz tako!

BRAT (se nasmehne): Vsak od nas na svojem mestu, sestra. Ne toži nad tem, kar je tebi dano, in ne želi si tega, kar je bil Bog meni odmeril. Zaupaj v Boga, veruj, da ti brez namena ni trpljenja poslal. Kaj smo mi bedniki v njegovih neskončnih rokah? Nevredno sem, ki šele po milosti od zgoraj rodi svoj sad. Mene so ta leta resnično marsičesa naučile: vse pa, kar zdaj vem in zaznavam, mi zatrjuje nenehno, da nas hosta le vera in trpljenje rešila.

ŽENA (ki jo je spet obšla trpka misel): Kot na smrt obsojeni čakamo milosti, ki je ni...

BRAT: Kaj ti nisem dejal, da nam milost dana s trpljenjem? Za tistega, ki zna prav trpeti, je trpljenje milost.

ŽENA: Včasih, veš, se mi zazdi, kot da nas je bil Bog pozabil, kot da je svoje oči od nas obrnil. Pet let ž, čuj, šestega pol, kar sva si z možem poslednjic tistnila desnico: kdaj se nama povrneš, sem ga vpraševala vsa bedna... Kmalu, žena, mi je odgovarjal... Šel je, nisem ga videla več; otrok mu raste, on je daleč... In me sinko vprašuje, začen ves: Mama, kdaj se bo vrnil očka?... Kmalu sinko, kmalu, ga tolažim, sam je dejal, da kmalu, mu odgovorim kot v sanjah. Otrok verjame,

jaz ne verjamem več. Zame je vsa lepo minilo.

BRAT: Mar misliš, sestra, da je lepota le v tem, kar si mi želimo? Mnogo, mnogo več jo je v tem, kar nam od Boga pride in sprejmemo, č, tudi težko, s predanim srcem. Po moči naše pripravljenosti, glej, se nam trpljenje spreminja v lepoto in milost. Kaj misliš, da trpiš samo ti? Ves svet je nocoj v trpljenju; morda je tvoj, ki je veliko zadosti, najmanjše od vseh.

ŽENA (kot bi bratove besede ne čula): Sama sem in ti, ki hodijo okrog, so kot hijene. Kako naj se jih sama ubranim?

BRAT: Bog, ki ti je v vseh tvojih stiskah svojo pomoč izkazal, te tudi zdaj ne bo zapustil. (Nato, kot da se je bil nečesa domislil, hitro vpraša): Povej, te nadleguje spet?

ŽENA (ubito): Sinoči je bil tu.

BRAT: Ne odjenja?

ŽENA: Kot zmeraj: naj moža pozabim, naj zahtevam ločitev, naj, naj... (Zajoče): Joj, brat moj, povej, svetuju, pomagaj! Voč ne vem, kaj naj storim... (Skrušena vsa v svoji stiski omahne na stol in ihti...)

BRAT (jo tiho tolaži).

ŽENA (čez čas): Kako naj bom nezvesta možu, ki sem mu zvestobo prisegla... kako otroku, ki je sad najine ljubezni? Zgrozim se ob sami misli, da bi se to moglo zgoditi... (K bratu še z večjo ihto): Povej mi ti, ki veš pomagati, ti, ki znaš priti med bedne po ječah in v podzemskih rovih, ti, ki znaš neviden mimo rabljev in na smrt obsojenim nosiš poslednjo tolažbo, povej mi, kaj naj storim, kako naj se ga ubranim, da ostanem možu zvesta, da rešim otroka?... (Zadnje besede izzvene v neutešeno ihtenje. Dolg molk.)

BRAT (čez čas): Kaj naj ti rečem, sestra? Silna je tvoja stiska, po človeški bednosti ji nisem kos...

ŽENA (kot da ga ne čuje): ...Z ljudjem in srečo me vabi, z besedo in preganjanjem preti; grozi mi, da mi bo vzel otroka... (Se vrže pred brata in mu objame noge): Ne zaradi mene, brat, zaradi otroka — pomagaj... (Vsa skrušena je skoraj nezavedno omahnila pō tleh, neutešljiv jok ji stresa telo...)

BRAT (dvigne oči k nebu in moli): O Bog nebeški, oče preganjanih in si-

rot, čuj krik te bodne žene! Pomagaj, pomagaj ti, ki vidiš njeno stisko; zaradi svojega imena, Gospod, pomagaj!... (Molk, Nato se nagne k sestri in jo dvigne): Vstani sestra, velika je moja vera: Bog bo pomagal!

ŽENA (se dviga ob bratovi roki; kot v sanjah ponavlja za njim): Bog bo pomagal, Bog bo pomagal...

BRAT: Pravim ti, da bo! Samo zaupaj trdno in veruj neomajno... (Nato tišje dodaja): In moli, veliko moli...

ŽENA: Molim, da so mi ustne izsušene že!

BRAT: MILOSTI SI IZPROSIMO NE TOLIKO Z BESEDAMI NAŠIH USTNIC, AMPAK VELIKO BOLJ S SRČNIMI VZDIHI... (se za trenutek zamisli, kot da mu je prišel nenaden navdih; počasi spregovori): Veš, kdo je zapisal te besede?

ŽENA: Ne poznam jih. Prvič sem jih čula zdajle.

BRAT (z velikim upanjem): Si že čula kdaj, da se je bil pred sto in več leti tam doli sredi naše Dolenjske rodil moč, ki je s trpljenjem in z žrtvijo posvetil svoje življenje, ki je bil v rešenju tisočerm dušam in ki ga hoče v naših dneh Bog povelicati za svojega svetnika, če bomo mi, ki smo mu bratje po krvi, prosili, da bi se to zgodilo?

ŽENA (zavzeto): Kdo je bil?

BRAT: Misijonar in škof.

ŽENA: Škofa Barago misliš?

BRAT: Res, on je zapisal tiste skrivnostno resnične besede o molitvi, ki sem ti jih povedal. Kaj se ti zdi, sestra, da bi svojo stisko njemu izročila? Naj nama on pred Bogom izprosi milost, ki bo zmogla trdo krutost življenja!

ŽENA: Ti verjameš, da bo to storil?

BRAT (se zamisli, nato začne pripovedovati in bolj ko govori, odsotnejša mu je beseda: ves je v živem spominu na to, kar se mu je namerilo): Lani enkrat so mi bili blizu tako, da sem že verjel: konec je! Ko divjad so me gonili, dokler me niso stisnili povsem. Po človeško bi jim ne ušel več. Se spominjaš tistega savskega ovinka pri Smledniku? Voda je tam globoka in vrtinčasta. Nazaj nisem mogel — naravnost v roke bi jim pal — a pred menoj voda... Naj se vržem vanjo? Kot požrešna zver se je penila, ne prplaval bi je. Čul sem jih, kako so kri-

čali: 'Predaj se... predaj se...' Kot strela mi je šlo skozi možgane: če se predam, bodo sami ostali, katere sem do zdaj tolažil in h katerim mimo mene nihče ne more in ne zna. Tedaj sem se domislil Barage: Ti pomagaj, ne zaradi mene, zaradi jetnikov, da jim bom v tolažbo, pomagaj, sem klical k indijanskemu škofu. Več nisem pomišljal, vrgel sem se v globino... Za trenutek se mi je vse zmedlo, voda je glučala krog mene, v pošastni ples so me potegnili vrtinci, vlekle me je k dnu: dvakrat, trikrat sem sunil od sebe — in bil sem sredi toka... Streljali so za menoj kot obsedeni, jaz pa sem plaval in plaval in preplaval na drugi breg, cel, kot sem; še oprasnilo me ni, ko sem pri padcu udaril ob šterlečo rogovilo nad tolmunom... Kaj deš, sestra? Memi je Baraga pomagal, da sem preplaval Savo, kjer je še nihče ni; mar meniš, da tebi ne bo pomogel preplavati zdajno stisko, ki je nevarnejša od Save?

ŽENA (težko): Kako naj mi pomaga?

BRAT: Kako pa je meni pomagal? Prosi in veruj trdno, da boš uslišana! DIH VERE VSE POVIŠA, VSE OLAJŠA, VSE POSVETI! Tudi to je Baragova izpoved. Veruj, sestra, veruj...

ŽENA (kot da se prebuja): Zdaj umém, kako velika je tolažba, ki jo nosiš badnim!

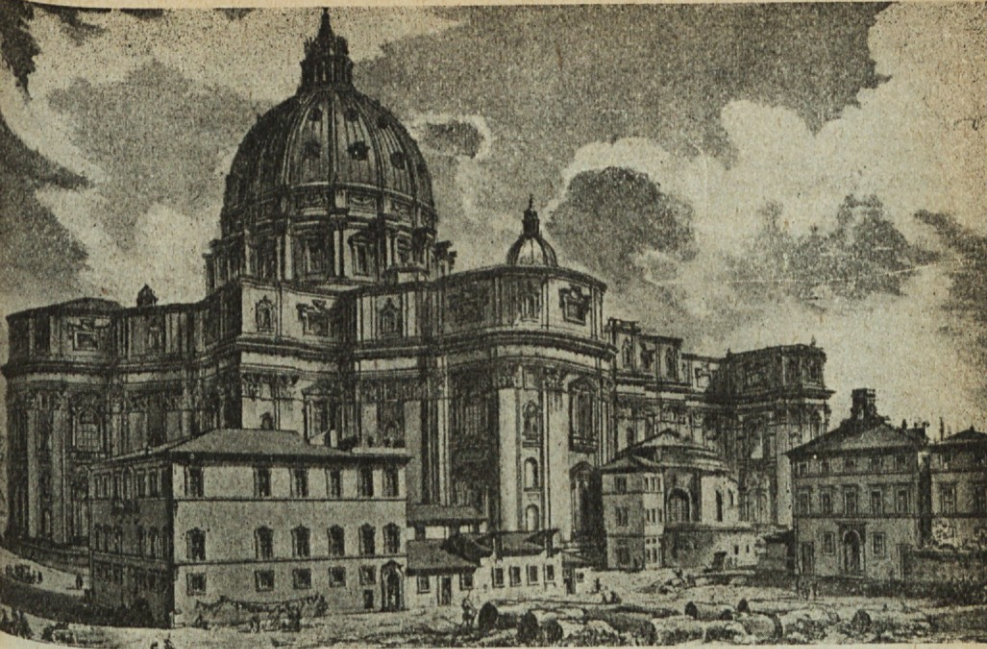
BRAT: Vse to, da druge tolažim, mi je od Boga. Sami po sebi ne premoremo ničesar, v Bogu vse. Tudi ti boš vse zmogla v njem.

ŽENA: Tako močna je tvoja beseda.

BRAT (trdno): Zaupaj, sestra, in moli. Prosi Barago, tudi jaz mu bom izročil tvojo stisko: vse, kar naju teži, mu bova potožila. On naj pomaga tam, kjer midva po človeško pomoči več ne vidiva. Prosi z menoj: O Baraga, škof naš, rojak naš, ti, ki veš, kaj je trpljenje bednih src, prosi pri Bogu in izprosi...

Ob zadnjih bratovih besedah se je spet oglasila melodija in je slednjim njegov glas udušila povsem. Nočne sence so se umaknile molitvi, ki se nevidna dviga v nebo in nosi na svojih svilnatih perutih solze in vzdihne trpečih src. Kot v sanje, ki jih mi ne znamo gledati, se je zamaknila DOMOVINA in se z žalostno temo zakrila našim očem...

(Sledi)



Ta podoba in naslednje tri kažejo štiri glavne rimske bazilike, kot so bile v Riccijevem času: Sv. Peter v Vatikanu, sv. Janez v Lateranu, Marija Velika in sv Pavel

SAMOTNO BIJE URA NEKJE

(UN OROLOGIO SUONA SOLITARIO)

ZGODOVINSKI ROMAN O JEZUITU MISIJONARJU OČETU MATEJU RICCIJU
Napisal Fausto Montanari, za „Katoliške misijone“ iz italijanščine prevedel M. T.

III. ŠTIRIDESET LET PREJ

Štirideset let prej, 15. avgusta 1571 se je novincem Družbe Jezusove pri Svetem Andreju na Quirinalu pridružil mladi, devetnajst let stari študent prava, Matej Ricci iz Macerate. Oguljen plašč, štiri srajce, trije robci in brisača, k temu še latinska zgodovina s slovnico in drobna knjiga „Mirabilia urbis Romae — Čuda rimskega mesta“ — to je bilo vse, kar je prinesel s seboj. Njegovo ime so zapisali v enega registrov, ki so na dolgo in čez počrtani s tenkimi rezami kar z roko; tam, kjer so njega vpisali, je bila črta nekoliko zabrisana, in ime se je zdelo bolj od drugih poudarjeno.

Mladenič je čakal prav na tale praznik Marije Vnebovzete. Posebno neboško pomoč si je hotel s tem zadobiti, kajti vedel je, da ga čaka še trd boj z očetom.

Oče, v Macerati posebe imovit mož, je bil neznansko ponosen na sina; nanj je stavil vso srečo svojega imetja in ves ugled svoje družine. Ko je l. 1568. Matej, ki je takrat štel sedemnajst pomladi, tako odlično končal svoj humanistični studij v kolegiju očetov Jezusovcev v Macerati, ga je bil oče poslal v Rim, da bi se tam povzpел do časti pravnika, sodnika ali notarja, kot so bili družinski predniki, a z večjo slavo.

Kajti fantič je že takrat izkazoval posebno mero umskih darov.

Matej, ki je za tele očetove želje prav dobro vedel, pa si v svojem skritem sklepu še ni bil na jasnem povsem, niti se v njem ni čutil zadosti trdnega, si tjale do osemnajstih let ni upal spregovoriti. Potem pa je čakal na tisti največji Marijin praznik.

Na takšen dan so se sedemintrideset let nazaj zbrali Ignacij Loyola in njegovi na Mont Martre v Parizu, da so se slovesno zaobljubili Bogu in začeli tako s svojim redom: naravnost v Jeruzalem so hoteli spreobračati nevernike, pripravljene na vse, tudi na mučeništvo.

S tem pa so oznanili najčudovitejši boj tudi severnjaški zmoti, ki je tajila cerkveno edinost: tem krivovercem je bilo treba dopovedati, da se mora vse človeštvo združiti v Cerkvi, da ga ne sme biti med kristjani, ki bi si lagodno prekrizal roke, dokler je na svetu še kdo, ki ne živi z Odrešenikom ob taistem oltarju.

Tistim, ki so trdili, naj vsak sam zase uravnava svoje račune z Bogom, kakor najbolje ve in zna, pa da je zato Cerkev povsem odveč, je veljalo dokazati, da resnični kristjan samega sebe nima za rčšenega, dokler ni storil vsega, kar je največ mogel, da bi se v Cerkvi ob Odrešeniku zbrali prav vsi narodi sveta. Kdor se leti spreobračanja nevernikov, potrjuje Občestvo svetnikov: da naj smo v Bogu vsi eno in da je nasmeh tega činstva Mati Odrešenikova, ki za svoje človeške brate prosi in posreduje pri svojem božjem Sinu.

Matej je prodal svoje pravniške knjige in izkupiček poslal očetu: te knjige mu je bil kupil oče z denarjem, ki ga je odmeril prav zato, da bi nekoč gledal pravnika v svojem sinu; nikoli se ni tej želji odpovedal. Zavil je tedaj denar, napisal poslovilno pismo in oboje poslal očetu. Potem pa je stopil v noviciat.

Ko je v Macerati gospod Janez Krstitelj odprl zavojček, ga je obšlo, kot da mu je bil nekdo javno pripeljal zaušnico. Spet in spet je prebiral pisanje: to mu je bil tedaj storil njegov sin, njegov dobri Matej, najboljši njegovih otrok...

Imenitni gospod je slednjič odmaknil pisanju svoj pogled, na kratko odslovil služabnika, ki mu ga je bil prinesel,

se zaklenil v sobo in se hotel ves predati svojemu notranjemu besu.

Pa je vendar negiben obstal, ni besedici, ni eni sami kretnji se ni vdal, četudi je v njem rasla bolj in bolj mrzla in pelinasta jeza do te nove bratovščine fanatičnih samostancev, ki so mu ugrabili sina.

Deset let prej so se imenitniki v Macerati udarili v krepkem nesoglasju; premnogi so se kar javno uprli, da bi novemu redu dovolili v mesto: on pa je bil prav med zagovorniki kolegija in je brž poslal vanj svojega sina. In zdaj so mu ga prav ti ljudje odpeljali, da bi ga storili za svojega, res, kot da bi bila edina možna pot, služiti Bogu, če se zaviješ v eno teh črnih sutan, ki jih je že tako in tako preveč, in bi ne bili bolj ko kdaj prav v teh časih potrebni dobri sodniki, dobri družinski očetje.

Mar je morda on živel sebi na veselje in ne Bogu na ljubo? Vse breme družine, vse bridkosti, ki jih je moral pogoltniti hočeš nočeš, samo da je ohranil svoji krščanski družini čast, Bog moj, kaj ni bilo morda tudi to vse ad maiorem Dei gloriam — za večjo čast božjo? Zdaj pa je bilo kazno, da znajo samo ti samostanci ljubiti slavo božjo; premotili so mu sina, ki bi bil nekoč utrpel vse samo, da bi veljal v življenju za poštenjaka. kakršnen je bil oče. Taisti ljudje, ki jim je bil skoz vrsto let zaupal otroka, so znali mladeniča pretentati tako, da si je drznil očeta usekati v obraz.

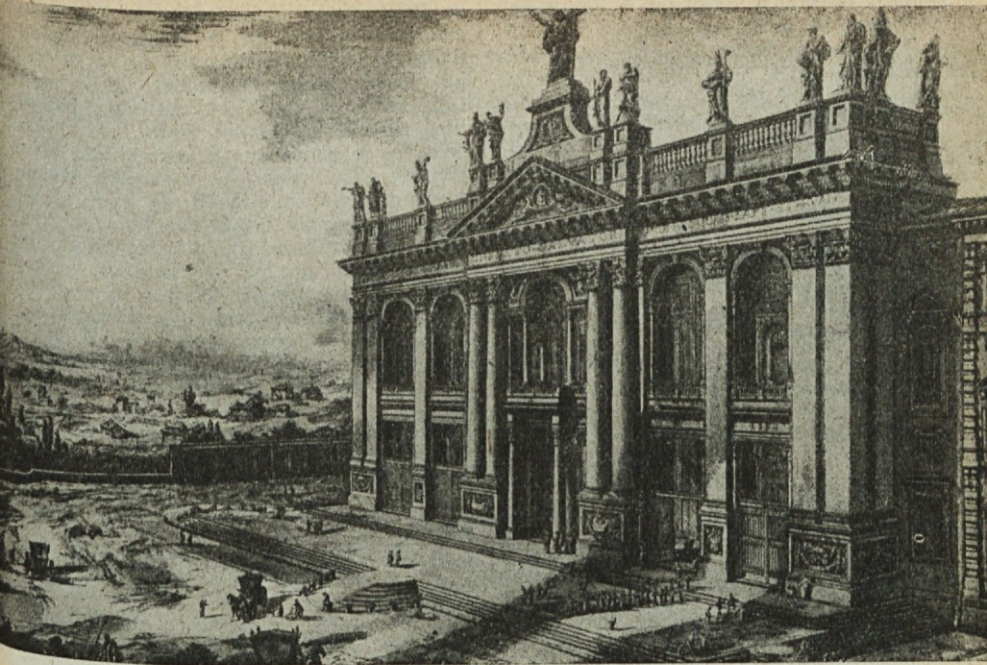
Več: naučili so ga pisanja osladnih pisem, kot je tole tu, polnih hinavskega zatrerjanja otroške vdanosti. Le kdo je že videl kdaj takšno vdanost in spoštovanje do staršev? Od vsega evangelija so ti ljudje oznanjali eno samo misel: da morajo otroci prenekaterikrat mrziti očeta in mater.

Ni solze v očetovih očeh. To ni trenutek, da bi človek vzdihoval. Imenitni gospod je odprl vrata, poklical služabnika in velel osedlati konja.

Oddirjal je naravnost v Rim odločen ves, da bo sina iztrgal iz rok zvodnikov.

IV. POKLICAN

Pri Svetem Andreju na Quirinalu se je Matej prve dni znašel v povsem drugačnem svetu, kot pa si ga je bil prej



nejasno umišljaj. Ko je potrkal na vrata v noviciatu, se je sam sebi zazdel vitez, ki se poslednjič suno s svojim kopjem in konec je vsega. In vendar se je prav zdaj vse šele začelo.

V poslednjih mesecih je po rimskih ulicah ven in ven srečaval vozove, polne vojakov z blesketavim orožjem, in postajal ob zvenu trobent: vse to so bile priprave za vojno proti Turku, ki je grozil krščanstvu, da bo napel jadra svojih galej in jih poslal prav do izliva Tibere. Vitezi Svetega Janeza so se v boju z nevernikom na Malti odeli s slavo. To je bilo, ko je bil Matej še v Macerati, takole tri leta nazaj, in prav do nedavnega je mladenič sanjal, kako bi se spremenil v Orlanda in se ovenčal s slavo, ne za sloveče minljive ženske, marveč za neminljivo čast božjo. Tale dokončni sklep, da bi tod v Rimu stopil v noviciat, je prišel v trenutku, četudi je prej mnogokrat mislil na takšen korak; bila je ognjevitva odločitev kot zven trombe.

Zdaj, sredi tega novega življenja, pa je bilo vse sam mir in tišina, počitek ne, kajti vse se je šele začelo.

Do bi se vzel za viteza za čast božjo, mu je prvič prišlo na misel neko nedeljsko jutro v kolegijiški kapeli v Macerati. Pomladno jutro, na široko posejano s soncem: zlati prameni, ki so se kradli skozi okna, so se poigravali z zlatom na okvirjih. In Matej je bil tako srečen, da si je želel samo še umreti; rotil je Marijo, naj mu izprosi, brž ko bo vitez, da ga bo pot zanesla tja, kjer bo mogel največ škode zadati božjim sovražnikom. Dolgo je ostal tako, z glavno globoko sklonjeno med dlani, z zaprtimi očmi, ves potopljen v skrivnostni mrak; in zdelo se mu je, kako sredi tega vonja po dehtečem cvetju in kadilu že umira za čast božjo.

Poslednji šum odhajajočih tovarišev se je že izgubil, Matej pa je sanjal še vedno; v tistem trenutku se je njegove rame narahlo dotaknil brat Donato:

— Kaj je spal? — ga je vprašal brat pomočnik.

— Da — mu je zatrdil ponosen ves, da je mogel tako prekriti lastno srce. Pa ga je koj zbudlo, ko je pomislil, da bi laž tudi todle ne bila dovoljena. Brat

Donato se mu je zagledal v oči z namuškom, ki je bil uganika.

Kak mesec pozneje se je tudi Maccera pridružila mogočnemu verskemu slavju: papež je bil oznanil izredno sveto leto, da bi Bog odvrnil turško nevarnost; opominjal je vernike k pokori; vso stisko in sramoto, da je Bog dopustil kot kazni za nečedne razvade krščanstva in za zmote, ki so se tako na široko in bogato razlile po krščanskem svetu.

Ljudje so govorili, da je papež sam bos, v spokorni halji nosil križ po rimskih ulicah in vodil procesije svetolletnih romarjev.

Takrat je v Mateju še bolj živo zagorelo hotenje, da bi se udaril s Turkom, s krivoverci, z grešniki, ki bi jih prisilil h kesu. Kot čudežno odkritje ga je preblislila misel na resničnega osvajačalca, ki si ne osvaja narodov za minljivo gospodstvo tega sveta, ampak si jih pridobi, da spoznajo in začno častiti edinega pravega Boga.

Neko popoldne se je med odmorom spet znašel pred bratom Donatom; z ognjevito besedo se mu je razkril, mršil obrvi pri tem in zdaj, zdaj stiskal pesti.

Brat je bil mož pri petdesetih, z visokim čelom in orlovskim nosom nad širokimi usti, ki so se skladno ujemale v nežnih ustnicah. Skoraj vedno je molčal in skoraj vedno se je nasmihal fantičem. Precej učen je bil in nihče ni vedel, kako da še vedno ni duhovnik.

Brat Donato se mu je nasmehnil in pribil:

— Čez vse drugo se je treba udariti s samim seboj, Matej.

Mladenič je onemel. Pogledal je krog sebe: na bledikavem nebu se je v soparnem pajčolanu izgubljalo sonce, zemlja je molčala lena in topa. Tovariši so se porazgubili, široko dvorišče je bilo prazno.

Ves v svoje misli ugreznjen je odšel Matej; ni vedel, kaj naj reče, in brat ni zaklical za njim.

Šele v naslednjih dneh je začel umevati: udariti se sam s seboj, izničiti se v vsem, nasprotovati nenehno svojim željam, ubiti si lastno voljo docela, ves pa se predati volji skrivnostnega poveljnika — tod je bila veličina viteza božjega. In tako je čakal na božje povelje.

Bog pa ni spregovoril.

Tisti ogenj v njem, da bi se tolkel

za Boga, še ni ugasnil docela. Res, celo razgorel se je, ko je očetu poslušen prišel v Rim in spoznaval sprva neverno, potem pa preplašen bolj in bolj, da tudi roke, ki se bijejo za čast božjo, niso vse čiste, kot ni čisto kar vsako čelo, ki je posvečeno z znamenjem božjim. L. 1566. je Pij V. v svojem prvem javnem nagovoru potožil, da so se zmote razpasle prav zaradi nezglednega življenja duhovščine. Dve leti po tistem je moral v pregnanstvo papežev nečak Paolo Ghislieri, ki ga je bil sveti oče kot človeka vrednega zaupanja postavil za upravitelja v Borgo; pa se je slednjič izkazalo, da je bil še bolj razbrzdani kot drugi. V poslednjih treh mesecih pa sta bila zaradi strahotnih in ogabnih zločinov obglavljena upravitelja v Anagni in Anconi.

Le čemu nočejo umeti ljudje, kako strahoten in brezkoristen je greh? Kakšna lepota bi bilo življenje, če bi bili vsi dobri!

Pa besede tod so odveč: edino, kar človek resnično zmore, ni spodbudna beseda namenjena drugim, ampak krepost, ki jo za ceno žrtve v samem sebi gradi. Nihče ne more odločiti notranje poti drugemu, a če sam sebe stori za boljšega, moč dobrega raste, grešnost pa gine. Ni ga, ki bi bil umirjen zgolj zato, ker ničesar slabega storil ni; res, prizadevati si velja, da si vedno boljši, kajti tako upada sila greha in Odršenje se za svoje zmagoslavje poslužuje tudi človeških rok.

Takrat se je Matej domislil Don Nikolaja.

Od šestega leta tjale do sedmega mu je bil Don Nikolaj za vzgojitelja: lepega dne pa je hotel od hiše. Oče ni razumel:

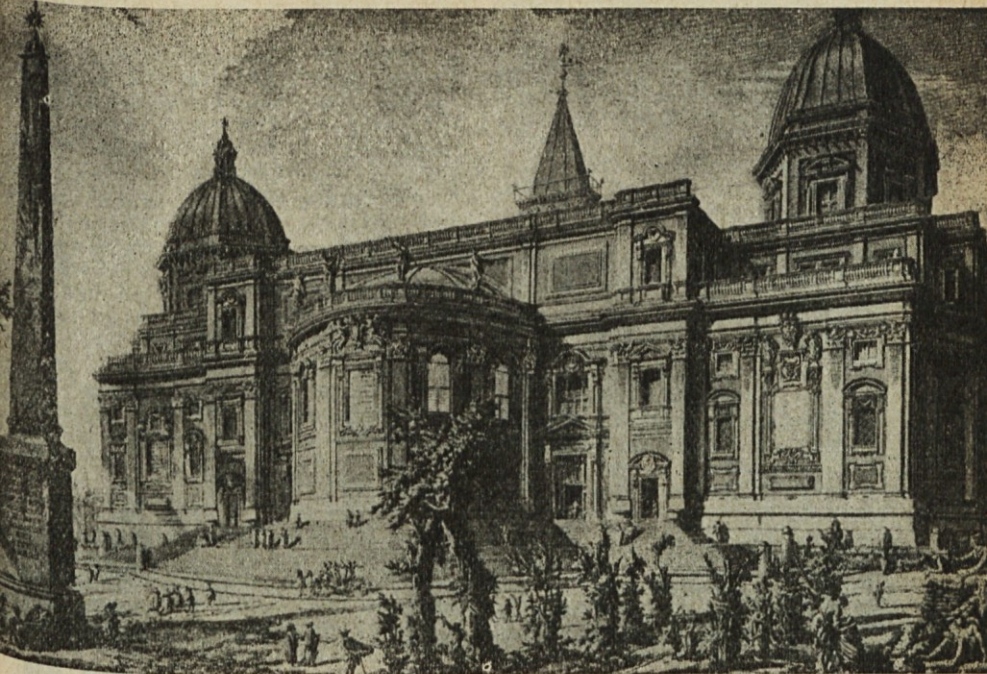
— Saj mu je bilo vendar dobro pri nas.

In spet je zmajeval z glavo.

Molčeči duhovnik je imel rosne oči, upiral se je misli, da zares odhaja. In Matej, otroče kot je bil, je vpraševal:

— Čemu odhaja Don Nikolaj? — in ga je zagrabil za suto.

Takrat ga je ta vedno zaprti duhovnik dvignil v naročje in ga poljubil, kot ga je poljubila mati, z ustnami, ki so bile vlažne in tople od solz, najprej levo, potem na desno, pa spet na levo lice.



Nenadoma pa ga je trdó postavil na tla in odšel na vso sapo z biretom v rokah.

Mateja je dušilo ihtenje, oče in mati pa sta molče obsedela v temnih naslanjajih, ki sta bila prevlečena z oguljenim usnjem. In ko je z ugašajočim jokom znova vprašal, če morda Don Nikolaju le ni morda bilo dobro pri njih, da je tako odšel, je oče razdraženo zmignil z rameni:

— Je že eden tistih, ki se jim hoče boljšega kruha, kot je pšenični.

— Kaj mu takšnega pri nas ne moremo speči? — se je čudil Matej ves prevzet ob misli, da more biti kje še boljši kruh.

Mati se je komaj nasmehnila; potem se je naglo dvignila in ga mimogredé pobožala; zdelo se je, kot da se je že hotela skloniti k njemu in ga poljubiti, pa se je v istem trenutku premislila. Roditelja sta odšla in Matej je ostal sam s svojo hlipajočo sapo in v tišini razmišljal o tem skrivnostnem kruhu, ki si ga je bil zaželel Don Nikolaj.

Šele mnogo pozneje, ko je bil že v kolegiju, je zaznal, da je Don Nikolaj stopil med jezuite, ker je hotel tako bolje služiti Gospodu.

Tale spomin, že dolga leta v pozabo poptopljen, je nenadoma zaživel pred njim; zdelo se mu je, da je to pričakovani klic božji. V Rimu je ob prstaškem govorjenju svojih sošolcev na modroslovju kar brž spoznal premnoge stvari, ki so mu slabo dele; a prav zato je v njem bolj in bolj raslo prepričanje, da meč in mušketa še nista vse, da mora vsak človek bolj sekati po sebi kot po drugih.

Res, nevarnejša od Turka je bila zmota, ki se je razšila po nemških zemljah. Nevarnejše od zmote pa so bile pregrehe, ki so se pomalem vgnedile vsepovsod. Kaj malo je proti zmoti moglo opraviti cesarsko orožje, vedno pripravljeno, da svojo ost okrene proti papeškemu plašču, če bi državna korist tako velela. V boju s pregrehami pa sta bila mnogo več kot šibanje in sekira vredni prostovoljna pokora in žrtvovanje lastnega življenja.

To je bilo, kar je v Mateju storilo tako odločen sklep, da je vstopil k jezuitom in vzbujen ves razmišljal, kako bodo morda prav njemu odmerili, da se loti pokatoličaniti znova odpadlo Nemčije: na samo njegovo besedo bi klonili knezi in množice.

Tako je tedaj pričakoval ta dan svojega vstopa v noviciat kot nekaj novega in za vedno odločenega. A ta dan je bil retek in siv, nič posebnega ni bilo v njem. Ko je napisal poslednje pismo domov in uravnal vse, kar je bilo še uravnati, mu je ostalo samo še najstrožja poslušnost, iz ure v uro izpolnjevanje vseh predpisov v noviciatu in nenehno razmišljanje o trdnosti lastnega poklica. Ven in ven iskanje v samem sebi, da ne ostane v srečo nič skritega več; popolna in nepreklicna odpoved vsem svojskim željam, ki bi še kdaj utegnile zagreti, zraven pa privajanje k mirnemu izpolnjevanju še tako neznatnih malenkosti.

V teh zadnjih mesecih so bili dnevi, ko je Matej čutil, kako mu junaštvo kar bruha iz srca: gledal je tovariše, gledal ljudi, ki so hodili mimo, in mislil, kako vsi ti nesrečniki ničesar tega ne občutijo, kar on čuti, in ne razumejo ščeti, ki pride, če vsej tej družini velikega sveta in samemu sebi obrneš hrbet zaradi vse višje časti božje.

Zdaj pa, ko so mu prvi mesec veleli, naj pometa hodnike, ni ob tem ponižanju občutil ne navdušenja, ne gnusa. Sam sebi se je zdel cestni pometlač, ki je to, že kar pomni, in nikoli ne namerja menjati svojega posla. Res, saj tako je moralo biti.

V. ZDAJ PA STORI, KAKOR HOČEŠ

Gospod Janez Krstitelj je odjezdil v takšnem divjem diru, kot bi moral biti v isti sapi že v Rimu. A ko je čez uro ali kaj prišel v Tolentino, ga je prejšnja ihta minila in pred krčmo „Pri angelu“ je razsedel. V ramah ga je narahlo zbadalo, divja žeja ga je dušila. Zdaj mu je bilo, da bi si najrajši poiskal kakšno vozilo, kajti tako mlad, da bi v sedlu prebil vso dolgo pot, res ni bil več. Sedel je v kot velike kuhinje in gledal krčmarja, ki se je motal okrog ognjišča. Tako negibno ga je gledal, kot da bi ga njegov nosel bogsigavedi kako zanimal. Nočilo se je.

Res, prepozno je bilo, da bi še nocoj nadaljeval pot, kot je bilo sploh že prejšnje, ko je odhajal zdoma, prepozno, in bi se bil tega prav gotovo zavedel, da ga ni zgrabila tista ihta. Kuhinjski sopot se mu je upiral, vstal je in vprašal po ležišču. Bolj in bolj ga je stresalo, do jedi mu ni bilo kar nič.

Noč je šla mimo, ne da bi zatisnil oči; naslednje jutro je poslal po padarja; dolgo je trajalo, preden je možak z drsajočim korakom prišel; potipal mu je žilo, gledal jezik in mu slednjič povedal, da ga je vrgla mrzlica; pa saj jo je že sam prej čutil.

— Na pot moram, takoj! — je bil gospod Janez Krstitelj neučakan.

Padar pa ga je nagovarjal, naj strpi, naj počaka, da ga bo mrzlica pustila, naj rajši pridno sega po nekšnih praških, ki mu jih je dal.

Minili so trije dnevi, mrzlica pa ni minila. Bolnik se je ves božji dan premetaval v postelji in zatrjeval, da mora preč; dolgo v noč spet ga je stiskal nemir, spati ni mogel. Šele peto noč ga je zgrabil spanec; prebudil se je, ko je bil že visok dan; sončni prameni so ga ščemeli v lice. Zunaj je vreščala jata gosi, z neznanim truščem je med kletvicami voznika in žvižganjem biča drvel voz mimo.

Janez Krstitelj je bil ubit do kraja; zdelo se mu je, da je sanjal nekaj, pa se ni mogel domisliti, kaj. V srečo ga je tiščala lena grenkost, bilo mu je, kot da se je razgovarjal z nekom. V glavi se mu je ven in ven pletla misel, ki jo je slednjič zakričal glasno in se pri tem na moč čudil lastnemu glasu:

— Zdaj pa stori, kakor hočeš.

Vznevolejen in utrujen ves je bil, ker sam ni dobro vedel, komu ta beseda velja. Sinu, res, to si je hotel zatrditi. A obšlo ga je, da jo je bil še vse bolj zaklical Bogu. Stisnilo ga je, kot da je preklinjal, s takšno ihto mu je prišla iz ust. Slednjič pa, naj že bo dobro ali slabo, zgodi se, kot hočejo Bog in ljudje. In ni mislil ničesar več.

Pod večer ga je mrzlica pustila povsem, a obšla ga je neznanska želja po jedi. Dva dni pozneje je sedel na voz in se poln otožnih misli vrnil v Macerato: uklonil se je spoznanju, da je sina izgubil.



Deset dni potem je prišlo novo pisanje, v katerem je Matej znova rotil očeta za blagoslov; a gospod Janez Krstitelj je s črnim pogledom premrcil naslov, ki ga je napisala znana roka; ni odprl lista. Drugo jutro šele se je za to odločil, a ko je pismo prebral, se je zaklel, da ne bo odgovoril.

Novih deset dni je prešlo; tedaj je napisal nekaj mirnih vrstic, blagoslovil brez prepričanja in se znova uklonil zavesti, da sina nima več.

VI. NIKDAR NI TREBA ŽELETI KAJ VEČ

Voditelj novicev pri Svetem Andreju je bil oče Fabio de' Fabí. Tudi on, edini potomec imenitnega rodu, je njega dni užalčstil očeta, ko se je bil odločil najprej za duhovnika in s petindvajsetimi leti še za jezuita. Zdaj mu jih je bilo komaj devetindvajset, a iz njegovega pogleda je še vedno sijal visok svetovljan.

Zato je Mateja v njegovi bližini, četudi je patra visoko cenil kot zgled, ki mu v izpolnjevanju poklica ne najdeš primere, vselej obšlo nekaj, kar mu je branilo, da bi bil zaupen do tega moža;

in tistega dne, ko ga je dal oče voditelj poklicati k sebi, je šel mladenič tja s tesnobo v srcu; togo in v zadregi je stopil v celo.

Oče dc' Fabí, ki je sedel za mizo, mu je pomignil bliže in dejal:

— Pismo imam zanj. Si misli od koga?

Matej je pritrdil z lahnim naklonom. Zdaj je pater dvignil list, da bi mu ga prebral, pa ga je nakrat z naglo kretinjo pomolil mladeniču:

— Naj bere sam zase! — in zagledal se mu je v obraz.

Matej je prebral tisto kratko pisanje očetovo in še vedno z listom med prsti je pogledal patra de' Fabí. Toliko je molil za to pisanje, zdaj pa, ko je milost slednjič prišla, je bila bedna.

— Je zadovoljen tedaj? — ga je vprašal pater de' Fabí, ko je videl, kako stoji tam negiben, z dolgim obrazom. Matej je pritrdil s rahlim, skoraj umirajočim glasom. Tedaj se je pater nadoma dvignil:

— Je mar več pričakoval?

— Res! — je zatrdil Matej.

— Nikdar ni treba želeti kaj več.

Naj bo vesel tega, kar ima. Kaj misli, da je bilo dano vsem, kar je on imel?

Matej je ostrmel: patrov glas, prej neučakan skoraj, je bil zdaj mehak, nekaj kot otožnost je bilo v njem; oči sredi nemirnega lica so se trdnó zagledale nekam daleč. Spregovoriti je hotel Matej, povedati kar koli, pa ni mogel.

Cez trenutek se je pater pokrtil z biretom; strmó je ukazal mladeniču:

— Naj gre. In naj zahvali Gospoda, kot stori dober otrok.

Zdaj so bile patrove oči nasmejane, jasne kot oči otrokove, obraz pa mehko truden.

Matej se je poklonil in odšel. In od tega trenutka je zaupanje do očeta de' Fabí v njem raslo.

VII. NAJVEČ SO VREDNI MUČENCI

Tri mesece že je bil Matej v noviciatu, ko so jim lepega dne veleli v kapelo, kjer da bodo peli slovesni „Te Deum“. Nihče se ni drznil vpraševati čemu, kajti trdo pravilo je to branilo; a vendar je bilo v zraku nekaj tako izrednega, da se je zdelo, kako bi se tudi nezmakljivi red utegnil ukloniti temu. Vpraševati ni mikalo nikogar, niti misliti na vpraševanje, to čisto nepotrebno radovednost.

Šele ko je bil „Te Deum“ pri kraju, je oče de' Fabí stopil k ograji in dolgo govoril o zmagi, ki jo je na Marijino priprošnjo odneslo krščansko brodovje v spopadu s turškimi galerami pri Lepantu, na dan sedmega oktobra.

Šestega oktobra je Matej izpolnil devetnajst let: Matej je dopolnjeval prvo dobo svojega življenja, Mati božja pa je prav istega dne dopolnjevala zmago krščanstva.

Ne bo se udaril z mečem, ne, kot je sanjal še otrok. A v tistem trenutku je bil uverjen do dna, da je bila njegova mladost sprejeta in da ga je pričakovala slava, vzvišenejša od te, ki jo more prinesiti orožje: venec mučeništva. Morda ga bodo privezali h kolu, nagradili snope butar okrog in podnetili ogenj: v prasketu plamenov bo poslednjič mislil na Gospoda: Glej, bolj kot zdaj Te ljubiti ne morem!

Tole zatrdno prepričanje, da bo umrl kot mučenec, mu je jasnilo tiste dni. Ni bila več tista suhoparna uverjenost

prejšnjih mesecev, ko je pometal hodnik in ni mislil drugega, kot da je edino za ta posel prišel na svet. Sam sebi se je zdel zdaj svetilka, ki gori na znotraj; njen plamen se le medló nakazuje skozi neprodirno steklo, pa vseeno živo gori.

Sam vase zaprt se je pridružil novincem, ki so hoteli prisostvovati zmagoslavni vrnitvi kneza Marc' Antonia Colonne, admirala papeške flote, ki so ga bili napovedali za 4. december. Neučakana se je valila množica po ulicah, lučala svoje čepice v zrak in prožila strele. „Colonna naj živi!“ so kričali; zdaj, zdaj pa spet besneli v divjih krikih smrti proti Turkom. Udje neke bratovščine, ki so šli mimo, s širokimi kapucami pokriti, v rdeče in vijolične plašče ogrnjeni, so skušali zadržati vpitje s petjem Marijine hvalnice. A ko se je spet sprožilo streljanje, se je množica začela dreti kot za stavo; vsakršno petje se je v tem trušču koj izgubilo.

Novinci so skoz okna gledali to, kar ni bilo več zmagoslavje ljudi, ampak triumf vere. Blesk starega poganškega Rima je zdaj služil veličastju nad Turkom zmagovitega Kristusa.

Knez Marc' Antonio Colonna je prihajal visoko vzravnane v starem imperatorskem vozu, ki so ga vlekli štirje belci; štirje paži v škrlatno sukno odeti, so jim držali uzde. Sprejaj so štirje glasniki na konjih s srebrnimi trobentami znanili njegov prihod. Zadaj so stopali ujetniki: množica se je vzpenjala na prste, da bi jih videla; zasmehovala jih je in psovala. Oboroženemu spremstvu, ki je sklepalo sprevod, so se zdaj v truščechi zmešnjavi pridružili tisoči gledalcev.

Visoko zgoraj je gledal skoz okno Matej; sam sebi se je zdel daleč. Ko pa je za seboj zaznal patra de' Fabí, je menil:

— Mnogo bolje, če bi v sprevodu nosili Marijo.

Pater je stisnil ustne:

— Vsaka stvar ob svojem času. Tudi Colonna zasluži čast. Da je bila nemška gospoda kot on, bi Cerkev ne doživela poloma tam gori.

— Kaj na je gospoda? — je sam v sebi razmišljal Matej. — Največ so vredni mučenci.

(Se bo nadaljevalo)

IZ VSEBINE PRIČUJOČE 3.-4. ŠTEVILKE „KATOLIŠKIH MISIJONOV“

Quiere convertir sus pesos en dólares? — Ustanovitev Slovenske misijonske zveze — Očetova beseda (Misijonska okrožnica Pija XII. z Wolbankovim komentarjem) — Ob Pirčevi stoletnici (Škof dr. Rožman) — Misijonar Franc Pirč (prof. dr. Franc Jaklič) — Pirčeve proslave — Pismo v večnost — Iznani misijonarji — Kako sva prišla in kako sva odšla (gg. Pokoren in Prebil) — Deset vprašanj in odgovorov o Kitajski (gg. Pokoren in Prebil) — Odgrnjeni zastor (Aladin) — Domača umetnost v misijonih: Indija, Kitajska (Marjan Marolt) — Mala misijonarka — Vzhodna liturgija v Fatimi — Iz dežele cvetočih češenj — Obilno delo (m. Maknisa Luževič FMM) — Štiri slovenske umiljenke na Japonskem (s. Jožefa Zupančič) — Pismo sestre Jug — Zaprek ne manjka (o. Stanko Poderžaj DJ) — Po misijonskem svetu — Misijonsko zaledje — Slovenska misijonska zveza — Sodba vodilnega rojaka v USA — Pismo misijonskega sodelavca iz Toronta — Misijonski apostolat misijonarja Wolbanka po Slovenskem Primorju — Misijonska nedelja v pampi — Tri modrosti starega Wanga — Za Poderžajevo cerkev v Kharriju — Baragov apostolat s peresom (dr. p. Hugo Bren) — Simfonija iz novega sveta (Nikolaj Jeločnik) — Samotno bije ura nekje... (Montanari)

„2.000 DOLARJEV — ZA SLOVENSKE MISIJONARJE“

Že več mesecev se pripravljajo naši najboljši igralci pod vodstvom odličnega režiserja, da v prid letošnji denarni akciji za vse slovenske misijonarje kar najlepše zaigrajo znamenito štiridejansko dramo iz Kitajske vstaje, ki jo je napisal eden največjih francoskih kat. pisateljev,

HENRI GHEON

TRI MODROSTI STAREGA WANGA

Predstavili nam bodo v nedeljo, dne 27. aprila ob 17 v veliki dvorani kolegija La Salle na Rio Bamba 650, Buenos Aires

To bo največji dosedanji umetniški in misijonski užitek, ki smo mu mogli kdaj prisostvovati v Buenos Airesu!

Vstopnice so v predprodaji pri članih in sotrudnikih misijonskih odsekov Velikega Buenos Airesa od Velike sobote naprej. Poslužite se jih, da ne zamudite tega edinstvenega doživetja.

SLOVENSKA MISIJONSKA ZVEZA

„Katoliški misijoni so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb in slovenskih misijonarjev. Izdajajo ga slovenski lazaristi. Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Lenček Ladislav CM. Naslov uredništva in uprave: Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires, Argentina. — S cerkvenim odobrenjem.

Sliki na ovitku predstavljata ponazoritev skrivnosti svete maše, kakor jo je izrazil črni umetnik, in pa kitajsko dekletce pri pripravljanju riža

